

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

Студента 2 курсу, 3-м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Швець Юлія
Романівна

Науковий керівник
канд.ек.наук, ст.викл.

Августова Олена
Олександрівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2018

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра обліку та оподаткування
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Облік і оподаткування»

Затверджую
Зав. кафедри
Сопко В.В.
«29» грудня 2017 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві
Швець Юлії Романівни
(прізвище, ім'я, по батькові)**

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи
«Облік, оподаткування та аналіз операцій з постачальниками та підрядниками»
Затверджена наказом ректора від «29» 2017 р. № 4451
2. Строк здачі студентом закінченої роботи _30.11.2018р.
3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку, оподаткування та аналізу операцій з постачальниками та підрядниками

Об'єктом дослідження є процес обліку, оподаткування та аналізу операцій з постачальниками та підрядниками

Предмет дослідження комплекс теоретичних, організаційних, методичних та практичних питань обліку, оподаткування та аналізу операцій з постачальниками та підрядниками на прикладі ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

4. Перелік графічного матеріалу
Схеми, таблиці, діаграми, рисунки та ін.
5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)
ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ
1.1. Економічна сутність розрахунків з постачальниками і підрядниками

1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження
1.3. Передумови організації та методики обліку, оподаткування та системи аналізу
на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

2.1. Організація обліку операцій з постачальниками та підрядниками

2.2. Методика обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та
підрядниками

2.3. Узагальнення інформації щодо операцій з постачальниками та підрядниками у
формах звітності

2.4. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками в системі прийняття
управлінських рішень

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА
ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

3.1. Джерела інформації та методи економічного аналізу операцій з
постачальниками та підрядниками

3.3. Методика економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Затвердження плану ВКР та назви статті	15.12.17р.	15.12.17р.
2.	Наукова стаття	25.06.18р.	25.06.18р.
3.	Розділ 1	30.04.18р.	30.04.18р.
4.	Розділ 2	15.06.18р.	15.06.18р.
5.	Розділ 3	21.09.18р.	21.09.18р.
6.	Подання завершеної роботи для перевірки на плагіат	18.10.18р.	18.10.18р.
7.	Попередній захист	23.11.18р.	23.11.18р.
8.	Подання роботи на кафедру	30.11.18р.	30.11.18р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ.....	9
1.1. Економічна сутність розрахунків з постачальниками і підрядниками.....	9
1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	17
1.3. Передумови організації та методики обліку, оподаткування та системи аналізу на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД».....	23
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2.МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД».....	34
2.1. Організація обліку операцій з постачальниками та підрядниками.....	34
2.2. Методика обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками.....	50
2.3. Узагальнення інформації щодо операцій з постачальниками та підрядниками у формах звітності.....	58
Висновки до розділу 2.....	67
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД».....	72
3.1. Джерела інформації, методи контролю та економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками.....	72
3.2. Методика проведення контролю операцій з постачальниками та підрядниками на підприємстві.....	86
3.3. Методика економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками.....	92
Висновки до розділу 3.....	103
ВИСНОВКИ.....	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	110
ДОДАТКИ.....	117

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні в період глобальних змін в різних сферах діяльності суспільства питання кредиторської заборгованості є досить актуальним, адже фінансовий стан та платоспроможність підприємства значною мірою залежить саме від наявності та ефективного управління цим видом заборгованості. Однією із перешкод успішного функціонування підприємств є уповільнення господарських операцій через наявність проблеми своєчасності платежів та недостатності оборотного капіталу.

Оборотний капітал відіграє провідну роль у забезпеченні нормальної роботи підприємства, формуванні фінансово-економічної політики, підвищення рівня його рентабельності та платоспроможності в кризових умовах господарювання, забезпечує безперервність виробничих циклів та сприяє виконанню соціально-економічних програм макроекономічного та мікроекономічного рівня.

Сьогодні проблема управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, що є взаємопов'язаними між собою, постала особливо гостро, що пов'язано із проблемами несвоєчасних платежів, повернення боргів у неповному обсязі, виникнення сумнівних боргів у наслідок економічної кризи в Україні в останні роки, що є наслідком неплатоспроможності навіть окремих регіонів [18].

Якщо підприємство мало господарські відносини зі східним регіоном України, то дебіторська заборгованість, що залишилась, може бути визначена як сумнівні борги та списана, адже немає жодного шансу, що така заборгованість буде погашена. Таке підприємство недоотримує кошти і, як наслідок, не може розплатитись з власною кредиторською заборгованістю перед своїми постачальниками та підрядниками і одним із наслідків для того підприємства може бути банкрутство, адже одним з найважливіших показників, які характеризують фінансовий стан підприємства, є стан розрахунків з дебіторами і кредиторами. Велика сума заборгованостей, які

існують міжукраїнськими підприємствами призводить до сумнівно відомої кризи неплатежів. Що призводить до гальмування розвитку ринків, на яких працюють дані підприємства (внаслідок недоотримання грошових коштів, які б підприємства могли вкладати у свій подальший розвиток), платіжна криза являє собою одне з найбільших негативних явищ у національній економіці в цілому і гальмує економічний та суспільний розвиток всієї країни.

Використовуючи статистичні дані з офіційних джерел [28, 47], здійснено аналіз обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств України за 2013-2017 роки, який наведено в додатку А.1, А.2.

Кредиторська заборгованість є тимчасово вільними обіговими коштами та здійснює суттєвий вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Тому її розмір потрібно ретельно контролювати.

Також однією за причин виникнення кредиторської заборгованості є недосконалість розрахунків з постачальниками та підрядниками, недбалість працівників, шахрайство та зловживання службовими повноваженнями. Як наслідок – порушення фінансової й розрахункової дисциплін. Тому правильне, ефективне та своєчасне ведення розрахунків з постачальниками та підрядниками, достовірне відображення облікової та аналітичної інформації набуває великого значення, що свідчить про необхідність їх вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні та практичні аспекти даної проблеми були відображені в працях вітчизняних та зарубіжних вчених: Ф.Ф. Бутинець [7], О.В. Лишиленко, О.П. Копиленко [22], Г.В. Власюк, Є.Ю. Шара [62], І.В. Орлов [31], О.М. Петрук, Є.В. Калюга [49], І.М. Ревизюк [49], Е.Ф. Югас [64], Ю.В.Чередніченко, П.Я. Попович [41], Т.О. Герасименко [11], Н.М. Проскуріна [46], Я.М. Демченко, В. М. Прохорова, Є.В. Мних [26], І.В. Луцюк, С.В. Зеленко, О.М. Горбачова [12], С. О. Кучеркова, О.А. Панфілова, Н.М. Пономаренко, Н.В. Потриваєва, І.Б. Садовська [52], Н.С. Акімова, Н.В. Бойченко, Т.А. Наумова, Л.А. Бернстайн, М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендріксен та інші.

Тож теоретичні та практичні аспекти обліку та контролю операцій з постачальниками та підрядниками досить детально вивчені, проте деякі питання і досі залишаються відкритими та чекають детального розгляду, що і обумовило вибір теми, мету випускної кваліфікаційної роботи та її цільову спрямованість.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблене дослідження теоретико-методичних основ обліку, контролю і аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками та розробка рекомендацій щодо удосконалення даних розрахунків на прикладі базового підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- дослідити економічну сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- здійснити огляд та аналіз нормативної бази та спеціальної літератури з теми дослідження;
- виявити передумови організації та методики обліку, оподаткування та системи аналізу операцій з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»;
- вивчити особливості організації обліку операцій з постачальниками та підрядниками на базовому підприємстві;
- розглянути методику обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»;
- розглянути порядок узагальнення інформації щодо операцій з постачальниками та підрядниками у формах звітності;
- систематизувати джерела інформації, методи контролю та економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками;
- апробувати методику проведення контролю операцій з постачальниками та підрядниками;
- апробувати методику економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку, контролю та аналізу операцій з постачальниками та підрядниками підприємства.

Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками в ТОВ «УКРМЕГАГРАНД».

Методи дослідження. При написанні випускної кваліфікаційної роботи методологічною основою дослідження був діалектичний метод та метод спостереження. Для розкриття сутності та змісту категорій застосовувались такі методи: аналіз і синтез, індукція і дедукція, системний підхід, порівняння, аналогія, абстрагування, монографічний метод.

При дослідженні теоретичних аспектів категорій та виявлення факторів, що впливають на об'єкт дослідження використовувались історичний і логічний методи. Метод причинно-наслідкового зв'язку, абстрактно-логічний та метод групування використовувалися для удосконалення обліку, оподаткування та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-законодавча база України та інших країн з питань бухгалтерського обліку, довідково-інформаційні видання; первинна документація, реєстри обліку та звітність ТОВ «УКРМЕГАГРАНД».

Практичне значення одержаних результатів. Оскільки ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є торговим підприємством, а також підприємством, що надає транспортні послуги та послуги з оренди обладнання та транспортних засобів, то в ході своєї діяльності успішно співпрацює з великою кількістю постачальників та підрядників оптових та роздрібних. Проте за останні роки кредиторська заборгованість почала зростати з кожним роком, а тому підприємству необхідно було проаналізувати свою діяльність, виявити причини такого стрімкого росту та впровадити необхідні заходи для стабілізації ситуації, що склалась. Одержані в ході написання випускної кваліфікаційної роботи результати спрямовані на підвищення рівня

організації та ведення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. Впровадження запропонованих рекомендацій сприятиме зростанню якості облікової інформації.

Науковою гіпотезою є припущення, що удосконаленням системи організаційних та методичних аспектів бухгалтерського обліку, контролю та аналізу операцій з постачальниками та підрядниками на підприємстві торгівлі дозволить отримати інформацію, яка забезпечить більш повну базу для прийняття управлінських рішень.

Науково-практична новизна одержаних результатів полягає вобґрунтуванні теоретико-методологічних положень і розробці практичних рекомендацій, що мають важливе значення для удосконалення обліку, контролю та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками.

В ході дослідження було уточнено визначення поняття «постачальник». Також були розроблені поради щодо удосконалення методики контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками. Проаналізовано причини різкого росту кредиторської заборгованості на базовому підприємстві, розроблена методика впровадження управлінського обліку, що значною мірою має посилити контроль за зобов'язаннями та допоможе краще розуміти майбутні економічні відносини з постачальниками та підрядниками та краще обирати пріоритетність для погашення боргів.

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. Основні наукові положення дослідження висвітлено у статті «Система управлінського обліку щодо розрахунків з постачальниками і підрядниками», опублікованій у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ (2018). Результати дослідження прийнято до впровадження в господарську діяльність ТОВ «УКРМЕГАГРАНД», що підтверджено наданою довідкою.

Структура, зміст та обсяги випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота за структурою включає в себе вступ, три основних розділи, присвячених дослідженню ведення обліку та аналізу на базовому підприємстві, висновки, список використаних джерел на 7

сторінках, що налічує 64 джерела. Основний зміст роботи викладений на 109 сторінках, робота містить 13 рисунків, 7 формул та 22 таблиць, 11 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1. Економічна сутність розрахунків з постачальниками і підрядниками

У процесі господарської діяльності будь-яке підприємство для забезпечення свого безперервного функціонування купує товарно-матеріальні цінності, оплачує виконані роботи і надані послуги. Основними наслідками проведення господарських операцій є виникнення зобов'язань, що призводить до появи кредиторської заборгованості, у тому числі перед постачальниками та підрядниками. Зобов'язання є однією із складових фінансової звітності, а саме Балансу і розглядаються як джерела формування фінансових ресурсів для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств[20].

Негативні явища у вітчизняній економіці (зокрема, її тінізація) значно погіршують розрахункову дисципліну суб'єктів господарювання та створюють проблеми платежів. Економісти вважають, що тінізація економіки України набула тотального характеру й оцінюється окремими експертами та дослідниками в обсязі 60% ВВП. Більшість експертів вважає, що 25-50% обороту приватних підприємств не відображені в документах бухгалтерського обліку (тіньовий оборот). У більшості малих підприємств «тінь» сягає 80-90% [14].

У таких умовах господарювання на перший план підприємства висувають задоволення власних потреб і порушують виконання фінансових зобов'язань перед партнерами. Такі явища негативно відображаються на розвитку економіки України та потребують пошуку шляхів для їх усунення.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками виникають унаслідок договірних відносин, що опосередковують процес придбання, відповідно

детального аналізу потребує цей процес. Поняття «придбання» значно ширше понять «заготівля», «постачання», оскільки для створення запасів цінностей підприємство має їх придбати.

Під терміном «придбання» слід розуміти процес переходу права власності, в результаті якого одна зі сторін отримує майно. Також є доцільним розглянути поняття «заготівля» та «постачання». Поняття «заготівля» може стосуватися лише оборотних активів, а саме, запасів, наявність яких повинна забезпечувати безперервність виробничого процесу. Терміни «поставка» та «постачання» вживаються як синоніми. Їх доцільно вживати, коли йдеться про підприємство-постачальника, оскільки, саме воно організовує цей процес і таким чином задовольняє потреби споживача. Досить часто під процесом постачання розуміють поставку та заготівлю цінностей.

Відповідно «поставка» означає передачу одним суб'єктом економічних відносин іншому на певних умовах товарно-матеріальних цінностей. Постачання розглядається як процес передачі товарів одним суб'єктом господарювання іншому. Під постачанням слід розуміти динамічний процес руху цінностей від однієї сторони іншій, «поставка» відображає статику і стосується моменту часу, у який відбувається передача цінностей [31, с. 156].

Суб'єкт господарювання отримує необхідні засоби в результаті їх придбання чи обміну, що створює процес руху ресурсів. Звідси, придбання можна визначити як процес руху цінностей від підприємства-продавця до підприємства-покупця, на договірних умовах для задоволення потреб сторін економічних відносин [31, с. 157].

Основне завдання процесу постачання полягає в забезпеченні потреб виробничого процесу в ресурсах – сировині, матеріалах, паливі, тарі, запасних частинах, малоцінних і швидкозношуваних предметах тощо. Таким чином, процес постачання предметів праці є важливою передумовою здійснення основної діяльності підприємства. Цей процес має відбуватися

безперервно й рівномірно, оскільки надлишок або нестача цінностей негативно впливає на кінцевий результат господарської діяльності [49,с.186].

В основі господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання лежать процеси придбання та реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). На сьогодні стан розрахунково-платіжної дисципліни безпосередньо впливає на фінансове становище підприємства, адже у разі відволікання значних сум у дебіторську заборгованість воно може виявитися неплатоспроможним.

Отже, процес постачання – це сукупність операцій, спрямований на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності. Основним моментом обліку процесу постачання є облік розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками. Постачання може здійснюватись із певними особливостями, що залежить від видів постачання (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Види терміну «постачання»[6, с. 76]

№ пор.	Види	Характеристика
1	2	3
1	Поставка	Особливий вид купівлі-продажу: оплачувана передача товарів продавцем (постачальником) покупцеві (замовникові)
2	Поставка відфактурована	Поставка, що є наслідком реально здійсненої угоди, за якою виписано та подано покупцеві товарний документ (рахунок із переліком, відправленого товару чи наданих послуг із зазначенням їх вартості, дати виписування, назви й адреси продавця і покупця, іншими даними)
3	Поставка негайна	Умова угоди купівлі-продажу, за якою куплений товар передають покупцеві безпосередньо після укладання угоди
4	Поставка невідфактурована	Надходження матеріальних цінностей на підприємство (до організації, установи) без рахунків постачальників, їх оприбутковують за актами приймання. Після надходження документів постачальників записи сторнують і показують фактичну вартість поставки
5	Постачання складське	Форма матеріально-технічного постачання, за якої надходження продукції від підприємства-виробника до підприємства-споживача здійснюється через бази та склади постачально-збутових організацій. Складське постачання зумовлює для підприємства-споживача додаткові витрати, пов'язані з переробкою та зберіганням товарів на складах

Продовження табл. 1.1

1	2	3
6	Постачання транзитне	Форма матеріально-технічного постачання, за якої підприємство-виробник здійснює поставки безпосередньо підприємству-споживачеві, не використовуючи баз та складів постачально-збутових організацій. На відміну від складського постачання, транзитне постачання забезпечує скорочення часу перебування засобів виробництва у сфері обігу, зниження витрат на завантажувально-розвантажувальні роботи й на зберігання товарів на складах

Постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, палива, матеріалів, запасних частин, МШП), надають послуги, виконують роботи. Підрядник або підрядчик – сторона договору підяду, яка зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника).

Договір підяду – цивільно-правовий договір, за яким одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу [35]. Процес постачання еволюціонував із точки зору зміни цільових показників та використання нових методів обслуговування покупців (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Етапи розвитку процесу постачання [13]

Етапи	Цільові показники	Методи і концепції, які використовуються
До 1975 р. – постачання, орієнтоване на виконання замовлень	кількість і ціна	дослідження ринку постачання; розміщення замовлень на матеріали
1975-1985 рр. – інтегроване матеріально-технічне постачання	витрати і якість	маркетинг постачання; аналіз вартості і стандартизація; «пошук глобальних джерел»
1985-1995 рр. – управління постачанням	загальні витрати на володіння вартістю; термін виведення продукту на ринок; гнучкість	аутсорсинг і рішення «виробляти або купувати»; передчасне визначення обсягів закупівель у постачальників; «точно у строк»; логістика постачання
1995 р. – теперішній час – зовнішнє управління ресурсами	вартість підприємства і спроможність до змін	управління мережами і кооперативними об'єднаннями; створення команд, що діють спільно; управління постачальниками; електронне постачання

У свою чергу, можна виділити фактори, що впливають на вибір постачальника:

- умови платежу;
- цінова конкурентоспроможність;
- гарантійні строки;
- географічне місце розташування;
- ремонт і післяпродажне обслуговування;
- відповідність продукції постачальника стандартам якості;
- виробнича потужність та обсяги випуску продукції за останні роки;
- можливість закупівель безпосередньо у виробників або оптовиків.

Рішення з постачання приймаються в умовах, коли змінюються як зовнішні фактори господарювання (економічні, політичні, соціальні, культурні, технічні, законодавчі, юридичні, ринок, кон'юнктура, взаємовідносини пропозиція), так і внутрішні (план відділами, зміна асортименту), що породжує наявність проблеми й обмеження.

Порядок і форми розрахунків з постачальниками визначаються господарськими договорами, внаслідок виконання яких у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість. Господарський договір є основною формою реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці. Цивільний кодекс (ЦК) України називає господарський договір однією з найпоширеніших підстав виникнення зобов'язань. Договір є юридичним фактом (рис. 1.1) [60].

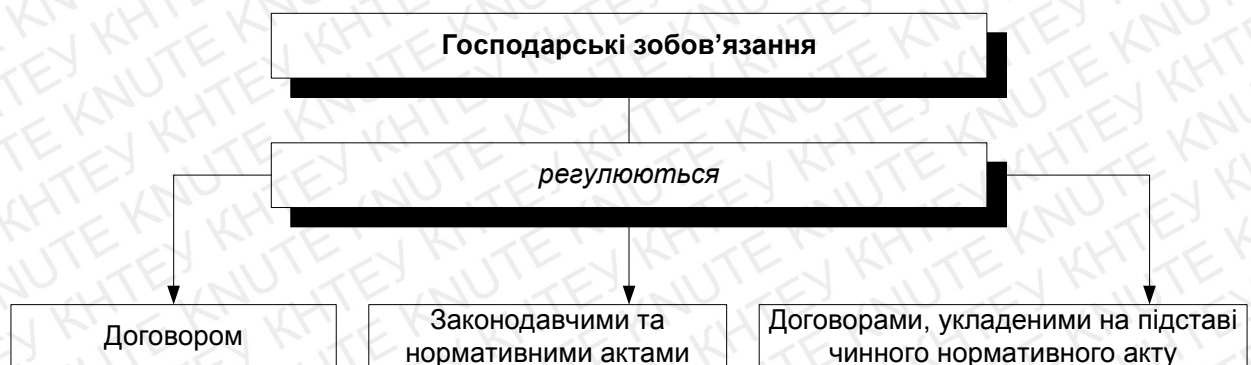

Рис. 1.1. Підстави виникнення договірних зобов'язань [7]

Формуванню взаємовідносин і відповідних розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками передує процес їх пошуку підприємством. Для здійснення економічно обгрунтованого вибору постачальника найбільш доцільними є наступні критерії вибору постачальників: ритмічність та надійність поставки; якість продукції; повнота асортименту; ціна поставки; ціна транспортних послуг; періодичність поставки; відстань до постачальника; мінімальна партія поставки; умови оплати; фінансове становище постачальника, його кредитоспроможність та ін.

Розрахункові взаємовідносини між постачальниками (підрядниками) і покупцями виникають у процесі господарської діяльності підприємств і цим відносинам, як правило передує укладення договорів (контрактів) купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей, договорів підряду на виконання різних робіт, надання послуг тощо[31, с.157].

Договір купівлі – продажу може здійснюватись на умові попередньої оплати, коли перша подія у постачальника (підрядчика) – це отримання грошових коштів, а друга подія – відвантаження продукції, виконання робіт, надання послуг.

У договорі купівлі-продажу, крім зобов'язань передати у власність покупця товар та одержати за нього визначену договором ціну, наводяться вимоги до якості, умов постачання, визначається порядок розрахунків, відповідальність сторін тощо.

Вітчизняним законодавством передбачається можливість укладання договору поставки, коли продавець (постачальник) зобов'язується передати в установлений строк товар у власність покупця з метою використання його в підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму.

Порівняльна характеристика договору поставки з договором купівлі-продажу наведена в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Порівняння договору купівлі-продажу та поставки [31, с.163]

Ознаки	Процес купівлі-продажу	Процес поставки
Підстава, виникнення відносин	Договір купівлі-продажу	Договір поставки
Сторони економічних відносин	Продавець, покупець	Продавець (постачальник)
Предмет відносин	Товар (майно), майнові права, право вимоги	Товар
Призначення отриманого товару	Не визначається	Лише на господарські потреби суб'єкта господарювання
Виконання зобов'язань	Визначається договором	Визначається договором

Будь-яка сторона договірних відносин може виступати боржником або кредитором. Це залежить від того, що сторона планує отримати в результаті укладання договору: дохід чи блага, необхідні для ведення діяльності.

У договорі поставки особливою умовою є те, що отримані за ним активи не мають використовуватися для власних потреб, а тільки для ведення господарської діяльності. Таким чином, при виконанні договору поставки дотримується принцип бухгалтерського обліку – автономності.

Ознакою, яка суттєво вирізняє договір поставки від договору купівлі-продажу, є цільове використання набутого в результаті таких відносин майна. Постачання, яке здійснюється за цим договором, має плановий характер, відбувається у строки, що часто не притаманно процесу купівлі-продажу [64].

Важливим питанням процесу постачання за укладеними договорами є терміни й порядок постачання. Якщо договором передбачене постачання окремими партіями протягом терміну дії договору, але періоди поставок не визначені, постачання має здійснюватися рівномірними партіями помісячно, якщо інше не передбачено чинним законодавством, впливає із сутності зобов'язань чи звичаїв ділового обігу[7].

При укладенні договору з постачальниками та підрядниками виникає юридичне зобов'язання, яке не відображається на рахунках бухгалтерського обліку та в Балансі.

Його відображення в обліку розпочнеться у тому випадку, коли суб'єкти господарювання, що уклали договір, перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків та за наявності умов відповідно до П(С)БО 11:

- оцінка зобов'язання має бути достовірно визначена;
- існуватиме ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок погашення зобов'язання[37].

У разі невиконання укладеного договору, така ситуація може призвести до штрафних санкцій. Ця заборгованість також має відобразитися у бухгалтерському обліку.

Через зобов'язання одна особа (боржник) повинна здійснити на користь іншої особи (кредитора) певну дію: передати майно, виконати роботу, сплатити кошти чи утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його зобов'язання[64].

Розрахунки є важливою основою виконання зобов'язань, основною формою реалізації товарно-грошових відносин.

Розрахунки проводяться шляхом готівкових або безготівкових перерахунків через установи банків. Готівку використовують в окремих випадках для розрахунків за товари та послуги, якщо підприємства мають право використовувати готівку. Платежі шляхом безготівкових перерахунків через банк є основною формою розрахунків. Сутність безготівкової форми розрахунків полягає в тому, що платежі за товари та послуги, здійснюються шляхом перерахування грошових коштів із рахунку платника на рахунок постачальника або одержувача коштів відповідною установою банку [20].

Організація безготівкових розрахунків базується на таких принципах: платежі здійснюються до або після відвантаження продукції, виконання робіт, послуг або одночасно з ними; платежі здійснюються за згодою платника; покупець може відмовитися від оплати розрахункових документів

(при обґрунтуванні вимоги згідно з інструкціями банків); платежі здійснюються за рахунок коштів платника або в установленому порядку за рахунок банківського кредиту; кошти на рахунок одержувача зараховуються лише після списання цих сум із рахунку платника.

Розрахунки з постачальниками-нерезидентами, які здійснюються в іноземній валюті, перераховуються в еквіваленті грошової одиниці України (гривні) за курсом, установленим НБУ для здійснення розрахунково-платіжних операцій.

При побудові системи розрахунків підприємства необхідно виходити з вимог найбільшого наближення моменту здійснення платежу до моменту отримання продукції, товарів, послуг, недопущення утворення необґрунтованої кредиторської заборгованості, максимальної економії платіжних ресурсів для розрахунків та можливості забезпечення ефективного контролю за використанням грошових коштів та станом розрахунків із кредиторами [31, с.167].

Отже, облік розрахунків з постачальниками та підрядниками є одним із найважливіших, оскільки на цьому етапі формується основа для подальшої роботи підприємства (виробництво, перепродаж тощо). Саме від безперервності та плановірності організації даних розрахунків вирішальною мірою залежить стан усіх розрахунків підприємства, його фінансовий стан та платоспроможність.

1.2. Огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Законодавчі основи регулювання бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р.[43], що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності та поширюється на всіх суб'єктів господарювання,

незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства [43].

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку представлена п'ятьма рівнями, кожний з яких охоплює ряд документів (рис. 1.2).

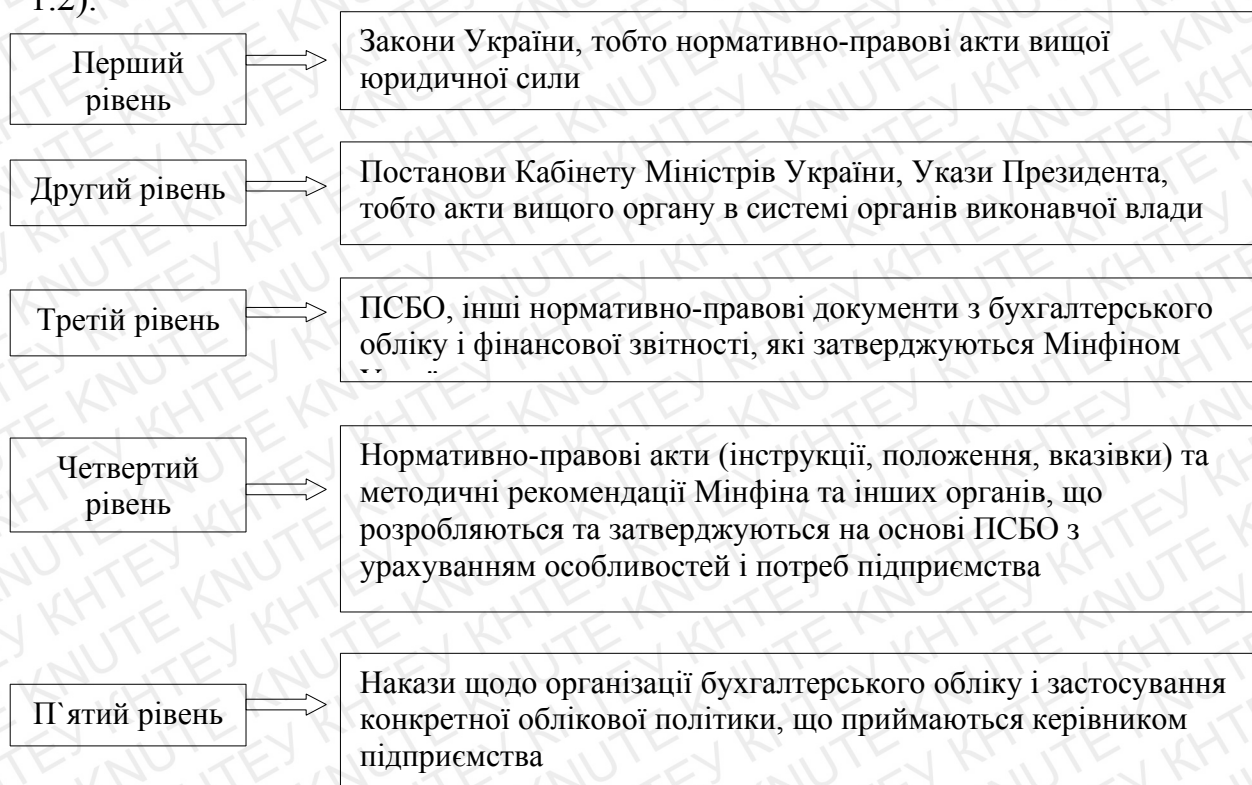

Рис. 1.2. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку[7]

Правові засади ведення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками регламентується П(С)БО 11 «Зобов'язання» [37], а технологія обробки облікової інформації залежить від обраної на підприємстві форми бухгалтерського обліку.

Також при розгляді операцій з постачальниками та підрядниками великого значення набувають платіжні інструменти, оскільки операції за розрахунками здійснюються за їх допомогою. Платіжними інструментами розрахункових відносин можуть бути також фінансові інструменти, які на

відміну від розрахунково-платіжних документів, є самостійними об'єктами бухгалтерського обліку.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»[38], згідно з яким фінансовий інструмент - це контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого.

Аналогічно дане поняття трактується у міжнародних стандартах фінансової звітності(ІАС 32 «Фінансові інструменти») [24].Таким чином, фінансові інструменти включають як первісні інструменти, наприклад, дебіторську й кредиторську, так і похідні інструменти, наприклад, фінансові опціони, ф'ючерсні та форвардні контракти.

Отже, використання фінансових інструментів у розрахунках надає підприємствам більш широкі можливості у прийнятті рішень щодо забезпечення своєчасного виконання зобов'язань[40].

Але, оскільки національні стандарти обліку розроблені на основі міжнародних і не повинні суперечити їм, неможливо не звернути увагу на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО). Облік зобов'язань в міжнародній практиці регламентується МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання», МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи».

З метою аналізу спільних та відмінних особливостей МСБО 37 та ПСБО 11, необхідно виконати їх порівняння, результати якого наведено в додатку Б.

Детально дослідивши положення, які містяться у МСБО 37 та ПСБО 11 встановлено, що існує цілий ряд відмінних ознак: у термінологічному словнику, у класифікації зобов'язань, у їх оцінці у відображенні інформації про зобов'язання у фінансовій звітності. Таким чином, можна зробити висновок, що питання уніфікації П(С)БО 11 до МСБО 37 вимагає суттєвих

доопрацьовані доповнень в напрямку пристосування їх до конкретних умов господарювання, з метою удосконалення системи бухгалтерського обліку в Україні.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги може бути як позитивним елементом фінансово-господарської діяльності, так і негативним. Порівняно із зобов'язаннями за отриманими кредитами банків, векселями, облігаціями, вона є «дешевою» заборгованістю, адже виникає можливість користуватися коштами інших підприємств. З іншого боку, якщо величина кредиторської заборгованості є досить великою, то відбуватиметься зниження платоспроможності. Це може стати причиною відмови інших підприємств та фінансових структур від співпраці [4].

Тож необхідно приділяти кредиторській заборгованості достатньо часу та критично оцінювати ситуацію, що складається на підприємстві щодо заборгованостей іншим суб'єктам господарювання, а для цього необхідно орієнтуватись в законодавчій та нормативній базу, що регулює питання щодо розрахунків з кредиторами в тому числі з постачальниками та підрядниками.

Огляд нормативних документів, що регулюють питання обліку та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками наведено в дод. В.

Тож облік розрахунків з постачальниками регулюється великою кількістю нормативно-правових, законних і підзаконних актів, знання вимог яких є необхідною умовою правильного ведення обліку.

Також великого значення у розумінні розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками набуває спеціальна література з питань обліку та оподаткування таких операцій, огляд якої наведено в дод. Г.

Адже вивчення особливостей обліку кредиторської заборгованості особливо є актуальним в сучасних умовах господарювання через те, що раціональна його організація впливає на величину оборотного капіталу підприємства, дозволяє ефективно використовувати залучені кошти та уникати прострочення кредиторської заборгованості [48].

Проте не дивлячись на те, що є велика кількість нормативно-правових документів та спеціальної літератури з регулювання даного виду заборгованості, все ж і досі існують невирішені, проте актуальні питання, пов'язані з обліком кредиторської заборгованості:

- для прийняття зацікавленими особами адекватних та вчасних рішень щодо існуючої політики управління в процесі антикризового регулювання фінансово-господарського стану істотне значення мають актуальність і якість інформації про стан розрахунків з кредиторами, що формується на базі даних бухгалтерського обліку конкретних суб'єктів господарювання;
- невирішені проблеми відображення в обліку довгострокової кредиторської заборгованості, оцінки поточної кредиторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги;
- застосовувати в наших умовах традиційні за кордоном методики аналізу кредиторської заборгованості не завжди доцільно через відсутність необхідного обсягу вірогідної і доступної інформації щодо розрахунків з кредиторами.

Крім цього, загальна криза неплатежів, характерна для сучасної української економіки, змушує сумніватися в об'єктивності, своєчасності і корисності отриманих результатів аналізу. Використання вітчизняних методик не дає змоги однозначно оцінити стан кредиторської заборгованості, а також ступінь його впливу на фінансово-господарський стан підприємств [48, с.227].

Тож підприємствам необхідно вчасно розраховуватись за своїми боргами аби уникнути негативних наслідків на їх діяльність.

Розрахунок у підприємницькій діяльності - це погашення зобов'язань одного підприємства перед іншим.

Результати досліджень свідчать, що поняття «розрахунок» та «платіж» тісно пов'язані. Так, наприклад, І. М. Ревизюк, Є. В. Калюгадають таке визначення безготівкових розрахунків: «безготівкові розрахунки - це платежі, що здійснюються як у вигляді матеріального обігу паперових документів, так

і у вигляді магнітних записів, магнітного зчитування, руху електронних повідомлень [49, с.186].

Економічна енциклопедія трактує поняття «платіж» як фінансово-грошові операції, пов'язані з розрахунками громадян, підприємств і організацій між собою, а також органами фінансово-кредитної системи, а також як спосіб погашення зобов'язань, який передбачає використання грошових коштів при здійсненні розрахунку[15, с.754].

Сучасний економічний словник визначає поняття розрахунку як сплату грошей за зобов'язаннями [31, с. 156].

Облік кредиторської заборгованості, пишуть Потриваєва Н. В. і Сус О.Ю., здійснюється з метою недопущення прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до висування штрафних санкцій до підприємства.

Організована належним чином система розрахунків повинна достатньою мірою відображати та характеризувати господарську діяльність з необхідною конкретизацією. За умов автоматизації необхідно впровадити низку заходів, які забезпечуватимуть економічну стійкість та конкурентоспроможність підприємства [48].

Волинчук Ю. В. і Куделя І. О. вказують, що постачання є важливою ланкою в діяльності підприємства, оскільки від якості і обсягу поставлених матеріалів та термінів поставки залежать: ритмічність процесу виробництва, дотримання термінів виконання контракту, якість виготовленої продукції, наявність чи відсутність запасів тощо[10, с.33].

В бухгалтерському обліку підприємства відображається і дебіторська, і кредиторська заборгованість, що свідчить про його економічну активність. Під час здійснення господарської діяльності зазначена заборгованість може набувати статусу безнадійної. У роботі Коваль Л.І. розглядаються проблемні питання відображення в обліку підприємства безнадійної кредиторської заборгованості.

Коваль Л.І. пропонує підхід з трактування та відображенням в обліку безнадійної кредиторської заборгованості, списаної внаслідок закінчення

терміну позовної давності, відновленням її у зв'язку з перериванням цього терміну, який на її думку, має прикладний характер і може бути використаний у практичній діяльності підприємств[11].

Слід зазначити, що питання, пов'язані з організацією, методологією та розвитком обліку та контролю розрахунків з постачальниками і підрядниками не дістало належного висвітлення в науковій і практичній вітчизняній літературі, та діючій законодавчій базі і набувають особливої актуальності. Ефективним та раціональним підходом є запровадження міжнародних положень з обліку, складання фінансової звітності через коректне використання інших стандартів з урахуванням кращої світової практики і загальновизнаних міжнародних стандартів.

1.3. Передумови організації та методики обліку, оподаткування та системи аналізу на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Об'єктом дослідження в роботі обрано ТОВ «УКРМЕГАГРАНД», яке зареєстровано 22.06.2006 року. Підприємство створене згідно з Законами України «Про підприємства в Україні», «Про підприємництво», «Про власність». Діяльність підприємства здійснюється відповідно до Конституції України, законів України, інших законодавчих актів України, рішень уряду України, Статуту підприємства.

Адреса підприємства: 02094, м.Київ, вул. Червоногвардійська, будинок 27 А.

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є юридичною особою за законодавством України і набуло прав юридичної особи з дня його державної реєстрації. Воно є самостійним господарюючим суб'єктом, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в банках і діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування і самоокупності

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» відповідає по своїх зобов'язаннях усім своїм майном, на яке згідно з законодавством України може бути накладене

стягнення. Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий рахунок у банківській установі, має круглу печатку та штампи зі своєю повною назвою, інші печатки та бланки зі своїми найменуваннями та інші реквізити.

Підприємство зарекомендувало себе на будівельному і автотранспортному ринках України. Основними напрямками діяльності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є продаж, доставка будівельних матеріалів, транспортні послуги та послуги будівельної спецтехніки. Також здійснює виробництво виробів із бетону, гіпсу та цементу, технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів, торгівлю деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням, будівництво житлових і нежитлових будівель тощо.

Потужна власна технічна база, налагоджені відносини з провідними постачальниками будівельного ринку забезпечують своєчасну і якісну поставку будівельних матеріалів. Політика підприємства спрямована на виконання зобов'язань за термінами і якістю послуг, що надаються. На сьогоднішній день ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» має власний автопарк будівельного транспорту і техніки.

Підприємство створене з метою задоволення потреб суспільства та одержання прибутку і реалізації на основі отриманого прибутку соціальних та економічних інтересів Засновника та членів трудового колективу.

Організаційна структура ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» наведена в дод. Д.

Оперативне керівництво поточною діяльністю ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» здійснюється Засновником, який і виконує функції директора.

Директор підприємства без довіреності діє від імені підприємства, репрезентує його в усіх установах, підприємствах і організаціях; укладає будь-які угоди та інші юридичні акти; відкриває в банках розрахунковий, валютний та інші рахунки, здійснює платежі з рахунків підприємства; затверджує поточні плани діяльності підприємства і заходи, що є необхідними для вирішення його завдань, штатний розклад і посадові

оклади; приймає рішення щодо інших питань поточної діяльності та здійснює інші дії для досягнення цілей підприємства.

Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, засновником призначено головного бухгалтера підприємства. З головним бухгалтером укладено строковий контракт, де відображаються його повноваження, умови роботи та умови оплати праці. Головний бухгалтер звільняється з посади за рішенням Засновника.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством.

Директор і головний бухгалтер ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства.

Бухгалтерія ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» здійснює контроль за раціональним та економічним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, здійснює контроль за збереженням колективної власності, своєчасне відшкодування матеріальних збитків, проводить профілактичну роботу, спрямовану на попередження незаконного використання грошових та матеріальних цінностей, порушень фінансового та господарського законодавства.

Для правильної організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві чітко визначено обсяг службових обов'язків, права і відповідальність кожного виконавця. Для цих цілей служать посадові інструкції, які затверджуються: для головного бухгалтера – керівником підприємства, а для інших робітників бухгалтерії – головним бухгалтером підприємства. Їх застосування дозволяє не тільки ефективно використовувати працю кожного облікового працівника, але й прискорити процес документообороту, підвищити оперативність просування облікової інформації.

Головний бухгалтер ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» здійснює організацію бухгалтерського обліку на підприємстві. Забезпечує своєчасне складання бухгалтерської звітності на основі первинних документів та бухгалтерських записів та подає їх за прийнятим порядком у відповідні органи. Надає методичну допомогу працівникам підрозділів підприємства з питань бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аналізу.

Згідно ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [43] підприємство самостійно визначає облікову політику підприємства, яка оформлена наказом керівника (дод. Е), який має наступні положення:

- здійснювати ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності у відповідності із затвердженими міністерством і зареєстрованими в Міністерстві юстиції України Положеннями (стандартами бухгалтерського обліку);

- здійснювати ведення бухгалтерського обліку у відповідності з планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 року № 1591[19], Методичними рекомендаціями по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 року № 356 [23];

- забезпечити дотримання єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання й подання у встановлені строки фінансової звітності на основі Положень бухгалтерського обліку.

- облікову політику застосовувати у такий спосіб, щоб фінансові звіти повністю відповідали усім вимогам Закону та П(С)БО. Застосовувати підходи та методи обліку для ведення бухгалтерського обліку та подання інформації у фінансових звітах, які передбачені П(С)БО[19].

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів проводити за

принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, за якими для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи й витрати відображаються в обліку й звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження й сплати грошей[48].

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів здійснюється з дотриманням принципів, зазначених в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [43].

Важливим елементом облікової політики ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є створення підходів до обліку зобов'язань та відображення її у фінансовій звітності. Сформована підприємством облікова політика щодо зобов'язань досить суттєво впливає на величину показників фінансового стану та результати діяльності підприємства.

Виконання закріплених в Наказі про облікову політику підприємства (дод. Е) елементів облікової політики щодо обліку зобов'язань дозволить організувати на підприємстві ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» правильний бухгалтерський облік зобов'язань, отримувати достовірну та повну інформацію про кредиторську заборгованість, що, в свою чергу, сприятиме зростанню ефективності прийняття управлінських рішень.

Згідно затвердженої облікової політики ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. Підприємство використовує програми «1С: Бухгалтерія для України 8.2», що дозволяє автоматизувати бухгалтерський і податковий облік, а також вести його відповідно до чинної законодавчої системи та «Медок», яка призначена для електронного документообігу з контролюючими органами (подача електронної звітності, реєстрація податкових накладних в електронному вигляді) та з контрагентами або партнерами (обмін податковими накладними, рахунками, актами виконаних робіт, договорами та іншими юридично значимими документами).

Одним із напрямів удосконалення організації обліку зобов'язань в ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є їх правильна оцінка та узагальнення теоретико-методичних основ їх аналізу. Проведення аналітичної роботи на підприємстві ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень і запобігання негативним наслідкам.

Таким чином, правильна організація оцінки, обліку та аналізу зобов'язань, а також формування облікової політики є важливим етапом роботи ТОВ «УКРМЕГАГРАНД».

Від того, яка буде прийнята облікова політика, залежить система бухгалтерського обліку. В свою чергу, від системи бухгалтерського обліку та якості фінансової звітності залежить обґрунтованість управлінських рішень.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» проведемо аналіз фінансових результатів його діяльності. Основним джерелом даних для аналізу є Фінансова звітність підприємства (форма № 1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати»), що наведена в додатках Ж.1-Ж.5.

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. показаний в табл. Д.1. додатку Д.

Як видно з табл.Д.1, протягом 2013-2017 років показники діяльності підприємства ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» зазнали негативних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 році зменшилась порівняно з 2016 роком на 582.2 тис. грн. (19.4%). Також відбулося зменшення інших доходів підприємства на 2.6 тис. грн. (99%).

Разом чисті доходи ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2017 році склали 2419.7 тис. грн., що менше проти 2016 року 584.8 тис. грн. (19.5%), що є негативним результатом.

За цей час витрати ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» також зменшились проти 2016 року на 722.2 тис. грн. (23.3%). Проте фінансовий результат до оподаткування від збитку у 2016 році у розмірі 89.2 тис. грн. переріз у прибуток і в 2017 році становив 48.2 тис. грн.

Чистий збиток ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2016 році склав 89.2 тис. грн. проти 164.5 тис. прибутку в 2015 році.

Як видно з аналізу, діяльність ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» спрямована перш за все на підвищення рентабельності підприємства з метою його подальшого розвитку, але керівництву підприємства для покращення фінансового стану підприємства потрібно надалі краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, вводити додаткові пільги та послуги для замовників.

Важливою характеристикою діяльності підприємства є аналіз його фінансового стану. Для характеристики різних аспектів фінансового стану застосовуються фінансові коефіцієнти, які являють собою відносні показники фінансового стану підприємства.

Динаміка показників фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. показана в табл. Д.2. додатку Д.

Як видно з табл. Д.2, протягом 2013-2017 років показники фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» зазнали змін, причому в негативну сторону.

У 2017 році порівняно з 2016 роком у ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» спостерігається збільшення коефіцієнтів ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився в 2017 році на 0.05 проти 2016 року, що вказує на збільшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами. Проте якщо прослідкувати тенденцію з 2013 року і до 2017 року, то спостерігається навпаки стрімке зменшення, адже ще в 2013 році коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнював 1.58, що на 1.49 більше, ніж у 2017 році. Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності в 2017 році складає 0.38, що вказує на те що підприємство є фінансово залежним від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього коефіцієнта 0,5-2. Хоча якщо порівнювати з 2015 роком, то даний коефіцієнт зріс на 0.03, що вказує на позитивну тенденцію. Коефіцієнт

поточної ліквідності (покриття) в 2017 році склав 0.4, що на 0.04 більше проти 2016 року. Граничне значення коефіцієнта покриття – 1.

Коефіцієнт

автоно
(коефіцієнт
концен
власно
капіта
визнач
коштів,
інвест
діяльн
підпри
його власни
та показу
ступін
незале
фінанс
стану
підпри
позиче
коштів.
Коефіці
автоно
розрах
віднош
власно
капіта
загаль
капіта

мії
трації
го
лу)–
ає частку
ованих в
ість
ємства
ком
є
ь
жності
ового
ємства від
них
ієнт
мії
овується як
ення
го
лу до
ного
лу (валюта

баланс у). ВТОВ
 «УКРМЕГАГРАНД»
 коефіцієнт
 автономії в 2017
 році збільшиться
 порівняно з 2016
 роком на 0.013 і склав 0.348, проте якщо аналізувати з 2013 року і до 2017
 року, то коефіцієнт зменшується і тільки в 2017 році збільшується на
 незначний розмір.
 Зменшення
 значення цього
 коефіцієнту
 свідчить про
 збільшення
 фінансових
 труднощів в
 майбутньому та
 зменшення
 власних
 резервів для
 погашення
 фінансових
 обов'язків
 підприємства.
 Виходячи з
 практичного
 досвіду,
 значення
 коефіцієнту
 автономії менше

0,5 свідчи
недостат
стійке фінанс
станов
підпри
оскіль
підпри
може здійсн
платеж
переду
рахуно
власни
отже ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є фінансовим нестійким і не може вчасно
розраховуватися за своїми боргами.

Коефіцієнт
фінанс
залежн
показу
наскіл
підпри
фінанс
рахуно
позичк
коштів
розрах
віднош
загаль
капіта
баланс
власно

ть про
ньо
ове
ище
ємства,
ки
ємство не
ювати
і
сім за
к
х коштів, а
ової
ості
є
ьки активи
ємства
уються за
к
ових
та
овується як
ення
ного
лу (валюта
у) до
го

капіта лу або як
віднош ення
позичк ових
коштів до
загаль ного
капіта лу.
Коефіцієнт
фінанс ової
залежн ості в 2017
році зменшився
порівн яно з 2016
роком на 0.11 і склав 2.88, аналізуючи тенденцію з 2013 року і по 2016 рік, то
прослідковується стрімкий ріст. Надто велика частка
позичк ових
коштів знижує
платос проможніс
ть підпри ємства,
підрив ає його
фінанс ову
стійкі сть та,
власне, знижує довіру до нього з боку
партне рів і
зменшу є
ймовір ність
отрима ння
кредит ів.
Коефіцієнт
фінанс ової
залежн ості є
оберне ним до

коєфіцієнта
автономії.
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу в 2017 році зменшився порівняно з 2016 роком на 0.013 і склав 0,652. Чим менше значення цього коефіцієнту, тим більша залежність підприємства від позикових коштів.

На основі аналізу показників фінансової стійкості ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» можна зробити висновок про недостатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2017 році, порівняно з 2013-2016 роками, відбулось зменшення показників оборотності активів та власного капіталу, що є негативним результатом. Період обороту активів підприємства у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшився на 27 дні, а період обороту капіталу на 28 днів. Рівень ділової активності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» можна охарактеризувати як незадовільний.

Показники рентабельності в 2016 та 2017 роках зменшилися порівняно з 2013-2015рр., що свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства. Хоча в 2017 році порівняно з 2016 роком показники рентабельності збільшилися, проте не на значний рівень.

Таким чином, проведений аналіз показників фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» свідчить про

недостат ньо
стійке фінанс ове
станов ище
підпри ємства,
оскіль ки
підпри ємство не
може здійсн ювати
платеж і
переду сім за
рахуно к
власни х коштів.
Надто велика частка
позичк ових
коштів знижує
платос проможніс
ть підпри ємства,
підрив ає його
фінанс ову
стійкі сть та,
власне, знижує до нього з боку
партне рів і
зменшу є
ймовір ність
отрима ння
кредит ів.

Висновки до розділу 1

Отже, у процесі господарської діяльності будь-яке підприємство для забезпечення свого безперервного функціонування купує товарно-матеріальні цінності, оплачує виконані роботи і надані послуги. У результаті розрахункових взаємовідносин між підприємствами виникають зобов'язання, тобто борги чи інші зобов'язання підприємства. Будь-яка операція має на кінцевій меті отримання прибутку, і підприємство, діючи в рамках чинного законодавства та дотримуючись власних інтересів обирає для себе таких партнерів та такі форми розрахунків з ними, які принесуть їй максимальний прибуток.

Порядок і форми розрахунків з постачальниками визначаються господарськими договорами, внаслідок виконання яких у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість. Господарський договір є найбільш поширеною і важливою підставою виникнення зобов'язання, основною формою реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Правові засади ведення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками регламентується П(С)БО 11 «Зобов'язання», а технологія обробки облікової інформації залежить від обраної на підприємстві форми бухгалтерського обліку.

Предметом діяльності базового підприємства ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є продаж, доставка будівельних матеріалів, транспортні послуги та послуги будівельної спецтехніки. Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством. Директор і головний бухгалтер ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства. Згідно затвердженої облікової політики ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовує автоматизовану форму

бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. Підприємство використовує програми «1С: Бухгалтерія 8.2» та «Медок».

Одним із напрямів удосконалення організації обліку зобов'язань в ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є їх правильна оцінка та узагальнення теоретико-методичних основ їх аналізу. Проведення аналітичної роботи на підприємстві ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень і запобігання негативним наслідкам.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» було проведено аналіз фінансових результатів його діяльності за 2013-2017рр. Показники діяльності підприємства зазнали негативних змін, чистий збиток ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2016 році склав 89.2 тис. грн. проти 146.5 тис. грн. прибутку в 2013 році, а в 2017 році підприємство мало прибуток 39.5, що є позитивним результатом порівняно з 2016 роком, про те негативним якщо порівнювати інші роки. Керівництву підприємства для покращення фінансового стану підприємства потрібно надалі краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, вводити додаткові пільги та послуги для замовників.

Проведений аналіз показників фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» свідчить про недостатньо стійке фінансове становище підприємства, оскільки підприємство не може здійснювати платежі передусім за рахунок власних коштів. Надто велика частка позичкових коштів знижує платоспроможність підприємства, підриває його фінансову стійкість та, власне, знижує довіру до нього з боку партнерів і зменшує ймовірність отримання кредитів.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

2.1. Організація обліку операцій з постачальниками та підрядниками

В ході здійснення господарської діяльності всі підприємства взаємодіють з іншими підприємствами, організаціями, котрі поставляють товарно-матеріальні цінності та надають послуги, виконують роботи. Для підприємства такі суб'єкти діяльності є постачальниками та підрядниками.

Правильна організація обліку з постачальниками та підрядниками є важливою, оскільки така співпраця є необхідною умовою для забезпечення ефективної діяльності підприємства, а допомагає правильно створювати та регулювати загалом цілісну систему обліку і звітності на підприємстві облікова політика.

Організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками починається з вибору облікової політики - сукупність принципів, методів і процедур, використовуваних підприємством для складання і подачі фінансової звітності [43].

Оскільки, кожному підприємству властиві особливості, тому при формуванні облікової політики необхідно врахувати характеристики його діяльності, потреби внутрішніх користувачів для прийняття управлінських рішень [34].

Так, ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є підприємством, що працює з великою кількістю оптових постачальників та підрядників та є для інших підприємств постачальником будівельних матеріалів, а отже посередником, і підприємством, що надає транспортні послуги та послуги спецтехніки.

Зокрема, важливим є питання формування облікової політики, щодо кредиторської заборгованості, а особливо розрахунків з постачальниками та підрядниками.

На ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» досить оптимально сформована облікова політика, що включає до себе не тільки методичну, а й організаційну складову та податкові аспекти обліку.

Загальні засади організації та ведення бухгалтерського обліку на даному підприємстві визначає спеціальний організаційно-розпорядчий документ – наказ “Про облікову політику ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»”, наведений в додатку Е.

У процесі постачання юридично-правове зобов’язання у підприємства виникає під час укладання Договору на постачання товарно-матеріальних цінностей. Кредиторські зобов’язання перед постачальником (підрядником) виникають у разі укладення договору на умовах відстрочки платежу (товарного або комерційного кредиту). Згідно з укладеним Договором, постачальник має передати майно покупцю та може вимагати від нього здійснення його обов’язку щодо виконання зобов’язань у вигляді сплати (або компенсації у іншій формі) за отримане майно.

В обліку зобов’язання визнаються, якщо наявні дві обов’язкові ознаки:

- оцінка їх може бути достовірно визначена;
- існує ймовірність зменшення економічних вигод внаслідок його погашення [37].

В цілях бухгалтерського обліку зобов’язання поділяються на довгострокові, поточні, забезпечення, непередбачені зобов’язання, доходи майбутніх періодів. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги відноситься до короткострокових зобов’язань.

Слід зазначити, що відповідно до Методичних рекомендацій [44], розкриття методів обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги не є обов’язковим елементом облікової політики підприємства. Це зумовлено тим, що для обліку кредиторської заборгованості за товари,

роботи, послуги не існує альтернативних методів. Відповідно до принципу обачності (обережності, консерватизму), підприємству необхідно застосовувати в бухгалтерському обліку методи оцінки, які мають запобігати заниженню оцінки зобов'язань.

Виходячи з вказаного принципу, облік кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» здійснюється лише одним методом – за вартістю, що зафіксована у первинних документах на дату її визнання.

Разом з тим, методична складова обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги не обмежується її оцінкою на дату визнання. Методична база організації та ведення обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на підприємстві складається також з документування та інвентаризації[34].

Проте в Наказі «Про облікову політику ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» не висвітлено питання щодо обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги управлінський аспект.

Також розрахунки з постачальниками та підрядниками впливають на фінансово-господарську діяльність та платоспроможність підприємства.

Основними джерелами даних для контролю розрахункових відносин за товарними операціями є первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, що є засобом обґрунтування облікових записів [7].

Первинні документи – це документи, створені у письмовій або електронній формі, які містять відомості про господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення [27].

Господарські операції - це факти підприємницької та іншої діяльності, що впливають на стан майна, капіталу, зобов'язань і фінансових результатів[34].

Проте таке визначення є не зовсім коректним, оскільки розпорядження лише підтверджують дозвіл на проведення господарської операції, але не містять інформації про таку операцію.

Тому визначаємо, що первинний документ – це документ, що містить інформацію про господарську операцію та може бути як в письмовій, так і в електронній формі.

Первинні документи, створені в електронному вигляді, застосовуються в бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи й електронний документообіг» [27].

Документ в електронному вигляді повинен містити ті ж реквізити, що і «паперовий». Але з невеликою поправкою. Замість звичайного підпису накладається електронний цифровий[33].

У разі складання та зберігання первинних документів в електронному вигляді підприємство зобов'язане за свій рахунок виготовити їх копії на паперових носіях на вимогу інших учасників господарських операцій, а також державних органів у межах їх повноважень, передбачених законом[22].

Первинні документи складаються на бланках типових і спеціалізованих форм, затверджених відповідним органом державної влади.

Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати обов'язкові реквізити [43].

Інформація, що міститься в первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку (подвійний запис на взаємопов'язаних рахунках бухобліку). Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо [61].

Помилки в первинних документах, облікових регістрах і звітності, що створені вручну, виправляються методом:

- «червоного сторно»;

- додаткових бухгалтерських проведення;
- коректурним способом, відповідно до якого неправильний текст або цифри закреслюються і над закресленим надписується правильний текст або цифри.

Виправлення повинно бути підтверджено підписами посадових осіб, які підписали ці документи із зазначення дати виправлення.

Підприємство має забезпечити належне зберігання первинних документів протягом встановленого строку [34].

Строк зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності в архіві ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» визначається згідно з нормативно-правовим актом з питань визначення строків зберігання документів.

При веденні бухгалтерського обліку важливим є належна організація документообігу, що забезпечує своєчасність оформлення операцій, щоб підприємство могло працювати злагоджено та безперебійно.

Документообіг – це рух документів від моменту їх складання (або одержання від інших підприємств, організацій), опрацювання і використання за призначенням у визначений період часу і до передачі в архів [52].

Правильно організований документообіг дозволяє зміцнити розрахункову дисципліну операцій з постачальниками та підрядниками, дає можливість здійснювати контроль за виконанням договорів поставки, за своєчасним і повним оприбуткуванням матеріальних цінностей матеріально-відповідальними особами, за матеріалами в дорозі, забезпечує достовірність даних по постачальникам і підрядникам.

Документальне оформлення розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» показано на рис.2.1.

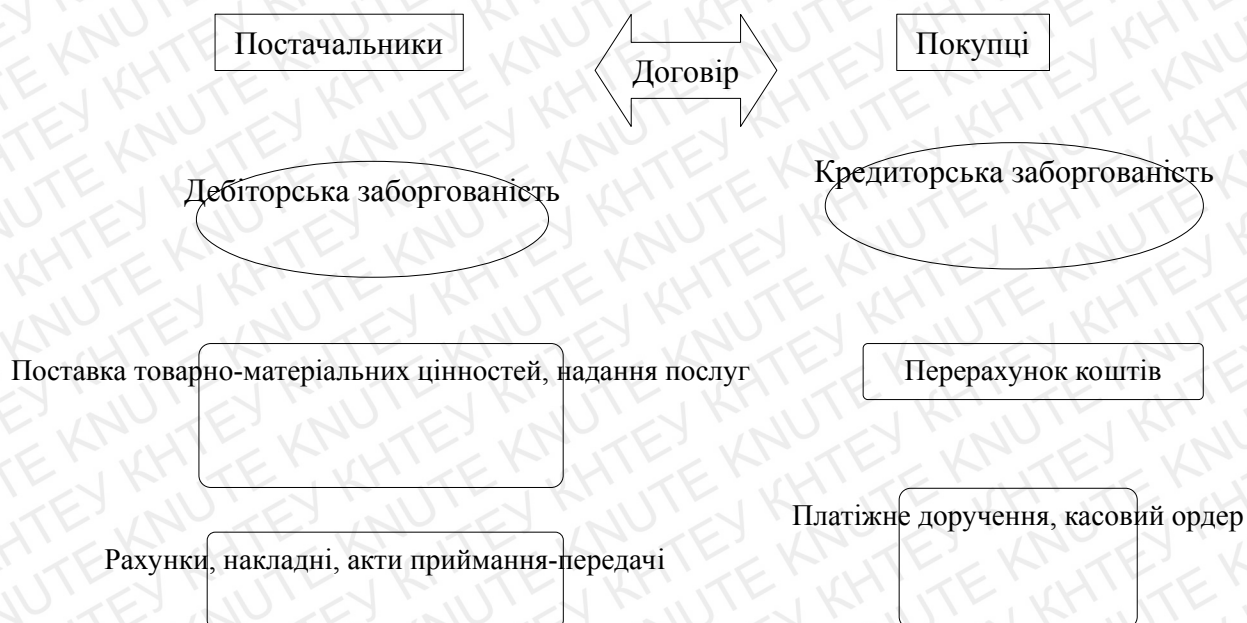

Рис.2.1. Документальне оформлення розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

*Джерело: розроблено автором самостійно

Порядок розрахунків операцій з постачальниками та підрядниками визначаються в господарських договорах, що підписуються двома сторонами та визначають права та обов'язки обох сторін. Внаслідок виконання такого договору в однієї сторони виникає кредиторська заборгованість (покупця), а у іншої – дебіторська (постачальника чи підрядника) [34].

Первинні документи при розрахунках з постачальниками включають в себе рахунок-фактуру, рахунок, акт прийняття робіт (послуг), товарно-транспортну накладну, податкову накладну, документів транспортних підприємств, розрахункових документів про сплату мита, зборів і податків (при розрахунках з іноземними постачальниками і підрядниками), прибуткову накладну, інвойс, сертифікати якості та інші документи, що підтверджують їхню якість.

При купівлі товарно-матеріальних цінностей чи послуг на умовах попередньої оплати, що відбувається на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» досить рідко, спочатку перераховується аванс постачальнику. Для забезпечення розрахунків за продукцію, товари та інші матеріальні цінності (незалежно від

факту заключення письмового договору або усної домовленості відносно поставки) від постачальника (підрядника) виставляється рахунок-фактура або рахунок.

На практиці під рахунком-фактурою розуміють вид комерційного рахунку, в якому вказана сума до сплати за будь-який товар. Цей документ носить інформаційний характер та не є первинним документом. Рахунок-фактура містить пропозицію, направлену покупцеві, сплатити встановлену суму грошових коштів (для цього вказуються банківські реквізити продавця) за вказану в ньому номенклатуру відвантаженого товару. Крім цього, в рахунку-фактурі можуть бути відображені дані про статус постачальника (наприклад, платник податку на прибуток та ПДВ).

Тож рахунок-фактура не відповідає ознакам первинного документу, адже не фіксує яку-небудь господарську операцію, а носить тільки інформаційний характер. Форма рахунку-фактури не відноситься до типових форм та її застосування не передбачено нормативно-правовими актами.

Також є істотна різниця між рахунком та рахунком-фактурою, хоча їх створення пов'язане з вчиненням однієї і тієї ж операції, але ось сенс їх оформлення абсолютно різний.

Рахунок являє собою документ, який виписує бухгалтер на підставі договору купівлі-продажу або надання послуг. У ньому прописується та сума, яку платник зобов'язаний перерахувати на розрахунковий рахунок або внести в касу організації-постачальника за виконання якої-небудь роботи, надання якоїсь послуги або за певний товар. Якщо договір передбачає багаторазову послугу, наприклад, один раз на місяць протягом року, рахунок може виписуватися як на рік, так і на кожен місяць по мірі необхідності. Таблична частина документа повинна мати найменування позиції, її одиницю виміру, кількість, ціну за одиницю і суму по кожній позиції. Крім того, в рахунку прописуються реквізити, згідно з якими необхідно перерахувати кошти на рахунок виконавця.

Рахунок-фактура виписується продавцем (виконавцем) при виконанні будь-яких робіт чи наданні послуг, а також при продажу продукції та інших товарів. Цей документ є обов'язковим тільки в тому випадку, якщо організація знаходиться на загальній системі оподаткування, при якій сплачується і відшкодовується податок на додану вартість, а також він обов'язково вказується в документах. Іншим режимам оподаткування рахунок-фактура не потрібен, оскільки його наявність не носить обов'язкового характеру.

Таким чином, виходить, що рахунок і рахунок-фактура виписуються бухгалтером в одному і тому ж випадку – при здійсненні угоди з купівлі-продажу товарів або при наданні яких-небудь послуг. Але призначення двох цих документів абсолютно різне, оскільки рахунок необхідний покупцеві для оплати суми, зазначеної в договорі, для чого в ньому вказуються всі необхідні реквізити для перерахування грошових коштів і позиції, за які буде проводитися оплата. Рахунок-фактура необхідний для відображення операції в податковому обліку, оскільки основне його призначення – відобразити ПДВ по тих товарах або послугах, які планується передати або надати за договором [61].

Без рахунку-фактури можна обійтись, якщо є договір і в ньому вказано банківські реквізити продавця, в такому випадку покупець і без рахунку повинен перерахувати грошові кошти у встановлений термін.

Оприбуткування виробничих запасів, товарів, матеріальних цінностей, що надходять від постачальника на склад підприємства, організації, установи оформлюються прибутковим ордером чи прибутковою накладною та є первинним документом [61].

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» досить часто в ході своєї діяльності співпрацює з підрядниками - прийом від підрядника виконаних робіт (наданих послуг) оформлюється актом прийому-передачі виконаних робіт (наданих послуг).

Для одержання товарів безпосередньо на складі постачальника чи станції (пристані) призначення представнику торговельного підприємства видається довіреність типової форми, підписане керівником, головним бухгалтером і завірене печаткою. Довіреність видається на строк, який встановлюється в залежності від можливості отримання і вивезення відповідних цінностей за нарядом, рахунком, накладною або іншим документом, що їх замінює, на підставі якого видана довіреність, але не більше, ніж на 10 днів. У виданій довіреності наводиться перелік цінностей, які потрібно отримати по ній (обов'язково з зазначенням назви і кількості, незалежно від того, чи є такі відомості в документах на відпуск (наряді, рахунку, договорі, замовленні, угоді тощо) цінностей.

Товарно-транспортна накладна- призначена для обліку руху товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) при їх переміщенні за участю транспортних засобів і є підставою для списання ТМЦ у вантажовідправника і оприбуткування їх у вантажоодержувача. Як правило, оформляється вантажовідправником [55].

Податкова накладна–документ, який платник податку на додану вартість зобов'язаний надати покупцю (отримувачу) на його вимогу [36].

Сертифікат відповідності – документ, що виданий для підтвердження того, що продукція, система якості, система управління якістю, система управління довкіллям, персонал відповідає встановленим вимогам конкретного стандарту чи іншого нормативного документу, визначеного чинним законодавством та видається постачальником покупцеві [53].

В сфері зовнішньоекономічної діяльності рахунок-фактура носить назву «інвойс» та виконує роль не тільки рахунка на оплату, а також виконує функцію документа на відвантаження, товарно-супровідного документу, документа на митне оформлення. Виписка інвойсу вказує на те, що у покупця з'явилося зобов'язання сплати за товари у відповідності з вказаними умовами

(крім випадків, коли поставка здійснюється за попередньою сплатою). Інвойс виписується незалежно від формулювання в договорі [29].

Підприємство імпортує сировину для виробництва продукції і оприбутковує її на склад на підставі митної декларації та інвойса, перекладеного українською мовою.

У митній деларації зазначають детальну інформацію про експортера й імпортера, суму угоди та умови поставки, опис властивостей товару тощо. У декларації також розраховують суми мита, зборів і ПДВ – на кожен товар окремо і разом. Тож митна декларація не лише підтверджує розмитнення товару, ввезення його на митну територію України та сплату митних платежів. Її ще відносять до первинних документів, на яких базується бухгалтерський облік зовнішньоекономічних операцій, а тому на її підставі цілком можна оприбутковувати імпортовану сировину, проте оприбуткувати імпортований товар на склад покупця винятково на підставі однієї митної декларації навіть у комплексі з інвойсом усе ж видається недостатнім, адже принаймні рух товарів із митного пункту до складу імпортера у митній декларації, як і в інвойсі, не фіксують. Підтвердженням надходження сировини на склад покупця у такій ситуації слугуватимуть товаросупровідні та товарно-транспортні документи нерезидента-постачальника, транспортно-експедиційних компаній з навантажувально-розвантажувальних і транспортних послуг тощо. Саме такі документи є підставою для обліку імпортованих товарів та їх руху, а відповідно, й оприбуткування товару його одержувачем (покупцем). Роль відповідних документів при міжнародних перевезеннях товарів виконують міжнародна автомобільна накладна (CMR), міжнародна залізнична накладна (накладна ЦІМ (CIM), або накладна УМВС (SMGS), або накладна ЦІМ/УМВС (CIM/SMGS)), авіаційна вантажна накладна (Air Waybill), коносамент (Bill of Lading) – так звана морська накладна, пакувальні листи (специфікації) тощо. Пакувальний лист – один із основних товаросупроводжувальних документів, що містить перелік усіх видів і сортів товару, що знаходяться в кожному товарному місці (ящику,

коробці, контейнері). Пакувальний лист необхідний у тих випадках, коли в одній упаковці містяться різні за асортиментом товари. Пакувальний лист кладуть в упаковку так, щоб покупець міг його легко знайти, або кладуть у спеціально пристосовану кишеню з зовнішньої сторони упаковки. В пакувальному листі не зазначають ціни.

ЗЕД-контракт -основний документ, на підставі якого здійснюють постачання імпортного товару,- це зовнішньоекономічний договір (контракт). Саме він регулює умови і терміни поставки товару, процедуру контролю якості і приймання товару, власне перехід права власності на товар, що є підставою для оприбуткування товару на балансі підприємства-покупця.

Характерною особливістю оприбуткування імпортованих товарів на складі покупця є те, що в окремих випадках їх приймання може здійснюватися на підставі приймального акта й акта експертизи Торгово-промислової палати України або її регіонального відділення. Зокрема, приймальний акт складається матеріально відповідальною особою складу покупця для документального оформлення надходження товарів, коли ці товари надходять без товаросупровідних документів постачальника. В свою чергу, акти експертизи, які видають палати, служать ефективним засобом захисту українських імпортерів у випадку отримання від закордонних постачальників товарів, що не відповідають за якістю та комплектністю умовам укладених між ними угод. Їх складають, якщо при прийманні товарів за кількістю та якістю встановлена невідповідність даним товаросупровідних документів, і вони слугують офіційним підтвердженням виявлених розбіжностей. Тобто покупець, який має на руках експертний висновок, що підтверджує наявність виробничих дефектів, зможе повернути вартість товару і відшкодувати витрати, пов'язані з проведенням експертизи. При виявленні недостачі або дефекту поставленого товару його приймання не припиняють, а складають рекламацийний акт (претензію покупця до продавця). Документом же, що підтверджує обґрунтованість претензії,

визнають акт експертизи. Акт рекламачії складають у довільній формі і в ньому зазначають: осіб, які беруть участь у прийманні; дату, час початку і закінчення приймання, місце складання акта; номер контракту, кількість місць партії; найменування, адресу, країну постачальника; найменування товару; номер накладної коносаменту, номер накладної та інших документів; найменування покупця; кількість товару за кожною позицією асортименту; невідповідність якості, комплектності та іншим даним супровідних документів; стан тари, упаковки та маркування тари. Рекламачійні акти складають окремо за кожним іноземним постачальником на кожну партію товару, яка надійшла з одним транспортним документом. Це важливо ще й тому, що операції із ввезення товарів, повернених на підставі актів рекламачії, власне розглядають як операції реімпорту, а тому звільняються від оподаткування ПДВ і акцизним податком [29].

Отже, в цілому оприбуткування імпортих товарів на склад покупця проводиться на підставі зовнішньоекономічного договору купівлі-продажу, митної декларації, інвойсу, товарно-транспортних і товаросупровідних документів, приймального акта та акта експертизи. Та необхідно пам'ятати, що інвойс є своєрідною пропозицією покупцю оплатити певний товар на певних умовах і за певну грошову суму та використовується при митному оформленні товарів та заповненні транспортної документації.

При здійсненні розрахунків у іноземній валюті складається довідка бухгалтерії про наявність курсових різниць. Для відображення в обліку придбання імпортих товарів і розрахунків за них з іноземними постачальниками використовують акцептований рахунок (прийнятий рахунок (вексель) до оплати) іноземного постачальника з прикладеними до нього товаросупровідними документами, передбаченими умовами контракту.

Вексель – цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити визначену суму грошей власнику векселя після настання строку.

За кордоном такий вид оплати є звичною справою, проте в Україні не набуло широкого розповсюдження та залишається перспективним видом оплати. Найчастіше заборгованість перед постачальниками та підрядниками погашають з використанням безготівкових розрахунків, використовуючи такі документи, як платіжне доручення, рідко - платіжні вимоги-доручення, чеки, акредитиви, платіжні вимоги, інкасові доручення (розпорядження) [8].

Також використовують готівкові розрахунки, проте все менше таких підприємств стає та використовують такі документи для оформлення як квитанція до прибуткового касового ордера, копія чека з відміткою «оплачено».

Оскільки ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» не веде зовнішньоекономічну діяльність взагалі, тож розглянемо в таблиці 2.1 первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Таблиця 2.1

Первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками

	Договір купівлі-продажу
Виникнення заборгованості	Податкова накладна (якщо платник ПДВ)
	Прибуткова накладна чи прибутковий ордер
	Товарно-транспортна накладна
	Акт виконаних робіт (наданих послуг)
Погашення заборгованості	Виписка банку
	Платіжне доручення

*Джерело: розроблено автором самостійно

На підприємстві не ведуться готівкові розрахунки, а тому погашається заборгованість перед постачальниками лише за допомогою безготівкових.

Платіжні доручення на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» застосовуються при розрахунках для попередньої оплати за товари, роботи та послуги, при погашенні кредиторської заборгованості, крім того, підприємство розраховується, платіжними дорученнями при здійсненні розрахунків із державним бюджетом, органами соціального страхування тощо.

Графік документообігу обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками враховує особливості руху документів на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД», що представлений в табл. 2.2..

Таблиця 2.2

Графік документообігу з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Назва документа	Складання документа		Передавання до подальшої інстанції				Передача в бухгалтерію
	строк	виконавець	куди	кому	мета	коли	
Прибуткова накладна	У момент відвантаження	Закупівельник	-	Бухгалтерія	Оприбуткування	Після одержання	Закупівельник передає разом зі звітом бухгалтеру
Податкова накладна	У момент відвантаження	Постачальники	Покупцеві	Бухгалтерія	Реєстрація	Після одержання	Залишається в бухгалтерії
Акт про виконані роботи, надані послуги	Після виконання робіт, послуг	Підрядники	Замовникові	Відповідальній особі	Приймання робіт, послуг	Після завершення	Відповідальна особа завіреним актом передає бухгалтеру
Рахунок	Перед проведенням	Постачальники	Покупцеві	Головному бухгалтеру	Проведення розрахунків	Після укладення	Залишається в бухгалтерії для здійснення
Відомість аналітичного обліку	Упродовж місяця	Закупівельник	-	-	-	-	Закупівельник передає до бухгалтерії для аналізу та узагальнення
Виписка банку	Після оплати	Бухгалтер	-	-	-	-	Залишається в бухгалтерії

*Джерело: розроблено автором самостійно

Робочий план рахунків з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками наведений в дод.3.

З метою покращення розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві «УКРМЕГАГРАНД», ведеться «Реєстр документів до сплати», що наведений в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Реєстр документів до сплати на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

№	Постачальник	№ рахунку	Термін	Сальдо за рахунком накопичувально за місяць	Дата оплати
		Сума з ПДВ по рахунку			
1	ТОВ «ДС»	85	До 20.05		
		15000			
...
Всього		...			

*Джерело: розроблено автором самостійно

Цей документ показує перелік рахунків за постачальниками та підрядниками і містить інформацію про те, коли та скільки необхідно сплатити. На підприємстві часто виникає проблема з відслідкуванням простроченої заборгованості, тож нами запропоновано ввести «Реєстр простроченої заборгованості», який наведений у таблиці 2.4, що дає змогу аналізувати та обирати більш пріоритетні напрями оплати, що потребує найшвидшого погашення та надає можливість управління кредиторською заборгованістю.

Таблиця 2.4

Реєстр простроченої заборгованості

Дата виникнення	Постачальник	Період сплати за договором	Наявність штрафних санкцій за договором	Прострочення до 3х місяців	3-6 місяців	6-12 місяців	Сума, грн	Причини виникнення

*Джерело: розроблено автором самостійно

Також на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» розробляється платіжний календар на місяць закупівельником та передається до бухгалтерії, власне для його реалізації, який наведений у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Платіжний календар

Постачальник	Планова оплата по заборгованості за місяць	1 тиждень		2 тиждень		3 тиждень		4 тиждень		Всього фактичної оплати
		план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	
..

*Джерело: розроблено автором самостійно

Аби контролювати виконання зобов'язань за платіжним календарем, ми пропонуємо раз на місяць формувати «Реєстр відхилень за платіжним календарем», що наведений у таблиці 2.6, який допомагає прослідкувати виконання плану та причини відхилень від нього задля прийняття відповідних управлінських рішень.

Таблиця 2.6

Реєстр відхилень за платіжним календарем

№	Постачальник	план	факт	Абсолютне відхилення	Причини відхилень
1					
...

*Джерело: розроблено автором самостійно

Таблиці 2.3-2.6, що наведені раніше можуть бути представлені як єдина інформаційна система управлінської звітності за операціями з постачальниками та підрядниками, що має бути комплексно введена на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД», що є необхідною для того, аби забезпечити необхідною інформацією керівника та головного бухгалтера для прийняття відповідних управлінських рішень, адже правильна організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є необхідною умовою ефективної співпраці з контрагентами, оскільки забезпечує дотримання розрахункової дисципліни, що в свою чергу впливає на платоспроможність підприємства та фінансово-господарську діяльність.

Отже, ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» приділяє достатню увагу організації обліку операцій з постачальниками та підрядниками, ведуться таблиці, що допомагають краще організовувати розрахунки з постачальниками та підрядниками, та які є частинами єдиної інформаційної системи управлінської звітності. Все це дозволяє систематизувати інформацію у розрізі постачальників та бачити власнику картину в повному обсязі.

2.2. Методика обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками

В процесі фінансово-господарської діяльності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» виникають господарські зв'язки і розрахункові відносини з постачальниками матеріальних цінностей і послуг.

Для обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовує рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

За ознакою резидентності рахунок 63 має такі субрахунки: 631 – «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»; 632 – «Розрахунки з іноземними постачальниками».

На субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» ведеться облік розрахунків за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги з вітчизняними постачальниками та підрядниками на підставі раніше наведених первинних документів і виписок банку з поточних і інших рахунків підприємства.

На субрахунку 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» ведеться облік розрахунків з іноземними постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги. Підставою для обліку розрахунків та оприбуткування імпортованих товарів є документи постачальника – нерезидента, транспортно-експедиційних

компаній з навантажувально-розвантажувальних і транспортних робіт, документи на послуги зі зберігання товарів на ліцензійних складах, документи на послуги зі зберігання товарів на ліцензійних складах, документи про сплату мита, митних зборів і платежів. Використовуються інші документи, такі як митна декларація, акт експертної оцінки якості товару тощо.

До рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» відкривається ще один субрахунок 633 «Розрахунки з учасниками ПФГ». На цьому субрахунку учасник промислово-фінансової групи веде облік розрахунків за одержані від учасників ПФГ товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги) [62].

Таким чином, на трьох субрахунках рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» на підставі первинних документів відображається зобов'язання та його погашення.

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» є пасивним. По кредиту рахунку відображають заборгованість за отримані виробничі запаси, малоцінні та швидкозношувальні предмети, товари, виконані роботи, надані послуги, при цьому рахунок кореспондується з рахунками обліку виробничих запасів, товарів, МШП, обліку витрат на виробництво і витрат діяльності. За дебетом відображається погашення або списання заборгованості та кореспондується з рахунками обліку грошових коштів (30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках») та іншими.

Залишок по рахунку 63 характеризує наявність поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги і відображається в рядку 530 Балансу [62].

Для обліку розрахунків з іншими кредиторами, крім 63 рахунку також використовують 68 «Розрахунки за іншими операціями», на якому ведеться облік розрахунків за операціями, що не можуть бути відображені на рахунках 63-67 [19].

В контексті обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, використовують субрахунок 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями». Даний субрахунок використовується для обліку розрахунків з різними організаціями з операцій некомерційного характеру (учбовими та науково-дослідними закладами тощо) та для обліку отриманих послуг, наприклад - для обліку оренди. Підставою для відображення орендарем орендної плати у складі витрат є акт наданих послуг. Аналітичний облік розрахунків з іншими кредиторами ведеться окремо за підприємствами, організаціями, установами, та фізичними особами, з якими здійснюються розрахунки. В бухгалтерському обліку нарахування орендної плати відображається по кредиту і по дебету відповідного рахунку обліку витрат (23,91,92, 93,949) в залежності від призначення і цілей використання приміщення, що орендується [7].

Тож розглянемо типову кореспонденцію рахунків з вітчизняними постачальниками та підрядниками в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Типова кореспонденція рахунків з вітчизняними постачальниками та підрядниками на умовах подальшої оплати

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунку	
		Дебет	Кредит
Прибуткова накладна / акт наданих послуг	Отримано виробничі запаси / товари / послуги / необоротні активи	20 / 22 / 23 / 28 / 15 / 91 / 92 / 93 / 94	631 / 685
Податкова накладна	Відображено податковий кредит	641	631 / 685
Платіжне доручення	Перераховано оплату постачальникові	631 / 685	311

*Джерело: розроблено автором самостійно

Типова кореспонденція рахунків з іноземними постачальниками та підрядниками на умовах подальшої оплати наведена у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Типова кореспонденція рахунків з іноземними постачальниками та підрядниками на умовах подальшої оплати

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунку	
		Дебет	Кредит
Платіжне доручення	Перерахування грошових коштів митниці	377	311
Прибутковий ордер (складений на основі ВМД)	Оприбуткування товарів	281	632
ВМД	Нарахування мита за вантажною митною декларацією	281	642
		642	377
Прибутковий ордер (складений на основі ВМД)	Визнання у податковому кредиті сумми ПДВ за ВМД	641	377
Платіжне доручення	Перерахування коштів за товари	632	312
Виписка банку	Курсова різниця: позитивна	632	714
	Курсова різниця: негативна	945	632

* Джерело: розроблено автором самостійно

Хоч ТОВ «УКРМЕГАГРАД» і достатньо рідко платить своїм постачальникам та підрядникам наперед, проте є і такі підприємства, котрі без попередньої оплати не працюють.

Для відображення попередньої оплати, використовують рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами», а субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами» і створений саме для обліку попередньої оплати.

За дебетом цього субрахунку відображають суми виданих авансів (попередньої оплати) за товари, роботи, послуги в кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів.

За кредитом цього субрахунку відображають взаємозалік заборгованостей в кореспонденції за дебетом з рахунком 63. А також за кредитом відображають суми повернені постачальником чи підрядником як невикористані в кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів.

Іншими словами, після виконання постачальниками і підрядниками своїх зобов'язань по кредиту даного субрахунку відображають погашення заборгованостей, а у випадку невиконання – її списання при визнанні такої заборгованості сумнівною або безнадійною [7].

Тож кореспонденції рахунків з обліку операцій з постачальниками та підрядниками на умовах попередньої оплати для ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є не типовою.

Приклад порядку відображення операцій з вітчизняними постачальниками та підрядниками на умовах попередньої оплати відображено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Типова кореспонденція рахунків з обліку операцій з вітчизняними постачальниками та підрядниками на умовах попередньої оплати

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунку	
		Дебет	Кредит
Платіжне доручення	Перерахована попередня оплата постачальнику	371	311
Податкова накладна	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
Прибуткова накладна	Отримано виробничі запаси / товари / послуги / необоротні активи	20 / 22 / 23 / 28 / 15 / 91 / 92 / 93 / 94	631 / 685
Прибуткова накладна	Списана раніше відображена сума податкового кредиту з ПДВ	644	631 / 685
Бухгалтерська довідка	Взаємозалік заборгованостей	631	371

* Джерело: розроблено автором самостійно

Приклад порядку відображення операцій з іноземними постачальниками на умовах попередньої оплати відображено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

**Типова кореспонденція рахунків з обліку операцій з іноземними
постачальниками на умовах попередньої оплати**

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунку	
		Дебет	Кредит
Платіжне доручення	Перерахована попередня оплата іноземному постачальнику	371	312
Виписка банку	Курсова різниця: позитивна	632	714
	Курсова різниця: негативна	945	632
Платіжне доручення	Перерахування грошових коштів митниці	377	311
Прибутковий ордер (складений на основі ВМД)	Визнання у податковому кредиті сумми ПДВ за ВМД	641	377
Прибутковий ордер (складений на основі ВМД)	Оприбуткування товарів	281	632
ВМД	Нарахування мита за вантажною митною декларацією	281	642
		642	377
Бухгалтерська довідка	Взаємозалік заборгованостей	632	371

*Джерело: розроблено автором самостійно

Проте ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» користується лише 631 субрахунком, оскільки не має діяльності з іноземними постачальниками.

На підприємстві «УКРМЕГАГРАНД» найчастіше розрахунок з постачальника та підрядниками здійснюється на умовах подальшої оплати приклад якого розроблено на основі додатків И.1-И.3 та наведено в таблиці 2.11.

Аналітичний облік у ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» з постачальниками та підрядниками ведеться за кожною юридичною чи фізичною особою, що є постачальником.

Таблиця 2.11

**Типова кореспонденція рахунків з обліку розрахунків
з вітчизняними постачальниками за придбані сировину та матеріали на
умовах подальшої оплати ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»**

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунку		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
Прибуткова накладна	Оприбуткування товарі	201	631	207740 (дод. И.1)
Податкова накладна	Відображено податковий кредит	641	631	41548 (дод. И.2)
Платіжне доручення	Перерахована оплата за товари	631	311	249288 (дод. И.3)

*Джерело: розроблено автором самостійно

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» орендує приміщення під офіс, під склад та місце для автопарку, тож таблиця 2.12, що розроблена на основі додатків К.1-К.4, показує приклад обліку операції з оренди складського приміщення.

Таблиця 2.12

**Типова кореспонденція рахунків з обліку оренди складського
приміщення ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»**

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунку		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
Акт прийому-передачі	Отримано приміщення в оренду	01	-	1270000 (дод.К.1)
Акт наданих послуг	Нарахована сума орендної плати	92	685	60000 (дод.К.2)
Податкова накладна	Сума ПДВ включена в склад податкового кредиту	641	685	12000 (дод.К.3)
Платіжне доручення	Перерахована сума орендної плати	685	311	72000 (дод.К.4)

Джерело: розроблено автором самостійно

Оскільки ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є платником ПДВ, то в кожному розрахунку з постачальниками та підрядниками виникає податковий кредит, а з покупцями – податкове зобов'язання.

Податкове зобов'язання (ПЗ) – загальна сума податку, отримана або нарахована платником у звітному періоді. При цьому зменшити суму ПЗ звітнього періоду платник податку має право на суму ПК (податкового кредиту), яка сплачена (нарахована) у складі вартості товарів/ послуг, що придбавалися. Таким чином, за підсумками звітнього періоду платник ПДВ перераховує до бюджету суму, яка складає різницю між ПЗ і ПК [1].

Для узагальнення інформації про розрахунки за всіма видами платежів до бюджету з юридичних та фізичних осіб, а також із фінансових санкцій, які вносяться у бюджет, використовується рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами». На цьому рахунку також узагальнюється інформація про інші розрахунки з бюджетом, зокрема за субсидіями, дотаціями та іншими асигнуваннями. Порядок справляння таких платежів регулюється чинним законодавством.

По кредиту рахунка 64 «Розрахунки за податками й платежами» відображається нараховані платежі до бюджету, по дебету – належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплата, списання тощо.

Первинними документами для нарахування податків є розрахунки бухгалтерії (з розрахунків з ПДВ податкові накладні).

Перерахування податків та обов'язкових платежів здійснюється на підставі платіжних доручень. Крім того, про сплату податків можуть свідчити виписки банку.

Аналітичний облік на рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами» ведеться у розрізі видів податків і платежів [62].

Тож ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» постійно веде розрахунки з постачальниками та підрядниками, що підтверджуються договорами та ведуться відповідно до нормативно-правової бази та дотримується вимог законодавства у веденні синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.

2.3. Узагальнення інформації щодо операцій з постачальниками та підрядниками у формах звітності

Системність бухгалтерського обліку передбачає не лише локальне (на рахунках), але й повне узагальнення та порівняння всієї інформації про стан об'єктів обліку.

Узагальнення інформації про господарські процеси та інші найважливіші об'єкти бухгалтерського обліку забезпечується у звітності.

Звітність – це систем підсумкових взаємопов'язаних і взаємообумовлених показників, які характеризують господарську та фінансову діяльність підприємства, результати використання його активів і стан зобов'язань.

Мета складання фінансової звітності – надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів для прийняття управлінських рішень. Користувачі інформації можуть бути зовнішні (перевіряючі органи, контрагенти, інвестори, банки) і внутрішні (адміністрація підприємства).

Бухгалтерська фінансова звітність включає баланс (звіт про фінансовий стан) – форма № 1, звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – форма № 2, звіт про рух грошових коштів – форма № 3, звіт про власний капітал – форма № 4 і примітки до фінансової звітності – форма № 5 [5].

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів, як: автономності, безперервності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника [45].

Бухгалтерська фінансова звітність відображає наростаючим підсумком майновий і фінансовий стан підприємства, результати господарської діяльності за звітний період.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються законами України, постановами Кабінету Міністрів та нормативно-правовими актами, якими передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати фінансову звітність [5].

Фінансові звіти ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» повністю відповідають усім нормам законодавства та керуються Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва [39].

Перед складанням річної фінансової звітності перевіряють правильність облікових записів, взаємно звіряють дані синтетичного й аналітичного обліку і роблять виправлення помилок (якщо вони мали місце). Також обов'язково проводять повну інвентаризацію господарських засобів, їх джерел, стан розрахунків з дебіторами і кредиторами і відображають її результати в обліку, вносять коригування за наслідками інвентаризації. Суми статей балансу по розрахунках з фінансовими, податковими органами, установами банків повинні бути погоджені з ними і відрегульовані»[32].

Ретельній перевірці підлягає вся інформація, що відображає господарські операції за звітний період, адже інформація має бути коректною, тому що для складання звітності використовуються дані синтетичного обліку і за помилки накладаються штрафи.

Накопичена інформація є джерелом для складання звітності підприємства та процес підготовки такої інформації може бути поділений на такі етапи:

- відображення всіх операцій у первинних документах;
- аналіз операції, її визнання та оцінка та подальше відображення у певних регістрах бухгалтерського обліку;
- внесення записів за результатами інвентаризації щодо активів та зобов'язань до регістрів;
- перенесення даних у Головну книгу;

- закриття рахунків доходів і витрат, визначення фінансового результату звітного періоду;
- складання оборотно-сальдового балансу;
- складання фінансової звітності.

Відмінність між квартальним і річним балансом полягає у тому, що перший складають в основному за даними поточного обліку, а показники річного балансу обов'язково підтверджуються результатами інвентаризації, що забезпечує їх достовірність [32].

Балансове узагальнення – спосіб узагальнення та угруповання інформації про активи підприємства за їх складом і розміщенням, джерелами їхнього створення на певну дату у грошовому вимірнику.

Мета складання балансу – надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, що відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал [62].

Баланс складається, виходячи із залишків, накопичених на рахунках 1-6 класів Плану рахунків. Звіт про фінансові результати складається, виходячи із залишків на рахунках 7-9 класів.

Отже, План рахунків має тісний взаємозв'язок з формами фінансової звітності. Всі звіти ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» підписуються керівником і головним бухгалтером та несуть повну відповідальність за достовірність звітних показників.

В звітності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» залишки за зобов'язаннями з кредиторської заборгованості за товари роботи, послуги, іншої поточної заборгованості та заборгованості за розрахунками з бюджетом відображаються в III розділі пасиву Балансу підприємства. Залишки з кредиторської заборгованості за товари роботи відображені в рядку 1615, залишки з іншої кредиторської заборгованості (по субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами») відображені в рядку 1690, а залишки за

розрахунками з бюджетом – в рядку 1620. Сума нарахованого за звітний період податку на прибуток відображена в Звіті про фінансові результати - рядок 2300.

Існує перелік інформації відносно зобов'язань підприємства, яка повинна бути представлена у Примітках до фінансової звітності, для підприємств, які складають повну фінансову звітність. До такої інформації відносяться всі важливі характеристики відносно виникнення, існування та погашення зобов'язань, витрат, які можуть бути з ними пов'язані.

Так, забезпечення можуть бути класифіковані як поточні зобов'язання (забезпечення оплат відпусток, гарантійних зобов'язань протягом терміну, що не перевищує 12 місяців) чи довгострокові зобов'язання (зобов'язання за програмами додаткового пенсійного забезпечення, окремі види гарантійних зобов'язань). Через це у Примітках до фінансової звітності слід розкривати додатково інформацію про класифікацію забезпечень за строками їх імовірного погашення.

Крім того, у Примітках до фінансової звітності необхідно наводити таку інформацію:

- суми та строки погашення зобов'язань, які були перекласифіковані (виключені зі складу поточних зобов'язань) з обґрунтуванням причин такого виключення;
- перелік і суттєві суми зобов'язань, що включені до складу статей балансу «інші довгострокові зобов'язання» та «інші поточні зобов'язання».

Щодо кожного виду забезпечень наводиться така інформація:

- цільове призначення, причини невизначеності, очікуваний строк погашення;
- залишок забезпечення на початок і кінець звітного періоду;
- збільшення забезпечення протягом звітного періоду внаслідок створення забезпечення або додаткових відрахувань;
- сума забезпечення, що використана протягом звітного періоду;

- сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення.

За кожним видом непередбачених зобов'язань наводиться така інформація:

- невизначеність щодо строку та суми погашення;
- сума очікуваного погашення зобов'язання іншою стороною [57].

Узагальнення інформації щодо розрахунків із постачальниками та підрядниками здійснюється при журнально-ордерній формі обліку у журналі-ордері №3 і відомостях аналітичного обліку до цього Журналу.

Обліковим реєстром по субрахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами» є Відомість 3.2 аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами. В відомості для обліку розрахунків по кожному дебітору відводять необхідну кількість рядків. Сальдо по субрахунку 371 визначають по кожному дебітору і переносять в графу 5 відомості 3.2 на наступний місяць.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками за отримані товарно-матеріальні цінності відображаються у Відомості 3.3, котра призначена для аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Записи у відомості робляться протягом місяця в міру визнання обов'язків за матеріальні цінності, нематеріальні активи, роботи і послуги і проведення розрахунків з постачальниками та підрядниками на основі первинних документів (товарно-транспортних накладних, прибуткових накладних, виписок банку з прикладеними документами, актів виконаних робіт, надани послуг тощо).

Операції у відомості відображаються у розрізі постачальників (підрядників) по кожному первинному документу. Для цього на кожного постачальника (підрядника) відводять декілька рядків по кількості можливих поставок протягом місяця. В кінці місяця визначають сальдо по кожному

постачальнику і підряднику, яке переносять в графу 6 відомості 3.3 на наступний місяць [32].

Обліковим регістром для відображення розрахунків з іншими кредиторами (субрахунок 685) є Відомість 3.5. Заповнення цієї відомості робиться аналогічно порядку заповнення відомостей 3.2 та 3.3. В кінці місяця інформацію з Відомостей 3.2 та 3.5 переносять в Журнал 3. Проте в умовах широкого використання комп'ютерних систем обліку відпадає необхідність вести облік в журналах, відомостях вручну, для цього є безліч програм, які забезпечують автоматизоване ведення бухгалтерського обліку. Дякуючи цьому, можна формувати велику кількість звітів про виникнення та погашення зобов'язань, оформлювати всі операції з постачальниками та підрядниками.

Необхідно відзначити, що сучасні інформаційні технології дуже швидко розвиваються – розширюються їх можливості, змінюються технічні прийоми роботи і т.д. Це призводить до того, що не можна вибрати одну програму і працювати з нею все життя. Доводиться постійно вчитися, вивчати нові програмні продукти, нові можливості, нові методи.

Всі програмні продукти дозволяють вести не тільки синтетичний бухгалтерський облік, а й аналітичний, дозволяють формувати регістри, відомості, журнали тощо.

Комп'ютерна програма повинна мати можливість налагодження розрахунку згідно потреб користувача [63].

Найбільш розповсюдженими програмами є «БЕСТ», «Сфера», «Паус», «1С: Бухгалтерія» та «1С: Підприємство».

Саме «1С: Бухгалтерія» є найбільш розповсюдженою в Україні програмою для ведення бухгалтерського та податкового обліку та має велику кількість конфігурацій, що обираються відповідно з особливістю діяльності кожної компанії.

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовує програму 1С «Бухгалтерія для України», що є стандартною програмою та підходить для всіх підприємств,

проте не враховує специфічні напрями діяльності компанії. Розділи обліку торговельних операцій і зарплати реалізовані не так детально, як у спеціалізованих конфігураціях, проте програма дає можливість побачити повну картину фінансового стану організації.

Ведення бухгалтерських операцій за розрахунками з контрагентами в «1С: Бухгалтерія» передбачає облік:

- без використання рахунків авансів (361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», 362 «Розрахунки з іноземними покупцями», 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»);
- з використанням рахунків авансів (361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», 362 «Розрахунки з іноземними покупцями», 681 «Розрахунки за авансами одержаними», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками», 371 «Розрахунки за виданими авансами», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»).

У багатьох випадках усі зміни розрахунків простежуються автоматично. Якщо перша подія – отримання товарів від постачальника. Цю операцію оформляємо документом «Надходження товарів і послуг». Після проведення документ формує проводки за бухгалтерським і податковим обліком. На підставі документа надходження можна ввести документ «Реєстрація вхідного податкового документа». Друга подія – оплата постачальнику за поставлений товар. Оформлюється ця операція документом «Платіжне доручення вихідне [58].

1С «Бухгалтерія для України» є дуже зручною конфігурацією, проте підприємство «УКРМЕГАГРАНД» є торговельним, тому більш вдалим вибором є інша конфігурація – «1С: Управління торговим підприємством для України».

«1С:Управління торговим підприємством для України» - універсальний програмний продукт для комплексної автоматизації підприємств, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності.

Прикладне рішення дозволяє автоматизувати завдання оперативного, управлінського, бухгалтерського і податкового обліку, обліку кадрів і розрахунку заробітної плати, аналізу і планування торгових операцій, підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності, що забезпечує ефективне управління сучасним торговим підприємством.

Дана конфігурація також дозволить більш вдало організувати розрахунки з постачальниками та підрядниками, завдяки підсистемі «Управління закупівлями».

Підсистема дозволяє своєчасно приймати рішення про поповнення запасів, а також оптимізує процеси взаємодії з постачальниками. У числі можливостей, що надає підсистема:

- оперативне планування закупівель на підставі планів продажів і невиконаних замовлень покупців;
- оформлення замовлень постачальникам і контроль їх виконання;
- реєстрація та аналіз виконання додаткових умов по договорах з фіксованими номенклатурними позиціями, обсягами і термінами поставок;
- підтримка різних схем приймання товарів від постачальників, зокрема приймання на реалізацію і отримання давальницької сировини і матеріалів;
- оформлення невідфактурованих поставок з використанням складських ордерів;
- аналіз потреб складу в товарах;
- наскрізний аналіз і встановлення взаємозв'язків між замовленнями клієнтів і замовленнями постачальникам;
- аналіз наслідків, до яких може призвести невиконання замовлень постачальниками (до зриву якого клієнтського замовлення може привести недопостачання товарів або матеріалів);

- планування закупівель з урахуванням прогнозованого рівня складських запасів і зарезервованих товарів на складах;
- складання графіків поставок і графіків платежів [58].

Підсистема «Управління відносинами з покупцями і постачальниками» дозволяє підприємству:

- здійснювати зберігання повної контактної інформації по контрагентах і їхніх співробітниках, а також історії взаємодії з ними;
- реєструвати умови доставки товарів, надійність, терміни виконання замовлень, номенклатуру і ціни товарів та матеріалів;
- автоматично сповіщати користувачів про майбутні контакти з контрагентами, нагадувати про дні народження контактних осіб;
- планувати свій робочий час і контролювати робочі плани своїх підлеглих;
- аналізувати незавершені і планувати майбутні угоди з покупцями і потенційними клієнтами;
- використовувати персоніфікований підхід до потреб і вимог кожного клієнта;
- реєструвати кожне звернення потенційного покупця і аналізувати рівень залучення клієнтів;
- оперативно контролювати стан запланованих контактів і операцій; проводити інтегрований ABC та XYZ-аналіз відносин з клієнтами;
- проводити аналіз причин зриву виконання замовлень покупців і обсягів закритих замовлень;
- аналізувати і оцінювати ефективність рекламних і маркетингових акцій за результатами звернень клієнтів»[58].

Таким чином, підприємству ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» нами запропоновано встановити конфігурацію системи «1С: Управління торгівлі підприємством для України», яка забезпечить на підприємстві повний комплекс обліку зобов'язань з постачальниками та підрядникам та дозволить

здійснювати аналітичні розрахунки для прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства.

Висновки до розділу 2

Основними завданнями обліку операцій з постачальниками та підрядниками ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є своєчасне, повне та правильне документальне оформлення й відображення на рахунках синтетичного і аналітичного обліку операцій з виникнення та погашення кредиторської заборгованості, не допускаючи прострочок у платежах й уникаючи штрафних санкцій.

Первинні документи при розрахунках з постачальниками включають в себе рахунок-фактуру, рахунок, акт прийняття робіт (послуг), товарно-транспортну накладну, податкову накладну, документів транспортних підприємств, розрахункових документів про сплату мита, зборів і податків (при розрахунках з іноземними постачальниками і підрядниками), прибуткову накладну, інвойс, сертифікати якості та інші документи, що підтверджують їхню якість.

З метою покращення розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві «УКРМЕГАГРАНД», ведеться «Реєстр документів до сплати» та «Платіжний календар». Нами також запропоновано ввести «Реєстр простроченої заборгованості» та «Реєстр відхилень за платіжним календарем» - ці звіти мають бути складовими частинами єдиної інформаційної системи управлінської звітності за операціями з постачальниками та підрядниками, що є необхідною для того, аби забезпечити інформацією керівника та головного бухгалтера для прийняття відповідних управлінських рішень, адже правильна організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є необхідною умовою ефективної співпраці з контрагентами, оскільки забезпечує дотримання розрахункової дисципліни, що в свою чергу впливає на платоспроможність

підприємства та фінансово-господарську діяльність. Все це дозволяє систематизувати інформацію у розрізі постачальників та бачити власнику картину в повному обсязі.

Для обліку зобов'язань призначені два рівні деталізації інформації залежно від потреб користувачів: синтетичний облік та аналітичний. Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками ведеться на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Залишок по рахунку 63 характеризує наявність поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги і відображається в рядку 530 Балансу.

На підприємстві «УКРМЕГАГРАНД» найчастіше розрахунок з постачальниками та підрядниками здійснюється на умовах подальшої оплати

Для обліку розрахунків з іншими кредиторами, крім 63 рахунку також використовують 68 «Розрахунки за іншими операціями», на якому ведеться облік розрахунків за операціями, що не можуть бути відображені на інших рахунках 6 класу.

Хоч ТОВ «УКРМЕГАГРАД» і достатньо рідко платить своїм постачальникам та підрядникам наперед, проте є і такі підприємства, котрі без попередньої передоплати не працюють.

Для відображення попередньої оплати, використовують рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами», а субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами» і створений саме для обліку попередньої оплати.

Оскільки ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є платником ПДВ, то в кожному розрахунку з постачальниками та підрядниками виникає податковий кредит, а з покупцями – податкове зобов'язання.

Для узагальнення інформації про розрахунки за всіма видами платежів до бюджету з юридичних та фізичних осіб, а також із фінансових санкцій, які вносяться у бюджет, використовується рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами».

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» постійно веде розрахунки з постачальниками та підрядниками, що підтверджуються договорами та ведуться відповідно до нормативно-правової бази та дотримується вимог законодавства у веденні синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються законами України, постановами Кабінету Міністрів та нормативно-правовими актами, якими передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати фінансову звітність. Фінансові звіти ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» повністю відповідають усім нормам законодавства та керуються Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Всі звіти ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» підписуються керівником і головним бухгалтером та несуть повну відповідальність за достовірність звітних показників.

В звітності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» залишки за зобов'язаннями з кредиторської заборгованості за товари роботи, послуги, іншої поточної заборгованість та заборгованості за розрахунками з бюджетом відображаються в III розділі пасиву Балансу підприємства. Залишки з кредиторської заборгованості за товари роботивідображені в рядку 1615, залишки з іншої кредиторської заборгованості (по субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами») відображені в рядку 1690, а залишки за розрахунками з бюджетом – в рядку 1620. Сума нарахованого за звітний період податку на прибуток відображена в Звіті про фінансові результати - рядок 2300.

Необхідно відзначити, що сучасні інформаційні технології дуже швидко розвиваються – розширюються їх можливості, змінюються технічні прийоми роботи і т.д. Це призводить до того, що не можна вибрати одну

програму і працювати з нею все життя. Доводиться постійно вчитися, вивчати нові програмні продукти, нові можливості, нові методи.

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовує програму 1С «Бухгалтерія для України», що є стандартною програмою та підходить для всіх підприємств, проте не враховує специфічні напрями діяльності компанії. Розділи обліку торговельних операцій і зарплати реалізовані не так детально, як у спеціалізованих конфігураціях.

1С «Бухгалтерія для України 8.2» є дуже зручною конфігурацією, проте підприємство «УКРМЕГАГРАНД» є торгівельним, тому більш вдалим вибором є інша конфігурація – «1С: Управління торговим підприємством для України».

Дана конфігурація також дозволить більш вдало організувати розрахунки з постачальниками та підрядниками, завдяки підсистемі «Управління закупівлями».

Підсистема дозволяє своєчасно приймати рішення про поповнення запасів, а також оптимізує процеси взаємодії з постачальниками. У числі можливостей, що надає підсистема:

- оперативне планування закупівель на підставі планів продажів і невиконаних замовлень покупців;
- оформлення замовлень постачальникам і контроль їх виконання;
- реєстрація та аналіз виконання додаткових умов по договорах з фіксованими номенклатурними позиціями, обсягами і термінами поставок;
- підтримка різних схем приймання товарів від постачальників, зокрема приймання на реалізацію і отримання давальницької сировини і матеріалів;
- оформлення невідфактурованих поставок з використанням складських ордерів;
- аналіз потреб складу в товарах;
- наскрізний аналіз і встановлення взаємозв'язків між замовленнями клієнтів і замовленнями постачальникам;

- аналіз наслідків, до яких може призвести невиконання замовлень постачальниками (до зриву якого клієнтського замовлення може привести недопостачання товарів або матеріалів);
- планування закупівель з урахуванням прогнозованого рівня складських запасів і зарезервованих товарів на складах;
- складання графіків поставок і графіків платежів.

Таким чином, підприємству ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» нами запропоновано встановити конфігурацію системи «1С: Управління торгівлі підприємством для України», яка забезпечить на підприємстві повний комплекс обліку зобов'язань з постачальниками та підрядниками та дозволить здійснювати аналітичні розрахунки для прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

3.1. Джерела інформації, методи контролю та економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками

Для нормального функціонування підприємства необхідно мати повну, правдиву та достовірну інформацію про його фінансовий стан, а конкретно про кредиторську заборгованість, а особливо про численні розрахунки з постачальниками та підрядниками, що забезпечують безперервну діяльність будь-якого суб'єкта господарювання.

Також важливою умовою ефективного функціонування є дієва система контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками, що забезпечує прискорення оборотності оборотного капіталу, що в свою чергу призводить до зміцнення фінансового стану підприємства. Ще налагоджений контроль сприяє зміцненню договірної дисципліни та платіжної-все це забезпечує нормальну фінансово-господарську діяльність.

Контроль операцій з постачальниками та підрядниками розглянуто у наукових працях багатьох вітчизняних вчених, серед яких такі, як: Ярмолюк О.Ф., Киян А.В., Іванова Н.А., Білик М.Д., Ролінський О.В., Бондар М.І., Утянкова Н.О. та інші [46].

Контроль – одна з основних функцій системи управління. Контроль здійснюється на основі спостереження за поведінкою керованої системи з метою забезпечення оптимального її функціонування (вимірювання досягнутих результатів і співвіднесення їх із очікуваними результатами). На основі даних контролю здійснюється адаптація системи, тобто прийняття оптимальних управлінських рішень [21].

Метою контролю є встановлення достовірності облікових і звітних даних, повного їх висвітлення стосовно розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Завданнями контролю слід визнавати:

- перевірку реальності існування зобов'язань на визначену дату;
- перевірку права власності та правильності оцінки зобов'язань;
- перевірку правильності їх документального оформлення;
- перевірку законності і правильності відображення в обліку;
- перевірку правильності і достовірності подання інформації про зобов'язання у фінансовій звітності [46].

Безпосередньому контролю розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками полягають такі операції як своєчасність та повнота сплати за товари та послуги згідно рахунку-фактури; законність віднесення на відповідні рахунки вартість матеріальних цінностей, виконаних робіт та наданих послуг; повнота, своєчасність та правильність оприбуткування; достовірність сум, відображених у регістрах аналітичного обліку. При контролі також необхідно встановити наявність договорів поставки та перевірити дотримання встановлених договором розрахунків та вимог [41].

Під час контролю розрахунків з підрядниками необхідно звертати особливу увагу на достовірність поданих до оплати рахунків із доданими до них актами про виконані роботи, а також звертати увагу на правильність застосування цін, розцінок, чи немає дописок обсягів виконаних робіт.

За даними джерелами можна проконтролювати за виконанням договірних зобов'язань постачальників, виконання ними термінів постачання товарів; контроль за витратою матеріальних ресурсів в торгівлі; вхідний контроль за якістю і комплектністю матеріальних ресурсів, що надходять; контроль за виробничими запасами; висування претензій постачальникам і транспортним організаціям; аналіз дієвості постачальницької служби, розробка заходів щодо координації постачальницькою діяльністю і підвищення її ефективності; правильності і достовірності обліку розрахунків з

постачальниками та підрядчиками, відповідності аналітичного та синтетичного обліку записам у головній книзі, оборотних відомостях і фінансовій звітності, відповідності бухгалтерського обліку розрахунків умовам договорів та законодавству тощо [46].

Склад інформаційних джерел для здійснення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками наведено на рис. 3.1.

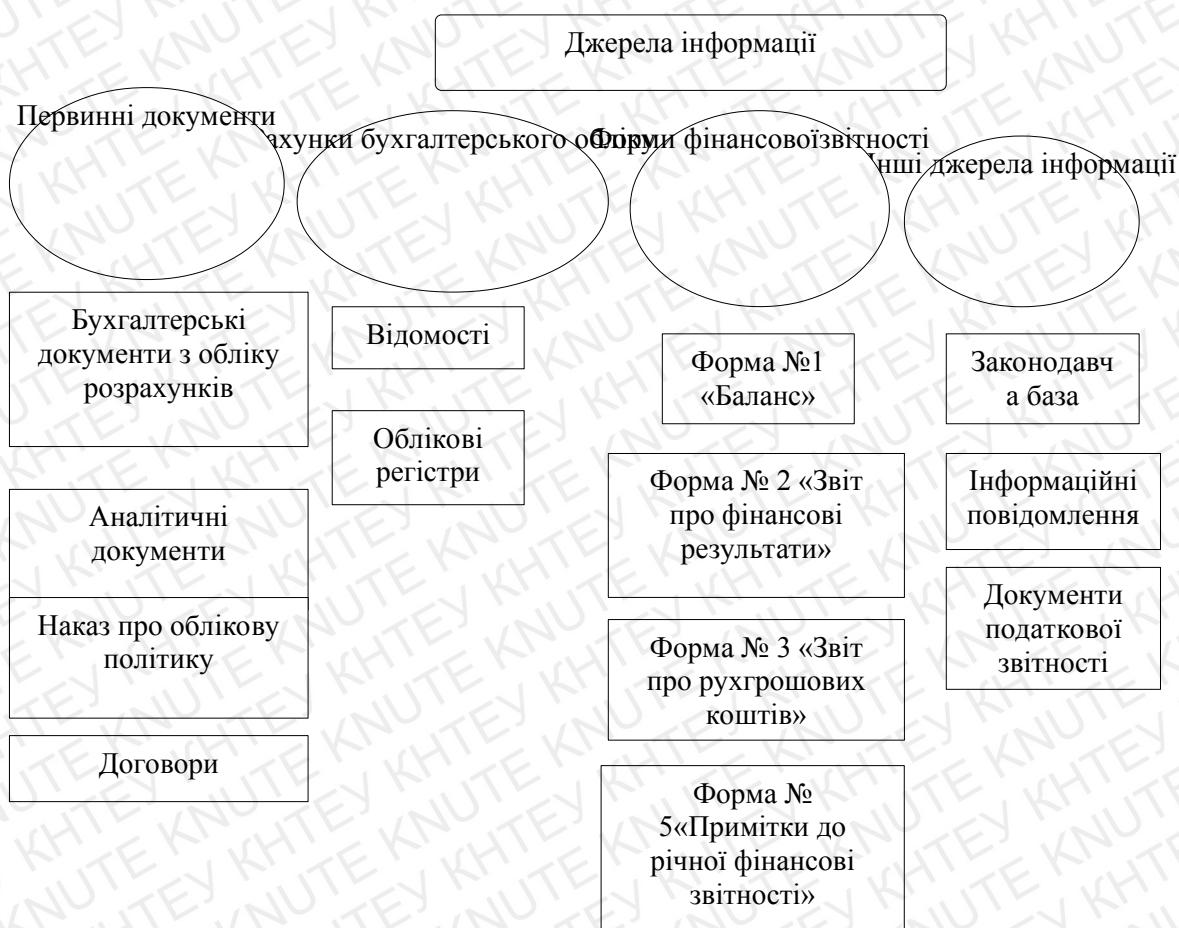

Рис.3.1. Джерела інформації для контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками

*Джерело: розроблено автором самостійно

В цілому можна виокремити основні етапи контролю: формування методики облікових процедур контролю зобов'язань; визначення основних елементів контролю операцій з постачальниками та підрядниками, що зображені на рис.3.2.; забезпечення інформаційними джерелами, що зображені на рис.3.1.; перевірка правильності оприбуткування ТМЦ

відповідно до первинних документів; перевірка правильності відображення зміни розміру зобов'язань та причини зміни; перевірка обґрунтованості списання зобов'язань; проведення інвентаризації розрахунків з постачальниками та підрядниками [41]. Основні елементи контролю операцій із забезпечення здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства зображено на рис. 3.2.

Рис. 3.2 «Основні елементи контролю операцій розрахунків з постачальниками та підрядниками»

*Джерело: розроблено автором самостійно

Контрольні процедури дозволяють встановити достовірність даних бухгалтерського обліку та порівняти їх з фактичним станом; перевірити повноту, своєчасність та правильність обліку, підтвердити або спростувати показники фінансової звітності.

Щодо методичних прийомів контролю, то в загальному вони поділяються на три групи, в які входять органолептичні методи, розрахунково-аналітичні та документальні рис.3.3.

Рис. 3.3. «Методичні прийоми контролю»

*Джерело: розроблено автором самостійно

Органолептичний метод – це метод визначення якості продукції безпосередньо за допомогою органів відчуттів людини: (зору, слуху, дотику, смаку, запаху) [30].

Використання у контрольному процесі розрахунково-аналітичних методичних прийомів дає змогу встановити загальний стан об'єктів контролю: неритмічність виробництва, збитковість окремих видів продукції, платоспроможність, фінансовий стан. Розрахунково-аналітичні методичні прийоми об'єднують прийоми економічного аналізу, статистики, економіко-математичні методи.

Економічний аналіз при здійсненні контролю застосовують для оцінки виконання виробничих завдань, визначення рентабельності окремих видів продукції, фінансового стану підприємства.

Статистичні розрахунки використовують в процесі контролю використання робочого часу, визначення рівня продуктивності праці та її оплати, обчислення індексу витрат на 1 грн. продукції та ін.

Економіко-математичні методи в контролі використовують для встановлення оптимальних виробничих ситуацій і зіставлення їх з фактами, які склалися в процесі виробництва. До них відносять: лінійне програмування, динамічне програмування, кореляційний аналіз та інші.

Результати застосування розрахунково-аналітичних методичних прийомів оформляються у вигляді таблиць, машинограм, графіків, діаграм [50].

Документально-методичні прийоми використовуються для встановлення суті, правильності, достовірності, законності і доцільності здійснених господарських операцій. Документальний контроль можна здійснити через деякий час після здійснення господарської операції, тому він є важливим джерелом інформації про стан виробничої і фінансово-господарської діяльності підприємства і знаходить широке використання у практиці контрольно-ревізійних органів.

Техніко-економічні розрахунки складаються для визначення правильності планових показників, нормативних матеріалів і трудових затрат, кошторисів загально-виробничих і господарських витрат. Проводяться вони з метою виявлення необґрунтованого заниження планових показників, наявних резервів збільшення випуску продукції, зниження собівартості і збільшення прибутку, викриття фактів застосування застарілих, технічно необґрунтованих норм і як наслідок неврахованої сировини і матеріалів, готової продукції.

Нормативно-правове регулювання – система прийомів, що використовується для виявлення порушень нормативних і правових актів. Цей методичний прийом використовується з метою виявлення фактів відхилень від норм і встановлення причин цих відхилень (крадіжки або безгосподарність, необґрунтоване списання на виробництво сировини і матеріалів, перевитрати фонду зарплати).

Перевірка документів:

- формальна перевірка – проводиться з метою виявлення дефектів в оформленні документів, встановлення правильності заповнення всіх реквізитів, наявності виправлень, підчисток, допису тексту, уточнення достовірності підписів посадових осіб, відповідність документу встановленій діючій типовій формі.

- логічна перевірка дозволяє визначити об'єктивну можливість і доцільність у використанні грошових засобів і матеріальних ресурсів, реальні взаємозв'язки між окремими господарськими організаціями.

- арифметична перевірка використовується для визначення в документах правильності підрахунку і виявлення скритих за неправильними арифметичними діями зловживань. В результаті комплексного використання формальної, логічної і арифметичної перевірки, документи поділяються на доброякісні і недоброякісні. Перевірки документів здійснюються хронологічним і систематизованим порядком.

Зустрічна перевірка – це порівняння різних документів або декількох примірників одного документа.

Метод взаємного контролю здійснюється аналогічно зустрічній перевірці документів але при цьому досліджуються різні документи, що знаходяться на підприємстві, шляхом співставлення реквізитів, що в них повторюються [42].

Контроль є важливим елементом управління підприємством, проте економічний аналіз є також невід'ємною частиною, що дозволяє аналізувати правильність прийнятих рішень і загалом ефективність всієї господарської діяльності підприємства.

Економічний аналіз – взаємопов'язані й взаємозумовлені методи вивчення і наукового дослідження певних явищ, процесів, дій, результатів. У економіці застосовується з метою виявлення закономірностей і тенденцій розвитку економічних процесів, встановлення та оцінки основних факторів, що позитивно чи негативно впливають на показники ефективності [16].

Питанням аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками присвячені праці таких вітчизняних та іноземних науковців: Бутинця Ф.Ф., Швеця В.Г., Шарманської В.М., Соколова Я.В., Колдуелла Д., Андерсона Х. та інших.

Основною метою економічного аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками є сприяння виконанню планів підприємства щодо подальшого розвитку і поліпшенню роботи завдяки підготовці проектів оптимальних управлінських рішень шляхом оцінки виконання виробничих завдань, визначення рентабельності окремих видів продукції, фінансового стану підприємства.

Економічний аналіз може бути проведений комплексний або ж досліджуватись окремі сторони господарської діяльності.

До основних завдань аналізу поточних зобов'язань підприємства належать:

- оцінка структури і динаміки поточних зобов'язань;
- дослідження показників ліквідності підприємства;
- визначення показників фінансової стійкості;
- визначення швидкості погашення поточних зобов'язань підприємства;
- виявлення шляхів покращення фінансового стану;
- факторний аналіз зобов'язань підприємства;
- розробка заходів щодо реалізації результатів аналізу зобов'язань підприємства [2].

Джерелами інформації для аналізу операцій з постачальниками та підрядниками виступають ті ж, що і для контролю, які було наведено вище.

Основні показники аналізу поточних зобов'язань наведено в дод.ЛІ.

Показники поточних зобов'язань є важливою складовою при проведенні аналізу фінансового стану підприємства, зокрема здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання. Для проведення аналізу

спроможності підприємства погашати свої поточні зобов'язання використовується низка коефіцієнтів платоспроможності та ліквідності.

Варто зазначити: платоспроможність і ліквідність мають різний економічний зміст. Платоспроможність у загальному вигляді характеризує достатність коштів, а також їх еквівалентів для розрахунків за поточними зобов'язаннями підприємства. Показники ліквідності будуються на основі принципу відповідності частини оборотних активів і короткострокових зобов'язань. Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення (у вартісній оцінці) оборотних активів над короткостроковими пасивами.

З вищезазначеного можна стверджувати, що платоспроможність підприємства – це більш вузьке поняття, ніж ліквідність. Показник платоспроможності ґрунтується тільки на наявності у підприємства грошей на рахунку в банку та в касі, а показники ліквідності ґрунтуються на сукупності різних видів оборотних активів підприємства [41].

Необхідно у ході аналізу визначити склад зобов'язань, причини прострочення заборгованості постачальникам та підрядникам, давність заборгованості тощо.

Необхідно враховувати той факт, що кредиторська заборгованість є джерелом покриття дебіторської, а тому необхідно суму цих заборгованостей порівнювати. Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторської створює загрозу фінансової стійкості і призводить до необхідності залучення додаткових коштів. Виконання поставлених завдань досягаються шляхом проведення факторного аналізу, горизонтального та вертикального [46].

Горизонтальний аналіз базується на порівнянні звітних даних поточного періоду з попереднім. Вертикальний аналіз визначає структуру зобов'язань підприємства і зміни в ній. Факторний аналіз дає можливість виявити вплив окремих факторів на формування зобов'язань підприємства.

Показники аналізу операцій з постачальниками та підрядниками можуть бути абсолютними та відносними.

Абсолютні показники - це величини, які виражають розміри суспільних явищ як таких, без відношення їх до інших явищ.

Відносний показник являє собою результат ділення одного абсолютного показника на інший і виражає співвідношення між кількісними характеристиками соціально-економічних процесів і явищ. Тому, по відношенню до абсолютними показниками, відносні показники або показники у формі відносних величин є похідними, вторинними. Без відносних показників неможливо виміряти інтенсивність розвитку досліджуваного явища в часі, оцінити рівень розвитку одного явища на тлі взаємопов'язаних з ним інших [25].

Аналіз динаміки та структури позикового капіталу (зобов'язання підприємства) представлені в пасиві балансу 2,3 та 4 розділах. Для аналізу поточних зобов'язань, необхідно досліджувати 3 розділ – «Поточні зобов'язання і забезпечення».

Якщо за аналізований період зобов'язання підприємства складають 100% поточних, – це є негативний фактор, що свідчить про нераціональну структуру балансу, а також про ризик втрати фінансової стійкості. Залучення довгострокових зобов'язань для формування майна свідчить про продуману фінансову стратегію підприємства [25].

Залучення позикових засобів для обороту підприємства – є нормальним явищем. Це сприяє тимчасовому поліпшенню фінансового стану за умови, що засоби не «заморожуються» на тривалий час в обороті та своєчасно повертаються. В протилежному випадку може виникнути прострочена кредиторська заборгованість, що в кінцевому підсумку призводить до виплати штрафів, санкцій, і до погіршення фінансового стану підприємства.

Таким чином, залучення позикового капіталу в розумних розмірах може поліпшити фінансовий стан підприємства, а в надмірних-погіршити.

В процесі аналізу необхідно визначити склад, давність виникнення кредиторської заборгованості, наявність, частоту та причини утворення простроченої заборгованості постачальникам, підрядникам, бюджету тощо.

При аналізі кредиторської заборгованості необхідно визначити нормальну (допустиму) і невинуватену (прострочену) кредиторську заборгованість, а також розрахувати показники, що характеризують стан кредиторської заборгованості [25].

Оцінка оборотності проводиться за показниками тривалості періоду погашення зобов'язань та коефіцієнту оборотності.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості - це показник ділової активності, який вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року, іншими словами - скільки разів виникає заборгованість і сплачується підприємством за період, що аналізується. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською означає, що компанія використовує кошти кредиторів в якості джерела фінансування своїх дебіторів. Для розвитку хороших відносин з постачальниками доцільно підвищувати платіжну дисципліну. Якщо компанія є важливим клієнтом, і у постачальників немає інструментів стягнення пені, штрафу за тривале використання їх ресурсів, то можна продовжувати їх використання.

Визначається коефіцієнт за формулою:

$$\text{Кокз} = \text{С} / \text{КЗср} \quad (3.1)$$

де, С – собівартість (сума покупок) за період;

КЗср – середня величина кредиторської заборгованості.

Тривалість погашення кредиторської заборгованості характеризує середню кількість днів між виникненням та погашенням зобов'язань та визначається:

$$\text{Тпкз} = \text{Т} / \text{Кокз} \quad (3.2)$$

де, Т – звітний період у днях (360, 90, 30 тощо);

Кокз – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

Цей показник використовується для визначення швидкості погашення заборгованості та визначення скільки днів використовувалась кредиторська заборгованість в господарському обороті.

При аналізі кредиторської заборгованості слід враховувати, що вона є одночасно джерелом покриття дебіторської заборгованості, тому в процесі аналізу необхідно порівнювати суму дебіторської та кредиторської заборгованості, тож коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості визначається:

$$K_{cdk} = DЗ / KЗ$$

де, ДЗ – дебіторська заборгованість;

КЗ – кредиторська заборгованість.

При аналізі дебіторської та кредиторської заборгованості складають платіжний баланс.

При тенденції зростання тривалості обороту кредиторської заборгованості у підприємства можуть виникнути труднощі з платоспроможністю, а отже с фінансовою стійкістю.

Під платоспроможністю підприємства розуміють його здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання, що впливають з торговельних, кредитних та інших операцій.

Поняття платоспроможності і ліквідності дуже близькі, але друге ширше. Від ступеня ліквідності залежить платоспроможність. Водночас ліквідність характеризує не тільки поточний стан розрахунків, а й на перспективу.

Ліквідність означає здатність цінностей легко перетворюватись в гроші, тобто в абсолютно ліквідні активи.

Розрахунок платоспроможності проводиться на конкретну дату. Ця оцінка суб'єктивна і може бути виконана з різним ступенем точності. Для підтвердження платоспроможності перевіряють: наявність коштів на поточних і валютних рахунках, поточні фінансові інвестиції. Ці активи повинні мати оптимальну величину. З одного боку, чим більше грошових коштів на рахунках, тим більше у підприємства можливостей для здійснення поточних розрахунків і платежів. З іншого боку, незначна кількість коштів не завжди означає, що підприємство неплатоспроможне: кошти можуть надійти

найближчим часом, поточні фінансові інвестиції легко можуть перетворитися в грошу. Постійна кризова відсутність готівки призводить до того, що підприємство перетворюється в «технічно неплатоспроможне» - це вже перший крок до банкрутства.

Низька платоспроможність може бути як випадковою і тимчасовою, так і тривалою та хронічною.

Причинами цього можуть бути: невиконання плану реалізації продукції; нераціональна структура оборотних коштів; несвоєчасне надходження платежів від контрактів; товари на відповідальному збереженні тощо.

Коефіцієнт платоспроможність визначається за формулою:

$$K_p = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Загальні зобов'язання}} \quad (3.4)$$

Відомо, що оцінка рівня платоспроможності дається за даними балансу на основі характеристики ліквідності оборотних коштів, тобто за урахуванням часу, необхідного для перетворення їх на готівку.

Аналіз ліквідності є необхідним в умовах ринкових відносин через посилення конкурентної боротьби і необхідності визначення платоспроможності підприємства.

Оцінюючи ліквідність, розраховують такі коефіцієнти: коефіцієнт абсолютної ліквідності; коефіцієнт швидкої ліквідності; коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш твердим критерієм ліквідності підприємства і показує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашена негайно і визначається:

$$K_{ал} = \frac{A_1}{P_1 + P_2}$$

де, A_1 – найбільш активні ліквіди;

P_1 – найтерміновіші зобов'язання;

P_2 – короткострокові пасиви.

Орієнтоване значення цього коефіцієнта має бути не менше 0,2-0,25, проте в Україні є допустимими значення 0,09-0,2.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується за формулою:

$$K_{шл}=(A1+A2)/(П1+П2)$$

де, A2 – швидко реалізовані активи.

Даний коефіцієнт розраховується без обліку матеріальних запасів не тільки тому, що вони менш ліквідні, а тому, що кошти, які можна одержати в разі вимушеної реалізації виробничих запасів, можуть бути значно нижчими за витрати на їх закупівлю. В умовах ринкової економіки типовою є ситуація, коли при ліквідації підприємства одержують 40% і менше від облікової вартості запасів. Бажано, щоб цей коефіцієнт дорівнював 1,0-1,5, одна в Україні достатнім вважається його значення 0,7-0,8.

Коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності показує, на якому рівні наявні оборотні активи достатні для задоволення поточних зобов'язань. Якщо поточні активи перевищують за величиною поточні зобов'язання, то таке підприємство розглядається як таке, що успішно функціонує і визначається коефіцієнт за формулою:

$$K_{пл}=(A1+A2+A3)/(П1+П2)$$

де A3 – активи, що реалізуються повільно.

Значення цього коефіцієнта має бути в межах від 1,0 до 2,0.

Наявність різних показників ліквідності пояснюється різними інтересами користувачів аналітичної інформації: коефіцієнт абсолютної ліквідності є важливим для постачальників та підрядників, коефіцієнт швидкої ліквідності – для банків, коефіцієнт поточної ліквідності – для покупців і власників акцій та облігацій підприємства.

Золоте правило управління кредиторською заборгованістю полягає в максимально можливому збільшенні терміну погашення заборгованості без порушення сформованих ділових відносин [59].

Аналізуючи сучасну систему зобов'язань підприємства потрібно виявляти негативні наслідки і вживати конкретних заходів для їх усунення.

3.2. Методика проведення контролю операцій з постачальниками та підрядниками на підприємстві

На ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» система контролю за операціями з постачальниками та підрядниками не досить добре організована через те, що керівництво підприємства не вважає за необхідне контролювати даний вид розрахунків.

Хоча на підприємстві присутній управлінський облік, який допомагає прийняти правильні управлінські рішення і були започатковані управлінські звіти для контролю за розрахунками з постачальниками та підрядниками, проте ведення даних звітів є не вичерпним та не має систематичного характеру і звертаються до цих даних час від часу.

Ми вважаємо, що причина в тому, що не має відповідальної особи, яка б взяла на себе обов'язок виконувати ці функції.

Та контроль за операціями з постачальниками та підрядниками є досить важливим елементом управління через те, що на досить багато факторі ефективної діяльності впливає даний вид розрахунків.

Необхідно контролювати правильність відображення у звітності підприємства інформацію про розрахунки з постачальниками та підрядниками.

На нашу думку, контроль розрахунків за операціями з постачальниками та підрядниками має здійснюватись уповноваженою особою, на яку будуть покладені функції контролю, що мають бути закріплені за нею посадовою інструкцією.

Контроль уповноваженою особою має здійснюватись в три етап
рис.3.4.

Етапи ко

Етап 1: Контроль
договорами

Перевірка наявності та правильності оформ

Переві

Перевірка виконання договорів (повнота та своєчасність надходження товарів; правильність визн

Ан

Перевірка

Зіставлен

Аналіз в

Аналіз порядку пр

Рис.3.4. «Етапи контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками»

*Джерело: розроблено автором самостійно

Щодо першого етапу, то правильність і достовірність даних по масі відвантажених товарів (продукції) перевіряється шляхом зіставлення товарно-транспортних накладних, подорожніх листів, журналів вагаря, квитанцій прийняття продукції. При виявленні невідповідності даних про кількість відвантаженої та прийнятої продукції необхідно встановити причини та осіб, відповідальних за нестачу, і вимагати відшкодування підприємству збитків.

Перевірка виконання договірних зобов'язань за номенклатурою, кількістю, цінами, тарифами, строками поставки, якістю товарів полягає в

тому, що за кожним первинним документом перевіряється повнота оприбуткування товарів, їх комплектність.

Також особа, на яку покладена функція контролю за розрахунками з постачальниками та підрядниками має проводити інвентаризацію, а також зустрічні перевірки (акт звірки) розрахунків з постачальниками.

Важливим елементом контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками є перевірка правильності застосування цін, націнок, знижок, надбавок та визначення податку на додану вартість. На розміри платежів впливають умови доставки товарів, виконання яких також слід контролювати.

Оскільки ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» має власні транспортні засоби, то частіше всього товари у постачальників забирають самостійно, тож необхідно контролювати також повноту компенсації постачальниками витрат по самостійній доставці матеріальних цінностей.

На другому етапі перевіряються первинні документи з надходження товарів від постачальників: товарно-транспортні накладні (ТТН) при поставці товарів автотранспортом, залізничні накладні при поставці залізничним транспортом, коносамент при доставці вантажу морським шляхом, рахунки-фактури, вантажні митні декларації, накладні. При перевірці розрахунків з підрядниками вивчається порядок прийому виконаних робіт та послуг шляхом дослідження актів прийому-здачі виконаних робіт (послуг).

Також обов'язковому контролю підлягає правильність оформлення та обліку довіреностей. При цьому перевіряється та контролюється:

- порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на отримання матеріальних цінностей;
- облік довіреностей у журналі реєстрації довіреностей;
- відображення в аналітичному обліку даних про місце зберігання, нумерацію, кількість і вартість бланків довіреностей;
- наявність і правильність оформлення актів про списання бланків довіреностей, які складаються не рідше одного разу на квартал;

- відповідальність за несвоєчасне та неповне оприбуткування одержаних за виданими довіреностями цінностей [46].

Третім етапом є перевірка та контроль відображення в обліку даного виду розрахунків. Звіряються облікові дані з даними первинних документів: товарно-транспортними накладними (ТТН), рахунками-фактурами, накладними. Контролю підлягають правильність переносу сум, дотримання кількості, якості, термінів поставки, наявність оплати тощо.

Ще й тому є важливим на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» контролювати даний вид розрахунків через те, що однією із напрямів діяльності підприємства є будівництво і досить часто підприємство користується послугами підрядників, а тому необхідно приділяти особливу увагу актам виконаних робіт.

При встановленні фактів перевищення виконаних робіт, неправильного застосування цін, включення в розрахунок витрат, не передбачених кошторисом, необхідно провести контрольний замір виконаних обсягів будівельно-монтажних робіт.

Джерелами інформації, якими має користуватись особа, на яку покладено функції контролю є первинні документи, рахунки бухгалтерського обліку, форми фінансової звітності тощо.

На підприємстві використовують органолептичні, документальні та розрахунково-аналітичні методичні прийоми контролю, єдина проблема – проводиться не систематично.

На ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» було введено Відомість за простроченою заборгованістю, проте її ведення мало не систематичний характер (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Контроль за простроченою заборгованістю

№	Постачальник	Дата виникнення заборгованості	Зміст операції	Сума заборгованості	Строк позовної давності	Дата закінчення строку давності	Дата, на яку розраховується заборгованість	Причини пропуску строку позовної давності	Особи, відповідальні за пропуск позовної давності
1	ТОВ «Свіспан Лімітед»	10.02.14	Виявлений заводський брак (невідповідність кольору та неповний обсяг)	45 тис грн	3 роки	10.02.17	10.05.17	Несвоєчасно складений акт	Начальник складу
...

* Джерело: розроблено автором самостійно

Відомість простроченої заборгованості дійсно є досить інформативною та може надати можливість прийняття ефективних управлінських рішень.

Також на підприємстві є проблема невідповідності даних по заборгованості ТОВ «УКРМЕГРАНД» з даними постачальників, а тому заборгованість не може бути вчасно сплачена і через це постійно виникають конфлікти з контрагентами.

Тож нами може бути запропоновано введення додаткового звіту «Аналіз заборгованості перед постачальниками та підрядниками за результатами зустрічної перевірки», що дасть змогу не тільки віднайти розбіжності між даними ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» та постачальника, а й зрозуміти причини цих розбіжностей (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Аналіз заборгованості перед постачальниками та підрядниками за результатами зустрічної перевірки

Кредитор	Сума кредиторської заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Підстава виникнення заборгованості	Згідно з актом звірки від кредитора		Причини відхилення
				сума	дата	
Тов «Свроцелла»	82800грн	15.02.17	Накладна № СП1512	92000 грн	15.02.17	Постачальник не врахував знижку у розмірі 10% як для оптового покупця
...

*Джерело: розроблено автором самостійно

Отже, нами було проаналізовано, що система контролю як така на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» існує, проте у вигляді зародку через те, що на підприємстві з'явилась ідея реалізації контролю, проте не була доведена до логічного завершення. Не було визначено відповідальну особу, а тому мало місце хаотичний контроль. Тож ми радимо визначитись з відповідальною особою, дописати покладені на неї обов'язки в посадовій інструкції, щоб контроль за розрахунками з постачальниками та підрядниками мав систематичний характер, дійсно перевірялись всі документи на відповідність та аналізувалась заборгованість аби уникнути штрафів та санкцій. Також нами запропоновано ввести таблицю «Аналіз заборгованості перед постачальниками та підрядниками за результатами зустрічної перевірки», яка допоможе звірити дані ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» з даними постачальників підприємства, щоб уникнути розбіжностей.

Тож система контролю операцій з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» має забезпечувати систему управління інформацією, необхідною для прийняття економічно обґрунтованих рішень у

сфері управління зобов'язаннями та підприємство має постійно удосконалювати свою діяльність, а значить – і систему управління нею.

3.3. Методика економічного аналізу операцій з постачальниками та підрядниками

Великий вплив на фінансовий стан будь-якого підприємства має кредиторська заборгованість, що виникає внаслідок операцій з постачальниками та підрядниками. Кредиторська заборгованість є частиною майна підприємства.

Кредиторська заборгованість виникає тоді, коли підприємство не може розплатитись за своїми боргами через різні обставини та на відміну від дебіторської заборгованості, кредиторська не є проблемою.

Тим паче, якщо підприємство має можливість відстрочити виплату за своїми зобов'язаннями, то виникають додатково залучені кошти і підприємство може не звертатися до установи банку, якщо необхідні терміново кошти та заощадити на відсотках, тож користуватись кредиторської заборгованістю навіть вигідно, проте все ж проблеми починають виникати, якщо підприємство починає зловживати такою заборгованістю, адже постачальники можуть накладати штрафи з часом, а потім взагалі можуть розірвати угоду з таким підприємством.

Почнемо розгляд операцій з постачальниками та підрядниками з аналізу поточних зобов'язань, в структуру яких входить даний вид розрахунків.

Дані для аналізу поточних зобов'язань беремо з Фінансової звітності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за п'ять останніх років (форма № 1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати»), що наведена в додатках Ж.1-Ж.5.

Аналіз поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Аналіз поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр.,
тис. грн.**

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення 2017/2015		Відхилення 2017/2016	
						(+,-)	%	(+,-)	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	240,6	185,3	1093,1	1120,4	1275,8	182,7	16,7	155,4	13,9
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	65,6	73,1	69,4	51,1	-22,0	-30,0	-18,3	-26,4
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	0	98,9	78,9	71,5	0	-78,9	-100	-71,5	-100
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	27,0	11,3	65,6	60,1	0	-65,6	-100	-60,1	-100
Короткострокові кредити банків	0	80,0	394,2	390,2	384,1	-10,1	-2,6	-6,1	-1,6
Інші поточні зобов'язання	111,4	166,0	336,2	340,2	300,0	-36,2	-10,7	-40,2	-11,8
Всього поточних зобов'язань	379	607,1	2041,1	2051,8	2011	-30,1	-1,5	-40,8	-2,0

* Джерело: розроблено автором самостійно

Сума поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» почала з 2013 року стрімко зростати і тільки в 2017 році ріст спинився і навіть на 40,8 тис. грн. (2%) стала меншою порівняно з 2016 роком.

Підприємство, не маючи можливості розрахуватись з власними боргами у 2014 році бере кредит в банку, та далі сума все більше зростає, проте в 2017 році порівняно з 2015 сума по кредиту стала менше на 6,1%.

В 2016 році ситуація по всім видам заборгованості більше менш стабілізувалась і підприємство починає погашати свої борги, виключенням є заборгованість за товари, роботи та послуги (рис.3.5).

Заборгованість за розрахунками з постачальниками та підрядниками

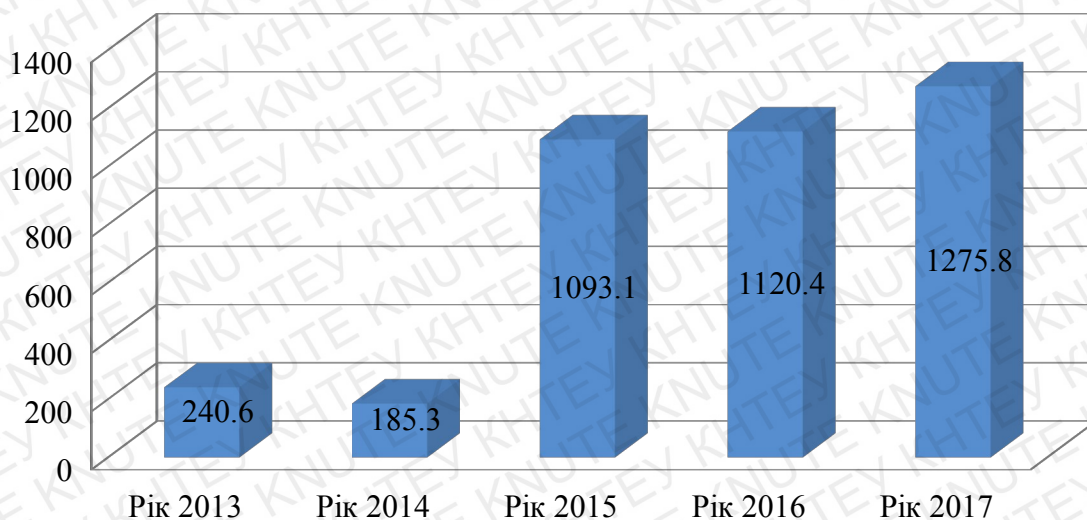

Рис.3.5. «Заборгованість за розрахунками з постачальниками та підрядниками»

Як видно з діаграми, заборгованість перед постачальниками стрімко зросла в 2015 порівняно з 2014 роком на 907,8 тис грн. і не зупиняється.

Розглянемо структуру поточних зобов'язань, для цього розраховують питому вагу кожного виду зобов'язань в загальній сумі.

Визначають відхилення в структурі кредиторської заборгованості та причини їх виникнення, потім розробляють заходи для врегулювання заборгованості, особливо тих її складових, які негативно впливають на діяльність підприємства.

В табл. 3.4. наведено структуру поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 роки.

Таблиця 3.4

**Структура поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»
за 2013-2017рр., %**

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення (+,-)	
						2017/2015	2017/2016
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	68,9	30,5	53,5	54,6	63,4	9,9	8,8
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	10,8	3,5	3,3	2,5	-1,0	-0,8
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	0	16,2	3,8	3,4	0	-3,8	-3,4
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	7,7	1,8	3,2	2,9	0	-3,2	-2,9
Короткострокові кредити банків	0	13,1	19,3	19,0	19,2	-0,1	0,2
Інші поточні зобов'язання	23,4	27,6	16,7	16,8	14,9	-1,8	-1,9
Всього поточних зобов'язань	100	100	100	100	100	0,00	0,00

*Джерело: розроблено автором самостійно

Як видно з таблиці, найбільшу питому вагу у 2017 році мала заборгованість за товари, роботи та послуги та становила 63.4%, що на 8,8% більше, ніж 2016 року, а порівнюючи з 2015 роком – на 9,9%. Тож протягом декількох років заборгованість по розрахункам з постачальниками та підрядниками зростала. На другому місці знаходиться заборгованість перед банком та в 2017 році порівняно з 2015 заборгованість зменшилась на 0,1%, але порівнюючи з 2016 роком знову зросла на 0,2%.

Побудуємо діаграму структури поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2015 рік (рис.3.6).

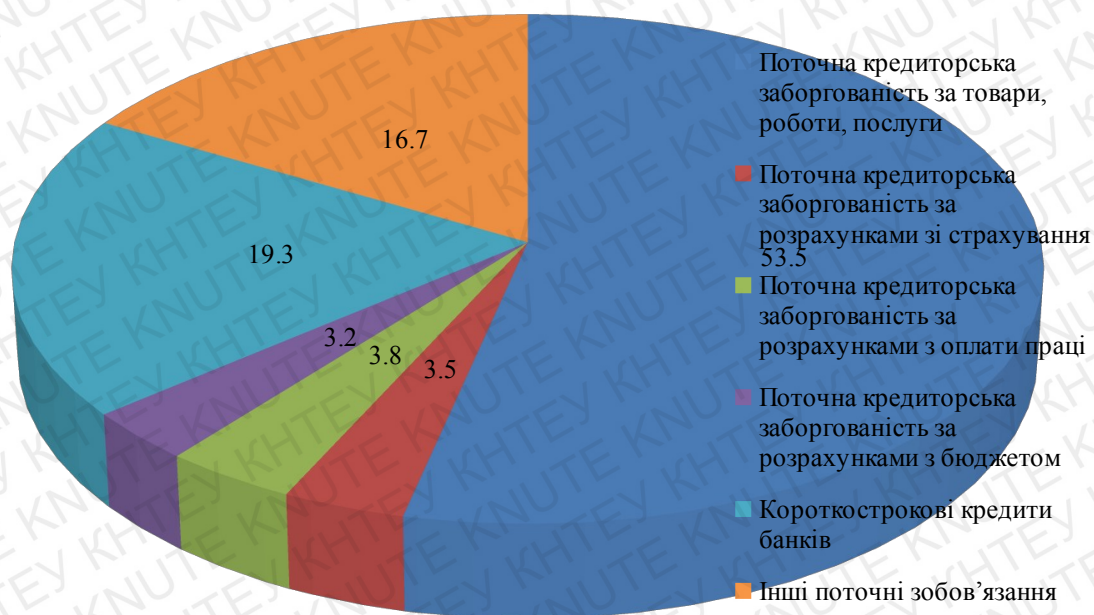

Рис.3.6. Діаграма структури поточних зобов'язань
ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2015 рік, %

Побудуємо діаграму структури поточних зобов'язань за 2016 рік (рис.3.7.).

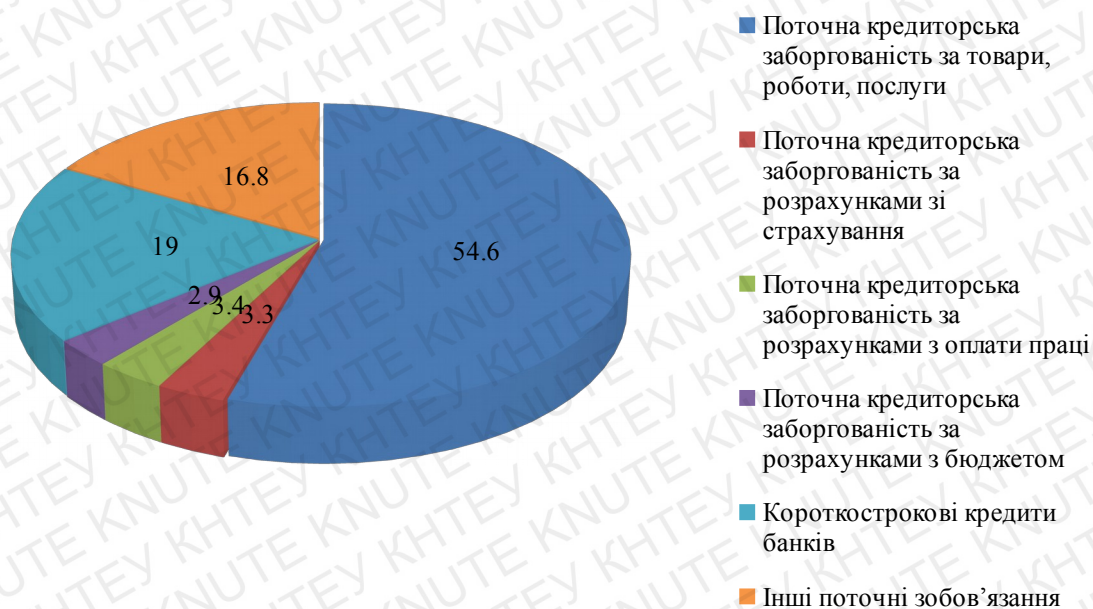

Рис.3.6. Діаграма структури поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»
за 2016 рік, %

Побудуємо діаграму структури поточних зобов'язань ТОВ
«УКРМЕГАГРАНД» за 2017 рік (рис.3.7.).

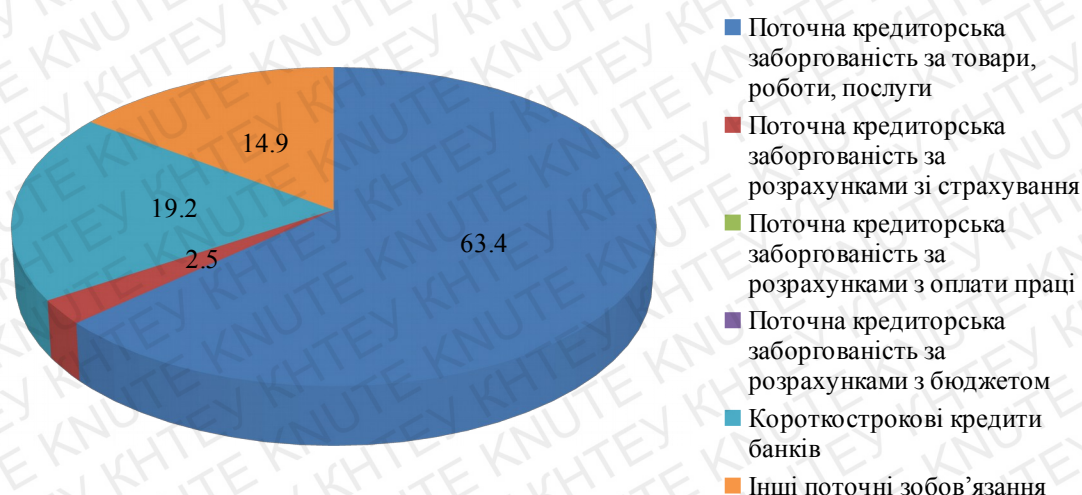

Рис.3.7. Діаграма структури поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2017 рік, %

По діаграмам чітко видно, що за останні три роки в структурі поточних зобов'язань більше половини боргу припадає на розрахунки з постачальниками та підрядниками. Це говорить про те, що підприємство «УКРМЕГАГРАНД» свої фінансові труднощі перш за все перекладає на своїх постачальників. Аналізуючи те, що на другому місці ми спостерігаємо у структурі поточних зобов'язань – кредити в банку, то можна зробити висновок, що підприємство також намагається вирішити свої проблеми, беручи кошти під відсоток, проте більш вигідним все таки залишається для ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» «позичати» кошти у своїх постачальників безвідсотково.

Показник ділової активності – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – показує кількість оборотів, що здійснила кредиторська заборгованість протягом року. Адже для розвитку хороших відносин з кредиторами, необхідно підвищувати платіжну дисципліну, а значить підвищувати кількість оборотів кредиторської заборгованості за рік.

Показники ділової активності поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. узагальнені у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

**Показники ділової активності поточних зобов'язань
ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр.**

Показник	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)	
						2017/2015	2017/2016
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	4.03	4.07	2.48	1.47	1.19	-1.29	-0.28
Період обороту поточних зобов'язань	89	88	145	245	303	158	58

*Джерело: розроблено автором самостійно

Тож аналізуючи показники ділової активності в 2017 році порівняно з 2016 відбулось зменшення коефіцієнта оборотності поточних зобов'язань в 0.28 оборотів, що є негативним явищем, а період обороту зріс на 58 днів проти 2016 року.

Побудуємо діаграму оборотності поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. (рис. 3.8).

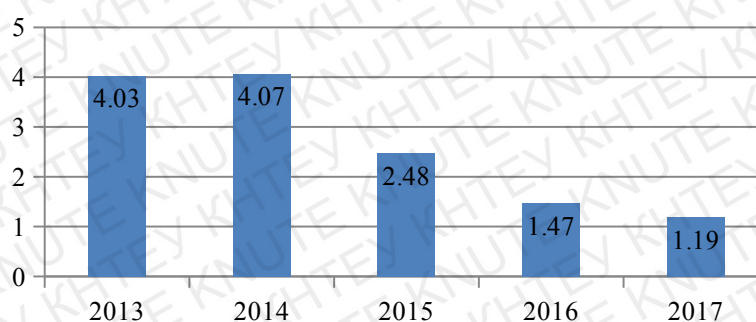

Рис.3.8. Динаміка показника оборотності поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр.

Дані показують, що в 2013 та 2014 рр. оборотність кредиторської заборгованості була хоча і на низькому рівні, проте стабільною і значення

коливались в межах 4,03-4,07 оборотів в рік. Проте далі в 2015 р. спостерігається різкий спад майже в два рази. В 2016 році порівняно з 2015 р. знову значення падає в два рази і в 2017 оборотність порівняно з 2015 роком менша в 1,29 оборотів.

Побудуємо діаграму показника періоду обороту поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. (рис. 3.9).

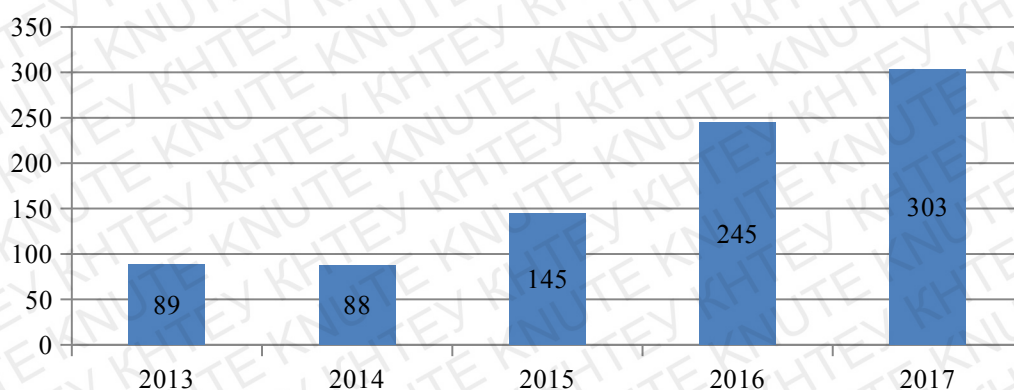

Рис.3.9. Динаміка показника періоду обороту поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр., днів

Аналізуючи дані, можемо зробити висновок, що період обороту кредиторської заборгованості став сягати майже рік, а саме 303 дні в 2017 році, що на 158 днів більше, ніж було в 2015 році. Сповільнення оборотності потребує додаткового вкладення засобів та може спричинити погіршення фінансового стану підприємства.

Слід враховувати, що кредиторська заборгованість може бути джерелом покриття дебіторської заборгованості та щоб зрозуміти причину стрімкого спаду показника оборотності кредиторської заборгованості, необхідно порівняти суму кредиторської та дебіторської заборгованості.

Одним із засобів визначення оптимального співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості є розрахунок коефіцієнта, що дозволяє визначити, скільки припадає дебіторської заборгованості на 1 грн. кредиторської, причому оптимальне значення даного коефіцієнта варіюється

від 0,9-1,0, тобто кредиторська заборгованість має лише на 10% перевищувати дебіторську.

Розрахуємо співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. та узагальномо показники у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

**Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості
ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр.**

Роки	Середньорічна заборгованість		Рекомендоване значення	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Відхилення від рекомендованого значення
	дебіторська	кредиторська			
2013	335,38	686,73	0,9-1,0	0,49	-0,51
2014	560,78	493,05	0,9-1,0	1,14	+0,14
2015	629,8	1324,1	0,9-1,0	0,48	-0,52
2016	617,5	2046,45	0,9-1,0	0,3	-0,7
2017	594,3	2031,4	0,9-1,0	0,29	-0,71

*Джерело: розроблено автором самостійно

З даних таблиці видно, що у 2013 році коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей становив 0,49, тобто кредиторська заборгованість перевищує дебіторську на 0,51. У 2014 році ситуація змінилась взагалі навпаки – дебіторська заборгованість перевищує кредиторську на 0,14. У 2015 році коефіцієнт співвідношення становив 0,48, тобто кредиторська заборгованість перевищує дебіторську на 0,52. У 2016 та 2017 роках коефіцієнти показують майже однакові значення – 0,3 та 0,29 відповідно та кредиторська перевищує дебіторську аж на 0,7 та 0,71 відповідно.

Отже, такі співвідношення є нераціональними, оскільки кредиторська заборгованість не повинна перевищувати дебіторську заборгованість більше ніж на 10%, а в ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» не тільки ці значення не є стабільними, а й ще й досить відрізняються від норми. Підприємству необхідно постійно здійснювати аналіз співвідношення заборгованостей і докладати всіх зусиль для зниження показника. Порівнюючи суму

кредиторської заборгованості та дебіторської заборгованості можна підсумувати, що компанія використовує кредиторську заборгованість для фінансування власних дебіторів, а також частина цих коштів використовує для фінансування інших активів. Тож необхідно контролювати стан оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, оскільки в умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство отримує лише частину вартості поставленої продукції.

Важливим етапом аналізу зобов'язань є факторний аналіз, в основі якого лежить використання методичного прийому, який дозволить виділити вплив кожного чинника на зміну результативного показника.

Проаналізуємо вплив чистого доходу (виручки) від реалізації на обсяг зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр., а для цього використаємо систему показників, які характеризують напрямок та інтенсивність зміни у часі досліджуваної ознаки (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

**Факторний аналіз зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»
за 2013-2017 рр.**

Роки	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	2767,6	2915,5	3284,8	3001,4	2419,2
Загальна сума зобов'язань, тис. грн.	379,0	607,1	2041,1	2051,8	2011
Темп росту загальної суми зобов'язань, базисний/ланцюговий	-	160.2	538.5	541.4	530.6
Темп приросту (Т) загальної суми зобов'язань, базисний / ланцюговий	-	160.2	336.2	100.5	98
Темп приросту (Т) загальної суми зобов'язань, базисний / ланцюговий	-	60.2	438.5	441.4	430.6
Абсолютний приріст загальної суми зобов'язань, базисний / ланцюговий	-	60.2	236.2	0.5	-2
Абсолютний приріст загальної суми зобов'язань, базисний / ланцюговий	-	228.1	1662.1	1672.8	1632
Абсолютне значення 1% приросту, (А %)	-	228.1	1434	10.7	-40.8
Абсолютне значення 1% приросту, (А %)	-	3.79	6.07	20.4	20.5

*Джерело: розроблено автором самостійно

За даними таблиці загальна заборгованість змінюється кожного року і в 2017 році становить 2011 тис. грн.. Базисний темп росту з 2014 і до 2016 стрімко росте, а в 2017 порівняно з 2016 зменшився на 11 тис. В

абсолютному виразі 1% приросту практично залишається незмінним в 2014 та 2015 рр. і становлять 3,79 та 6,07 відповідно, а також в 2016 та 2017 роках показники майже не змінюються і становлять 20,4 та 20,5 відповідно.

Тож аналізуючи всі показники, можемо зробити висновок, що переломним моментом на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є 2015 рік, адже саме в цей період показники, що характеризують зобов'язання стрімко зросли.

Розглянемо динаміку співвідношення росту загальної суми зобов'язань та чистого доходу (виручки) від реалізації (рис. 3.10).

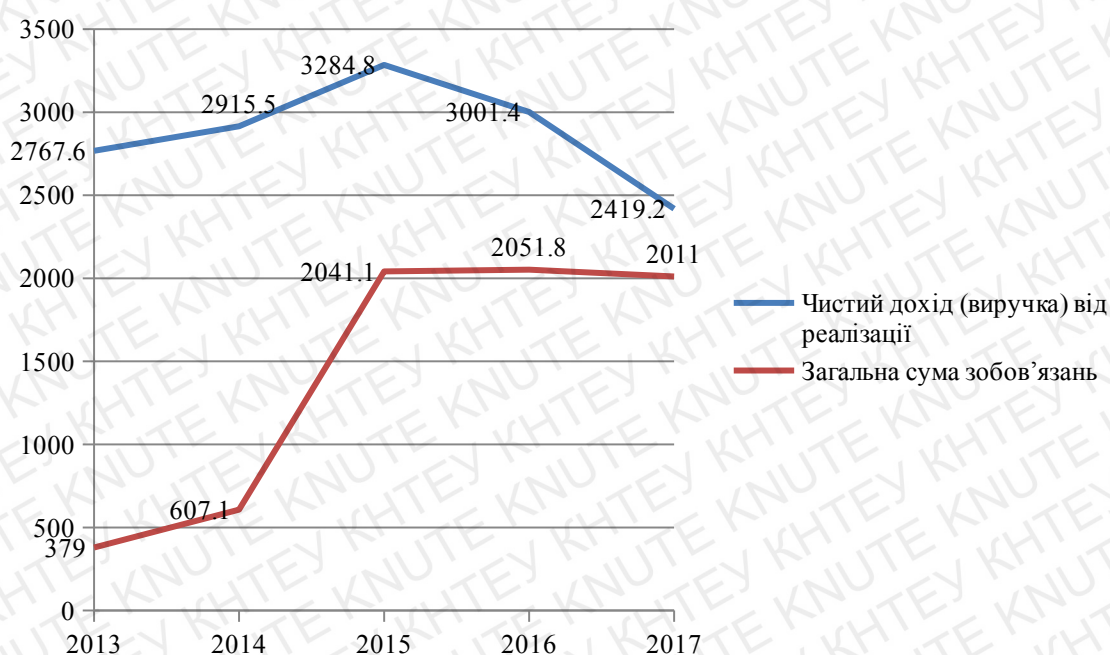

Рис. 3.10. Динаміка співвідношення росту загальної суми зобов'язань та чистого доходу (виручки) від реалізації ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр.

Отже, як видно по рис. 3.10. сума зобов'язань зростає з кожним роком дуже стрімко, а от виручка навпаки падає, проте досить повільно в ТОВ «УКРМЕГАГРАНД». Також 2017 році сума чистого доходу всього на 408,2 тис. грн. більше, ніж сума зобов'язань.

Тож проведений аналіз дав наступні результати: найбільшу питому вагу в загальній структурі поточних зобов'язань підприємства в 2017 році займала поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги –

63,4%; на другому місце знаходиться заборгованість перед банком. Сума зобов'язань зростає з кожним роком дуже стрімко, а от виручка навпаки падає і більш рівномірно кожного року.

Висновки до розділу 3

Проведене дослідження показало, що на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» система контролю за операціями з постачальниками та підрядниками не досить добре організована через те, що керівництво підприємства не вважає за необхідне контролювати даний вид розрахунків та немає особи, яка б здійснювала контроль. На нашу думку, контроль розрахунків за операціями з постачальниками та підрядниками має здійснюватись уповноваженою особою, на яку будуть покладені функції контролю, що мають бути закріплені за нею посадовою інструкцією. Також особа, на яку покладена функція контролю за розрахунками з постачальниками та підрядниками має проводити інвентаризацію, а також зустрічні перевірки (акт звірки) розрахунків з постачальниками.

Джерелами інформації, якими має користуватись особа, на яку покладено функції контролю є первинні документи, рахунки бухгалтерського обліку, форми фінансової звітності тощо.

На підприємстві використовують органолептичні, документальні та розрахунково-аналітичні методичні прийоми контролю, єдина проблема – проводиться не систематично.

Також на підприємстві є проблема невідповідності даних по заборгованості ТОВ «УКРМЕГРАНД» з даними постачальників, а тому заборгованість не може бути вчасно сплачена і через це постійно виникають конфлікти з контрагентами. Тож нами запропоновано ввести таблицю «Аналіз заборгованості перед постачальниками та підрядниками за результатами зустрічної перевірки», яка допоможе звірити дані ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» з даними постачальників підприємства, щоб уникнути

розбіжностей, також Відомість простроченої заборгованості, що є достатньо інформативною аби уникнути помилок при контролі.

Отже, система контролю операцій з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» має забезпечувати систему управління інформацією, необхідною для прийняття економічно обґрунтованих рішень у сфері управління зобов'язаннями та підприємство має постійно удосконалювати свою діяльність, а значить – і систему управління нею.

Проведений аналіз операцій з постачальниками та підрядниками дав наступні результати: найбільшу питому вагу в загальній структурі поточних зобов'язань підприємства в 2017 році займала поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 63,4%, що на 8,8% більше, ніж в 2016 році; на другому місці знаходиться заборгованість перед банком та в 2017 році порівняно з 2015 заборгованість зменшилась на 0,1%, але порівнюючи з 2016 роком знову зростає на 0,2%.

Загалом сума поточних зобов'язань ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» почала з 2013 року стрімко зростати і тільки в 2017 році ріст спинився і навіть на 40,8 тис. грн. (2%) стала меншою порівняно з 2016 роком.

За останні три роки в структурі поточних зобов'язань більше половини боргу припадає на розрахунки з постачальниками та підрядниками. Це говорить про те, що підприємство «УКРМЕГАГРАНД» свої фінансові труднощі перш за все перекладає на своїх постачальників. Аналізуючи те, що на другому місці ми спостерігаємо у структурі поточних зобов'язань – кредити в банку, то можна зробити висновок, що підприємство також намагається вирішити свої проблеми, беручи кошти під відсоток, проте більш вигідним все таки залишається для ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» «позичати» кошти у своїх постачальників безвідсотково.

В 2013 та 2014 рр. оборотність кредиторської заборгованості була хоча і на низькому рівні, проте стабільною і значення коливались в межах 4,03-4,07 оборотів в рік, а період обороту був в межах 88-89 днів.

В 2017 році період обороту кредиторської заборгованості став сягати майже рік, а саме 303 дні в 2017 році, що на 158 днів більше, ніж було в 2015 році. Сповільнення оборотності потребує додаткового вкладення засобів та може спричинити погіршення фінансового стану підприємства.

Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості показав такі результати: в 2017 році коефіцієнт дорівнює 0,29, що на 0,71 відрізняється від норми. Отже, такі співвідношення є нераціональними, оскільки кредиторська заборгованість не повинна перевищувати дебіторську заборгованість більше ніж на 10%, а в ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» не тільки ці значення не є стабільними, а й ще й досить відрізняються від норми.

Важливим етапом аналізу зобов'язань є факторний аналіз. Базисний темп росту з 2014 і до 2016 стрімко росте, а в 2017 порівняно з 2016 зменшився на 11 тис. В абсолютному виразі 1% приросту практично залишається незмінним в 2014 та 2015 рр. і становлять 3,79 та 6,07 відповідно, а також в 2016 та 2017 роках показники майже не змінюються і становлять 20,4 та 20,5 відповідно.

Тож аналізуючи всі показники, можемо зробити висновок, що переломним моментом на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є 2015 рік, адже саме в цей період показники, що характеризують зобов'язання стрімко зросли.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження теоретико-методологічних та практичних аспектів обліку, контролю і аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками дали підставу зробити наступні висновки:

1. Основними наслідками проведення господарських операцій є виникнення зобов'язань, що призводить до появи кредиторської заборгованості, у тому числі перед постачальниками та підрядниками, розрахунки з якими виникають унаслідок договірних відносин. Було визначено, що процес постачання – це сукупність операцій, спрямованих на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності. Також було уточнено економічну сутність терміну «постачальники» та «підрядники», господарського процесу «постачання», розглянуто етапи розвитку процесу постачання та фактори, що впливають на вибір постачальників та підрядників.

2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками регулюється великою кількістю нормативно-правових, законних та підзаконних актів, знання вимог яких є необхідною умовою правильного ведення обліку.

3. ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» успішно співпрацює з великою кількістю постачальників та підрядників оптових та роздрібних, проте за останні роки кредиторська заборгованість почала зростати з кожним роком, а тому підприємству необхідно було проаналізувати свою діяльність, виявити причини такого стрімкого росту та впровадити необхідні заходи для стабілізації ситуації. При проведенні аналізу фінансових результатів діяльності та фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД», дослідження показали, що показники протягом 2013-2017 років зазнали змін, причому в негативну сторону та можна зробити висновок про недостатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування. Не налагоджена система контролю та управлінський облік знаходиться в початковому стані.

4. На ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» досить оптимально сформована облікова політика. Визначена важливість правильної організації документообігу та розглянуті особливості руху документів на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД». Також визначено, що в цілях бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на довгострокові, поточні, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги відноситься до короткострокових зобов'язань. Для удосконалення організації обліку на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» нами було запропоновано: графік документообороту, введення реєстру простроченої заборгованості та доповнити наказ про облікову політику порядком проведення інвентаризації кредиторської заборгованості.

5. Розглянувши питання методики обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками нами було згруповано основні господарські операції даного об'єкту обліку. Визначено, що для обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовує рахунки 6 класу, відповідно до чинного законодавства. Аналітичний облік у ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» з постачальниками та підрядниками ведеться за кожною юридичною чи фізичною особою, що є постачальником.

6. Фінансові звіти ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» повністю відповідають усім нормам законодавства та керуються Положенням (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

7.3 метою автоматизації обліку на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» використовують програмне забезпечення 1С «Бухгалтерія для України», що є дуже зручною конфігурацією, проте підприємство є торгівельним, тому нами запропоновано встановити конфігурацію системи «1С: Управління торговим підприємством для України», яка може забезпечити повний комплекс обліку

зобов'язань з постачальниками та підрядниками та дозволить здійснювати аналітичні розрахунки для прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства. Також з метою удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» ведуться «Реєстр документів до сплати» та «Платіжний календар» та нами запропоновано також ввести «Реєстр простроченої заборгованості» та «Реєстр відхилень за платіжним календарем» - ці звіти мають бути складовими частинами єдиної інформаційної системи управлінської звітності за операціями з постачальниками та підрядниками, що є необхідною для того, аби забезпечити інформацією керівника та головного бухгалтера для прийняття відповідних управлінських рішень. Щоб удосконалити розрахунки з постачальниками та підрядниками на досліджуваному підприємстві, необхідно ретельно контролювати даний вид розрахунків та аналізувати.

8. Однією з основних функцій системи управління на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» – контроль. Однак, у зв'язку з відсутністю у посадових інструкціях відповідальних осіб закріплених функції здійснювати контроль за розрахунками з постачальниками та підрядниками, на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» виникає проблема невідповідності даних щодо заборгованості з даними постачальників, і відповідно заборгованість не може бути вчасно сплачена і через це постійно виникають конфлікти з контрагентами. Нами було запропоновано введення додаткового звіту «Аналіз заборгованості перед постачальниками та підрядниками за результатами зустрічної перевірки», що дасть змогу не тільки віднайти розбіжності між даними ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» та постачальника, а й зрозуміти причини цих розбіжностей.

9. Проведений аналіз показав, що в структурі поточних зобов'язань, найбільшу питому вагу має заборгованість за товари, роботи, послуги (більше 50%), на другому місці – заборгованість перед банками. У 2017 році період обороту кредиторської заборгованості став сягати майже рік, а саме 303 дні, що на 158 днів більше, ніж було в 2015 році. Сповільнення

оборотності потребує додаткового вкладення засобів та може спричинити погіршення фінансового стану підприємства. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості є нераціональними, аналіз показав, що 2014 році дебіторська заборгованість перевищувала кредиторську на 14%, щозавдало негативного впливу на фінансове становище підприємство і вже в 2015 році кредиторська заборгованість стала удвічі більшою за дебіторську. Чистий дохід від реалізації в 2015 році становив свій максимум за аналізовані п'ять років, та потім почав повільно падати. Чистий дохід на кредиторську заборгованість особливо не вплинув. Тож аналізуючи всі показники, можемо зробити висновок, що переломним моментом на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є 2015 рік, адже саме в цей період показники, що характеризують зобов'язання стрімко зросли.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альошкіна Н.П. Податкові зобов'язання з ПДВ [Електронний ресурс] / Н.П. Альошкіна // Стаття ПОДАТКИ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК Вересень. – 2017. – № 72. – Режим доступу:<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/september/issue-72/article-30242.html>
2. Аналіз зобов'язань підприємства // Студопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://studopedia.com.ua/1_18342_tema--analiz-zobovyazan-pidpriemstva.html
3. Аналітичний облік // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://uk.wikipedia.org/wiki/Аналітичний_облік
4. Асмолова Т.В Особливості обліку зобов'язань за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: порівняльний аспект/ Т.В. Асмолова// Економічні науки. Сер.: «Облік і фінанси». – Випуск 12 (45). Ч. 1. – 2015. – С. 17-19.
5. Балансове узагальнення та звітність як методи узагальнення інформації // «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/41
6. Бродська І. І. Ефективність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємства: обліково-аналітичний аспект / І. І. Бродська //Економічні науки. Сер.: Економіка та менеджмент. – 2012. – Вип. 9(2). – С. 75-81.
7. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Електронний ресурс] / Ф.Ф.Бутинець// Облік і аудит. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – Режим доступу :<http://dt-kt.net/books/book-13/chapter-428/>
- 8.Вексель // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://uk.wikipedia.org/wiki/Вексель>
9. Відображення в обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги// Бухгалтерський облік частина 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://posibnyky.vntu.edu.ua/buh_ob/buhg_2/933.htm

10. Волинчук Ю. В. Логістичне управління процесом постачання на підприємствах / Ю. В. Волинчук, І. О. Куделя // Економічні науки. Серія: Регіональна економіка. – 2013. – Вип. 10. – С. 32-38.
11. Герасименко Т. О. Інструменти зменшення кредиторської заборгованості у зовнішньоекономічних операціях / Т. О. Герасименко, Л. І. Коваль // Інтеграційні фінансово-економічні напрями розвитку України: матер. 2-ї наук.-практ. інтер.-конф., 27 лют. 2013 р. / [відп. за вип.: проф. Куцик П. О.]. – Львів: ЛКА, 2013. – С. 34-37.
12. Губачова О.М. Облік зобов'язань [Електронний ресурс] / О. М. Губачова, С.І. Мельник – Режим доступу:http://pidruchniki.com/18700510/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_zobovyazan
13. Гуріна Г.С. Формування ринкових відносин в Україні / Г.С. Гуріна. – 2008. – № 6. – С. 34.
14. Експерти: тинізація економіки України набула тотального характеру // УНІАН економіка [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://economics.unian.net/ukr/detail/31208>
15. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2. / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Вид. центр «Академік», 2001. –754 с.
16. Економічний аналіз // Вікіпедія [Електронний ресурс]. –Режим доступу:https://uk.wikipedia.org/wiki/Економічний_аналіз
17. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 263 с.
18. Ізмайлова Н.В. Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості: макроекономічний аспект [Електронний ресурс] / Н.В. Ізмайлова. – Режим доступу:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/4546/1/ДИНАМІКА%20ДЕБІТОРСЬКОЇ%20ТА%20КРЕДИТОРСЬКОЇ%20ЗАБОРГОВАНОСТІ.pdf>
19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

20. Квасницька Р.С. Фінанси підприємств / [Електронний ресурс] / Р.С. Квасницька. – Режим доступу: http://lubbook.org/book_281_glava_5_TEMA_2_GROSHOV%D0%86_ROZRAKHUNKI_.html

21. Контроль // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Контроль>

22. Копиленко О.П., Мозговий Л.І. Правознавство. –К: Професіонал ВД, 2007 р. [Електронний ресурс] / О.П.Копиленко, Л.І. Мозговий. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/12920522/pravo/dogovir_kupivli-prodazhu

23. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. N 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakminfin_356/nnakminfin_356.html

24. Міжнародний стандарт фінансової звітності 32 «Фінансові інструменти: представлення інформації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org.ua/wp-content/uploads/2013/04/Mezhdunarodny-j-standart-finansovoj-otchetnosti-IAS-32-Finansovy-e-instrumenty-predstavlenie-informatsii-.pdf>

25. Мінашкін В.Г. Статистика: підручник/ В.Г. Мінашкін. – Тернопіль: Економічна думка, 2016. – 201с.

26. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

27. Наказ Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 № 88 п. 2.1-2.3// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

28. Оборотні активи підприємств за видами економічної діяльності. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
29. Оприбуткування імпортного товару: документальні підстави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/article/6514-qqq-15-m9-03-09-2015-opributkuvannya-mportnogo-tovaru-dokumentaln-pdstavi>
30. Органолептичні методи // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Органолептичні_методи
31. Орлов І. В. Розрахунки підприємств за операціями придбання: економіко-правовий зміст / І. В. Орлов // Економіка промисловості. – 2014. – № 4. – С. 156-168.
32. Основи бухгалтерської звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-lib.sclnau.com.ua/4edf74af23d1f/tema10.htm>
33. Первинна документація: загальні питання // Я бухгалтер.Супермаркет для бухгалтерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ibuh.info/uk/pervinna-dokumentaciya-zagalni-pitannya>
34. Первинні документи в бухгалтерському обліку/ Стаття від 15.11.17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/article/7052-pervinn-dokumenti-v-buhgalterskomu-oblku>
35. Плаксієнко В. Я., Куклішина О.С. Особливості облікового відображення розрахунків з постачальниками на підприємстві [Електронний ресурс] / В. Я. Плаксієнко, О. С. Куклішина. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2014/Economics/7_166187.doc.htm
36. Податкова накладна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Податкова_накладна
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

38. Положення (стандар) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
40. Пономаренко Н.М. Організаційно-методичні аспекти обліку розрахункових операцій підприємства [Електронний ресурс] / Н.М. Пономаренко. – Режим доступу: http://www.visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs/45/2/45_2_116-120_%D0%9F%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf
41. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник / П. Я. Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 416 с.
42. Прийоми документального контролю // Студопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_29783_priyomi-dokumentalnogo-kontrolyu.html
43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996–XIV (зі змінами і доповненнями від 07.07.2011р. №3614-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
44. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства : Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtkr.com.ua/show/2cid010244.html>
45. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/73/>

46. Проскуріна Н. М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: монографія / Н. М. Проскуріна; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. – 739 с.
47. Поточні зобов'язання і забезпечення підприємств за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
48. Потриваєва Н. В. Теоретичні аспекти обліку кредиторської заборгованості в Україні / Н. В. Потриваєва, О. Ю. Сус // Економічний форум. – 2013. – № 4. – С. 226-229.
49. Ревизюк І. М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / І. М. Ревизюк, Є. В. Калюга // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(4). – С. 185-190.
50. Розрахунково-аналітичні прийоми контролю // Студопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_187486_rozrahunkovo-analitichni-priyomi-kontrolyu.html
51. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668с.
52. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / І.Б.Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1744082353231/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/organizatsiya_dokumentoobigu
53. Сертифікат відповідності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сертифікат_відповідності
54. Синтетичний облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Синтетичний_облік
55. Товарно-транспортна накладна // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Товарно-транспортная_накладная
56. Томас П. Карлін Аналіз фінансових звітів: підручник / Томас П. Карлін, Альберт Р. Макмін. – Москва: Інфра-М, 1998. – 105 с.

57. Узагальнення операцій з обліку зобов'язань в регістрах бухгалтерського обліку// Бухгалтерський облік частина 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://posibnyku.vntu.edu.ua/buh_ob/buhg_2/97.htm
58. Управління торговим підприємством для України[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://1c.ua/ua/v8/RegionalSolutions-UA-UTP.php>
59. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: підручник / Т.О. Фролова. – К.:Європейський університет, 2005. – 75с.
60. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 р. № 435-ІУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>
61. Чим відрізняються рахунок і рахунок-фактура// Стаття від 03.08.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mojaosvita.com.ua/biznes/chim-vidriznyayutsya-rahunok-i-rahunok-faktura/>
62. Шара Є.Ю., Соколовська-Гонтаренко І.Є. Фінансовий облік : Навчальний посібник. – К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016 [Електронний ресурс] / Є.Ю. Шара, І.Є. Соколовська-Гонтаренко. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/90074/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/finansoviy_oblik_2
63. Шипунова О. В. Використання сучасних інформаційних систем та технологій для підготовки фахівців-економістів [Електронний ресурс] / О. В.Шипунова // «Українська академія банківської справи НБУ».– Режим доступу:https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/63180/7/Shypunova_accounting.pdf
64. Югас Е. Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками [Електронний ресурс] / Е.Ф.Югас – Режим доступу:
http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf

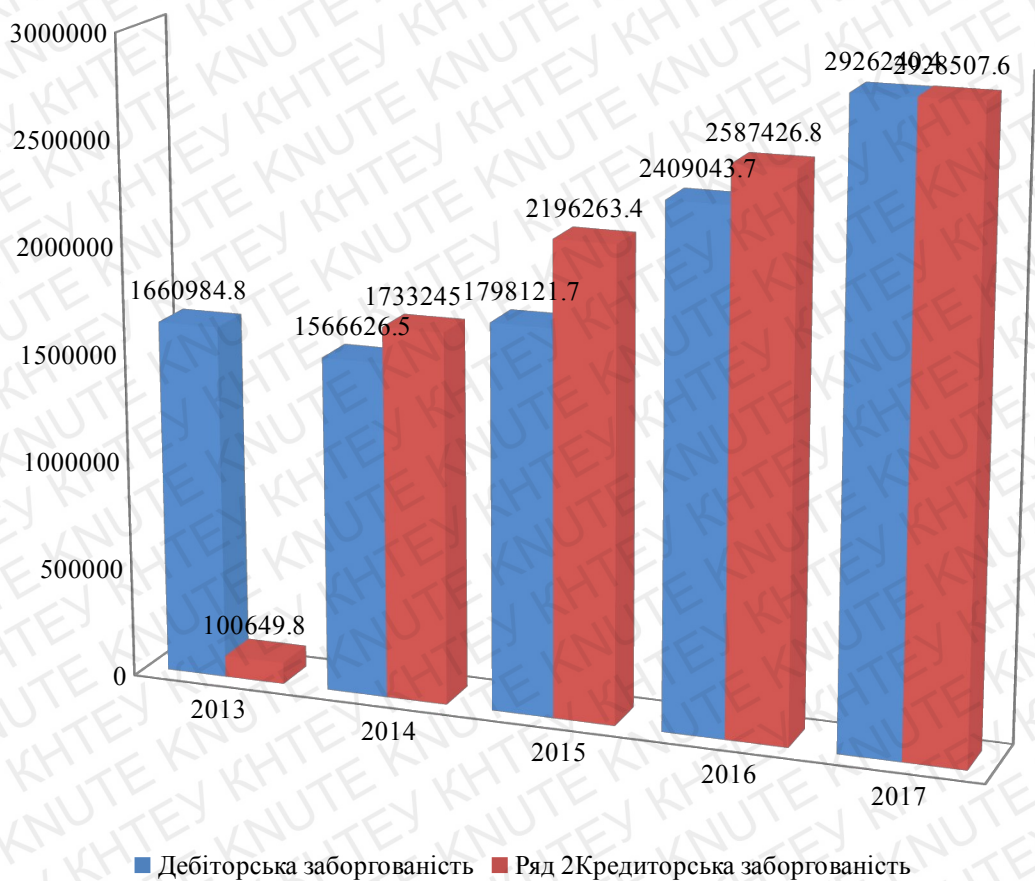
ДОДАТКИ

Додаток А.1

Динаміка заборгованості на підприємстві

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Дебіторська заборгованість, млн. грн	1660984,8	1566626,5	1798121,7	2409043,7	2926240,4
Темпи зростання дебіторської заборгованості, %		94,3	114,7	133,97	121,4
Кредиторська заборгованість, млн. грн	100649,8	1733245,0	2196263,4	2587426,8	2928507,6
Темпи зростання кредиторської заборгованості, %		172,2	126,7	117,8	113,2
Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською, млн. грн.	-1560335	166618,5	398141,7	178383,1	2267,2

Додаток А.2

Порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з обліку зобов'язань

П(С)БО 11 «Зобов'язання»	МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи»	Висновки
Сфера застосування		
<p>Норми положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за МСФЗ). Застосовується з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації щодо зобов'язань, установлених іншими П(С)БО</p>	<p>Застосовується всіма суб'єктами господарювання до обліку забезпечень, умовних зобов'язань і умовних активів, за винятком тих, які є результатом контрактів, що підлягають виконанню, крім випадків, коли контракт є обтяжливим; на які поширюється сфера застосування іншого стандарту. Застосовують до забезпечень реструктуризації (включаючи припинену діяльність)</p>	<p>Частково збігаються</p>
Визначення зобов'язань		
<p>Зобов'язання - це теперішня заборгованість суб'єкта господарювання, яка виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття ресурсів із суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди</p>	<p>Зобов'язання - це теперішня заборгованість суб'єкта господарювання, яка виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття ресурсів із суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди</p>	<p>Повністю збігаються</p>

Продовження додатку Б

Таблиця Б.1

Визнання зобов'язань		
Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду	Забезпечення слід визнавати, якщо: 1) суб'єкт господарювання має теперішню заборгованість (юридичну чи конструктивну) внаслідок минулої події; 2) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення заборгованості; 3) можна достовірно оцінити суму заборгованості	Частково збігаються
Оцінка зобов'язань		
1) довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю; 2) поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення; 3) непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою	Сума юридичних або конструктивних зобов'язань має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення теперішньої заборгованості на дату балансу	Не збігаються
Класифікація зобов'язань		
1) довгострокові; 2) поточні; 3) непередбачені зобов'язання; 4) доходи майбутніх періодів	1) забезпечення; 2) умовні зобов'язання; 3) можливі зобов'язання; 4) існуючі зобов'язання	Не збігаються

Характеристика діючої нормативно-правової бази з обліку, аналізу і оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками

№ пор.	Нормативний документ	Короткий зміст
1. 1	<p>План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 р. № 291. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. за №892/4185 (із наступними змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.dtk.com.ua/show/2cid06880.html</p>	<p>Затверджує типовий план рахунків</p>
2.	<p>Господарський кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.</p>	<p>Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності</p>
3.	<p>Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.</p>	<p>Цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.</p>
4.	<p>Податковий Кодекс України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.</p>	<p>Цей Закон визначає оподаткування підприємств, установ, організацій, інших юридичних осіб (у тому числі іноземні), громадян, які здійснюють підприємницьку діяльність</p>

Продовження додатку В
Таблиця В.1

5.	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.	Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
6.	Про аудиторську діяльність : Закон України від 22.04.1993 р. № 3125– XII (зі змінами й доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації аудиторської діяльності
7.	МСБО 32– Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_029	Мета цього Стандарту полягає у визначенні принципів для подання фінансових інструментів як зобов'язань або власного капіталу і для згортання фінансових активів і фінансових зобов'язань.
8.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов’язання”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України 31.01.2000 N 20, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 11.02.2000 р. за N 85/4306 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності
9.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності
10.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку підприємств, організацій та установ	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов’язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств

Продовження додатку В
Таблиця В.1

11.	Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» (затверджено постановою НБУ №22 від 21.01.2004 р.)	Встановлює загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банків та банків у грошовій одиниці України на території України
12.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає порядок формування документального забезпечення у бухгалтерському обліку на підприємстві
13	МСБО 37– Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_051	Метою є забезпечення застосування належних критеріїв визнання і методів оцінки, що застосовуються до забезпечень, умовних зобов'язань і умовних активів, а також розкриття інформації у примітках, достатньої для надання користувачам можливості зрозуміти їхній характер, строки і суму.
14	Облікова політика підприємства	Визначає способи організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, з урахуванням конкретних умов його діяльності.
15	Робочий План рахунків	Кожне підприємство розробляє для себе робочий план рахунків, включаючи до нього лише ті рахунки, що мають практичне застосування на даному підприємстві. Робочий план рахунків затверджується керівником підприємства. Але порядок використання кожного рахунка є незмінним, встановленим інструкцією зі застосування плану рахунків.
16	Розробленні первинні документи	Кожне підприємство має право розробити власні спеціалізовані первинні документи, за умови наявності в них обов'язкових реквізитів(з метою внутрішнього управлінського обліку).

**Огляд спеціальної літератури з питань обліку, аудиту оподаткування
операцій з постачальниками та підрядниками**

№ пор.	Джерело	Короткий зміст	Використання для удосконалення обліку, контролю, аналізу
1.	Орлов І. В. Розрахунки підприємств за операціями придбання: економіко-правовий зміст / І. В. Орлов // Економіка промисловості. - 2014. - № 4. - С. 156-168.	Розглядаємо правові основи організації розрахунків з постачальниками та підрядниками	Використовуємо для загальної організації обліку операцій з постачальниками, а також для визначення правових засад укладання договорів
2.	Шевчук С.В. Визнання та оцінка зобов'язань у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності / С.В. Шевчук // Бухгалтерський облік та аудит. – 2009. – № 6. – С. 18–23.	Розглядає порядок визнання та оцінки зобов'язань у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності	При розкритті питання визнання та оцінки зобов'язань у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності
3.	Тесленко Т. І. Облік і аналіз поточних зобов'язань : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Т. І. Тесленко. – Київ, 2009. – 21 с.	Розглядає актуальні проблеми обліку і аналізу поточних зобов'язань	При розкритті питання організації та методики обліку і аналізу поточних зобов'язань
4.	Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: практикум / В.Д. Шквір, А.Г. Загородній, О.С. Височан; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – 2-ге вид., допов. І переробл. – Львів: Вид-во Львів. Політехніки, 2014. – 439 с.	Розглядає інформаційні системи і технології в обліку та аудиті	Для організації та ведення бухгалтерського обліку та проведення аудиту зобов'язань на підприємстві в умовах автоматизації

Продовження додатку Г
Таблиця Г.1

5.	<p>Прохорова, В. М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками [Електронний ресурс] / В. М. Прохорова, Я. М. Демченко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2014. – Вип. 1. – С. 96-108. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pt_mbo_2014_1_11.</p>	<p>Розглянуті питання бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками</p>	<p>Для удосконалення організації обліку і звітності на підприємстві в цілому та по розрахункам з постачальниками та підрядниками</p>
6.	<p>Омельницька, З. Інвентаризація розрахунків із контрагентами / З. Омельницька // Бібліотека «Баланс» практичне керівництво. – 2015. – № 19. – Режим доступу: file:///C:/Users/Tonya/Downloads/biblioteka-balans-prakticheskierukovodstva_9_938_theme2_12_10_15_ua.pdf.</p>	<p>Розглянуті питання інвентаризації розрахунків із контрагентами</p>	<p>При розгляді питань організації обліку та контролю зобов'язань підприємства</p>
7.	<p>1. Бардаш С.В. Економічний контроль в Україні: системний підхід : монографія / С.В.Бардаш. – К. : Київ. е г.. торг.-екон. ун-т. -2010. – 656 с.</p>	<p>Розглядаються методологічні питання фінансового аналізу та аудиту діяльності підприємств</p>	<p>При розгляді питань контролю зобов'язань підприємства</p>
8.	<p>Басюк А. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації / А. Басюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/3_2_PRNT_2013/Economics.</p>	<p>Запропоновано удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації</p>	<p>При розгляді питань удосконалення обліку розрахунків з контрагентами в умовах застосування сучасних інформаційних систем</p>

Продовження додатку Г
Таблиця Г.1

9.	<p>Петренко Н.І. Правова основа організації внутрішнього аудиту в Україні / Н.І. Петренко, О.В. Філозоф // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнар. Зб. Наук. Праць / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Вип. 1 (16) / Відпов. Ред. Д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – С. 219-228.</p>	<p>Приведені навчальні та нормативні матеріали щодо практичного здійснення контролю на підприємствах і в установах</p>	<p>При розгляді питань контролю і аналізу зобов'язань підприємства</p>
10.	<p>Бенько М. М. Розвиток контролю результату операційної діяльності з урахуванням сучасних запитів / М. М. Бенько // Ефективна економіка. - № 2. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=37684.</p>	<p>Приведені навчальні та нормативні матеріали щодо практичного здійснення контролю на підприємствах і в установах</p>	<p>При розгляді питань контролю і аналізу зобов'язань підприємства</p>
11.	<p>Гарасим П.М., Лобода Н.О., Гарасим М.П. Структурна динаміка зобов'язань підприємства як класична обліково-аналітична парадигма / П.М. Гарасим, Н.О. Лобода М.П. Гарасим // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 11 (41). Ч. 2. – 2014. – с.102-110.</p>	<p>Розглядаються авторський науковий підхід до аналізу зобов'язань підприємства</p>	<p>Використовується при розкритті питання аналізу та контрол зобов'язань підприємства</p>

Продовження додатку Г
Таблиця Г.1

12.	Голубничая Г.П. Теоретические аспекты эволюции финансовой отчетности//Научные труды Sworld.-2012.- Т. 25. - №3.-С. 86-91. Електронний ресурс: http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-312/accouting-andauditing-312/14358-312	Досліджено теоретичні та практичні аспекти фінансової звітності	Використано при розкритті питання узагальнення інформації про зобов'язання в фінансовій звітності підприємства
13.	Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Міфологія. Частина 2 / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 524 с.	Викладено теоретико-методологічні основи бухгалтерського обліку в Україні	При розкритті загальних положень обліку зобов'язань
14.	Зеленко С.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги / С.В. Зеленко // Економічні науки. – 2014. – № 11(41). – С. 65–71.	Розглянуто особливості обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги	Використано при розкритті питання управлінського обліку зобов'язань підприємства
15.	Калюга С.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : [монографія] / С.В. Калюга. – К. : Ельга, Ніка Центр, 2014. – 360 с.	Визначено основи фінансово-господарського контролю у системі управління	Використано при розкритті питання контролю зобов'язань підприємства

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» зареєстровано 2006 року. Товариство є юридичною особою за законодавством України і набуло прав юридичної особи з дня його державної реєстрації.

Підприємство є самостійним господарюючим суб'єктом, має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банках і діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування і самоокупності

Основними напрямками діяльності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є продаж, доставка будівельних матеріалів, транспортні послуги та послуги будівельної спецтехніки. Також здійснює виробництво виробів із бетону, гіпсу та цементу, технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів, торгівлю деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням, будівництво житлових і нежитлових будівель тощо.

Створене з метою одержання прибутку і реалізації на основі отриманого прибутку соціальних та економічних інтересів Засновника та членів трудового колективу.

Організаційна структура ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» наведена на рис.1.

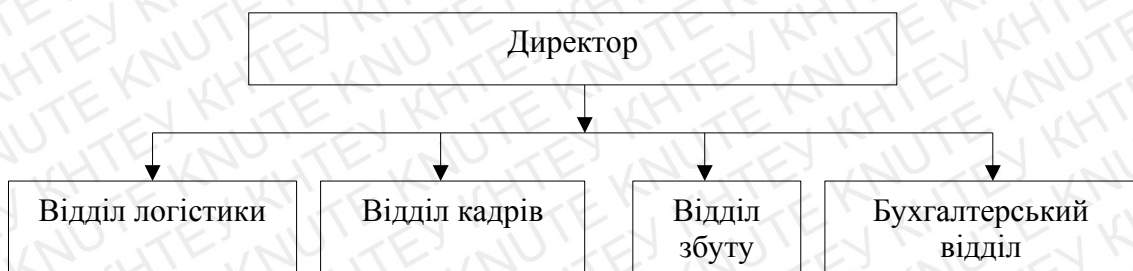

Рис. 1. Організаційна структура ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Оперативне керівництво поточною діяльністю ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» здійснюється Засновником, який і виконує функції директора.

Директор підприємства: без довіреності діє від імені підприємства, репрезентує його в усіх установах, підприємствах і організаціях; укладає будь-які угоди та інші юридичні акти; відкриває в банках розрахунковий, валютний та інші рахунки, здійснює платежі з рахунків підприємства; затверджує поточні плани діяльності підприємства і заходи, що є необхідними для вирішення його завдань, штатний розклад і посадові оклади; приймає рішення щодо інших питань поточної діяльності та здійснює інші дії для досягнення цілей підприємства.

Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, засновником призначено головного бухгалтера підприємства.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством.

Директор і головний бухгалтер ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства.

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. наведено в табл. Г.1.

Таблиця Д.1

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»
за 2012-2016 рр. в тис.грн

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції та послуг	2767.6	2915.5	3284.8	3001.4	2419.2	-865.6	-582.2	-26.3	-19.4
Інші операційні доходи	0,0	20.4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00

Продовження дод. Д
Таблиця Д.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інші доходи	3.8	0.3	50.1	3.1	0.5	-49.6	-2.6	-99.00	-83.8
Разом чисті доходи	2771.4	2936.2	3334.9	3004.5	2419.7	-915.2	-584.8	-27.4	-19.5
Собівартість реалізації продукції, послуг	2209.6	2007.2	696.5	675.6	587.7	-108.8	-87.9	-15.6	-13.0
Інші операційні витрати	388.9	728.4	2408.6	2398.1	1773.3	-635.3	-624.8	-26.4	-26.0
Інші витрати	0.0	3.0	29.2	20.0	10.5	-18.7	-9.5	-64.0	-47.5
Разом витрати	2598.5	2738.6	3134.3	3093.7	2371.5	-762.8	-722.2	-24.3	-23.3
Фінансовий результат до оподаткування	172.8	197.6	200.6	(-89.2)	48.2	-152.4	-137.4	-76.0	154.0
Податок на прибуток	26.3	35.5	36.1	0.0	8.7	-27.4	8.7	-75.9	100.0
Чистий прибуток (збиток)	146.5	162.1	164.5	(-89.2)	39.5	-125	-128.7	-7.6	144.3

Як видно з табл.Г.1, протягом 2013-2017 років показники діяльності підприємства ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» зазнали негативних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 році зменшилась порівняно з 2016 роком на 582.2 тис. грн. (19.4%). Також відбулось зменшення інших доходів підприємства на 2.6 тис. грн. (99%). Разом чисті доходи ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2017 році склали 2419.7 тис. грн., що менше проти 2016 року 584.8 тис. грн. (19.5%), що є негативним результатом. За цей час витрати ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» також зменшились проти 2016 року на 722.2 тис. грн. (23.3%). Про те фінансовий результат до оподаткування від збитку у 2016 році у розмірі 89.2 тис. грн. переріс у прибуток і в 2017 році становив 48.2 тис. грн. Чистий збиток ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2016 році склав 89.2 тис. грн. проти 164.5 тис. грн. прибутку в 2015 році і 39.5 тис. грн. у 2017 році. Аналіз основних показників фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр. наведено в табл. Г.2.

Продовження дод.Д

Таблиця Д.2

Аналіз основних показників фінансового стану
ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» за 2013-2017 рр.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)	
						2017/ 2015	2017/ 2016
1			2	3	4	5	6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1.58	1.32	0.05	0.04	0.09	0.04	0.05
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2.9	2.45	0.35	0.36	0.38	0.03	0.02
Коефіцієнт поточної ліквідності	2.89	2.5	0.35	0.36	0.4	0.05	0.04
Коефіцієнт незалежності (автономії)	0.681	0.612	0.355	0.335	0.348	-0.07	0.013
Коефіцієнт фінансової залежності	1.48	1.63	2.82	2.99	2.88	0.06	-0.11
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0.323	0.388	0.645	0.665	0.652	0.007	-0.013
Коефіцієнт оборотності активів	2.326	2.13	1.39	0.96	0.78	-0.61	-0.18
Коефіцієнт оборотності капіталу	7.4	3.3	3.16	2.79	2.3	-0.86	-0.49
Період обороту активів, днів	126	161	123	87	114	-9	27
Період обороту капіталу, днів	49	108	114	129	157	43	28
Рентабельність активів, %	13.8	11.8	6.96	-2.9	1.28	-5.68	-4.18
Рентабельність власного капіталу, %	39.2	18.5	15.8	-8.3	3.76	-12.04	-12.06
Рентабельність реалізованих продуктів та послуг, %	125.2	145.2	471.6	444.3	411.6	-60	-32.7

Таким чином, у 2017 році порівняно з 2016 роком у ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» спостерігається збільшення коефіцієнтів ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився в 2017 році на 0.05 проти 2016 року, що вказує на збільшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами. Про те якщо прослідкувати

тенденцію з 2013 року і до 2017 року, то спостерігається навпаки стрімке зменшення, адже ще в 2013 році коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнював 1.58, що на 1.49 більше, ніж у 2017 році.

Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності в 2017 році складає 0.38, що вказує на те що підприємство є фінансово залежним від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього коефіцієнта 0,5-2. Хоча якщо порівнювати з 2012 роком, то даний коефіцієнт зріс на 0,03, що вказує на позитивну тенденцію.

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) в 2017 році склав 0.4, що на 0.04 більше проти 2016 року. Граничне значення коефіцієнта покриття – 1.

Коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу) – визначає частку коштів, інвестованих в діяльність підприємства його власником та показує ступінь незалежності фінансового стану підприємства від позичених коштів. Коефіцієнт автономії розраховується як відношення власного капіталу до загального капіталу (валюта балансу). ВТОВ «УКРМЕГАГРАНД» коефіцієнт автономії в 2017 році збільшився порівняно з 2016 роком на 0.013 і склав 0.348, про те якщо аналізувати з 2013 року до 2017 року, то коефіцієнт зменщиться і тільки в 2017 році збільшується на незначний розмір. Зменшення значення цього коефіцієнту свідчить про збільшення фінансових труднощів в майбутньому та зменшення власних резервів для погашення фінансових обов'язків підприємства. Виходячи з практичного досвіду, значення коефіцієнту автономії менше 0,5 свідчить про недостатньо стійке фінансове становище підприємства, оскільки підприємство не може здійснювати платежі передусім за рахунок власних коштів, а отже ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» є фінансово не стабільним і не може вчасно розраховуватися зі своїми боргами.

Коефіцієнт фінансової залежності показує наскільки активи підприємства фінансуються за рахунок позичкових коштів та розраховується як відношення загального капіталу (валюта балансу) до власного капіталу або як відношення позичкових коштів до загального капіталу. Коефіцієнт фінансової залежності в 2017 році зменшувався порівняно з 2016 роком на 0.11 і склав 2.88, а аналізуючи тенденцію з 2013 року і по 2016 рік, то прослідковується стрімкий ріст. Надто

велика частка позичкових коштів знижує платоспроможність підприємства, підриває його фінансову стійкість та, власне, знижує довіру до нього з боку партнерів і зменшує ймовірність отримання кредитів. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу в 2017 році зменшився порівняно з 2016 роком на 0.013 і склав 0.652. Чим менше значення цього коефіцієнту, тим більша залежність підприємства від позичкових коштів.

На основі аналізу показників фінансової стійкості ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» можна зробити висновок про недостатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» в 2017 році, порівняно з 2013-2016 роками, відбулось зменшення показників оборотності активів та власного капіталу, що є негативним результатом. Період обороту активів підприємства у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшився на 27 дні, а період обороту капіталу на 28 днів. Рівень ділової активності ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» можна охарактеризувати як незадовільний.

Показники рентабельності в 2016 та 2017 роках зменшилися порівняно з 2013-2015рр., що свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства. Хоча в 2017 році порівняно з 2016 роком показники рентабельності збільшились, проте не на значний рівень.

Таким чином, проведений аналіз показників фінансового стану ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» свідчить про недостатньо стійке фінансове становище підприємства, оскільки підприємство не може здійснювати платежі передусім за рахунок власних коштів. Надто велика частка позичкових коштів знижує платоспроможність підприємства, підриває його фінансову стійкість та, власне, знижує довіру до нього з боку партнерів і зменшує ймовірність отримання кредитів.

Керуючись Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухгалтерський облік), затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом, та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності на ТОВ «УКРМЕГАГРАНД» (далі за текстом – «Підприємство») застосовуються наступні положення.

Облікова політика ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

1. Загальні положення

Облікова політика прийнята підприємством як методика ведення бухгалтерського обліку, яка спирається на:

- прийнятих в Україні принципах складання фінансової звітності і забезпечення критеріїв її якості;
- вимогах Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інструкцій, і рекомендацій по застосуванню стандартів обліку, розроблених Мінфіном України, а також нормативних документів, затверджених, Статуправлінням, Податковою адміністрацією України;
- галузевих інструкціях , розроблених галузевими міністерствами і відомствами.

2. Завдання цього документу:

- розкриття для користувачів фінансової звітності , методики її підготовки і оцінки статей балансу;
- забезпечення формування повної, достовірної інформації про господарські процеси і результатах діяльності підприємства;

Організація бухгалтерського обліку.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, документообігу, вибору форми і методики ведення бухгалтерського обліку, штату бухгалтерії, за забезпечення взаємозв'язку бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства і виконання вимог головного бухгалтера всіма структурними підрозділами, в частині ведення бухгалтерського обліку і контролю несе керівник підприємства.

Головний бухгалтер забезпечує:

- дотримання законодавчих і нормативних вимог по складанню правдивої і своєчасної фінансової звітності;
- виконання даної Облікової політики підприємства і всієї процедури ведення бухгалтерського обліку;
- дотримання всіма службами підприємства правомірних вимог по дотриманню порядку оформленні прийняття до обліку первинних документів, дотримання облікової і звітної дисципліни.

2.1 Бухгалтерський облік

2.1.1 Вести бухгалтерський облік на Підприємстві згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухгалтерський облік), та затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО).

2.1.2. Облікова політика підприємства будується з використанням наступних принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності: автономність; обачність (обережність); повне висвітлення (відображення); послідовність; безперервність; нарахування і відповідність доходів і витрат; превалювання (перевага) сутності над формою; історична (фактична) собівартість; єдиний грошовий вимірник; періодичність.

2.1.3. Облікову політику застосовувати таким чином, щоб фінансові звіти повністю узгоджувались з вимогами Закону про бухгалтерський облік та кожного конкретного П(С)БО. Застосовувати перед усім ті підходи та методи для ведення бухгалтерського обліку і надання

інформації в фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності підприємства.

2.1.4. Згідно з НП(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів (крім Звіту про рух грошових коштів) проводити згідно принципу нарахування так, щоб результати операцій та інших подій відображались в облікових регістрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли підприємство отримує чи сплачує кошти.

2.1.5. Доходи в Звіті про фінансові результати відображати в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати - на основі відповідності цим доходам, що забезпечить визначення фінансового результату звітного періоду співставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

2.1.6. При складанні фінансових звітів визначити величину суттєвості статті в розмірі 1 тис. грн.

2.1.7. Використовувати на Підприємстві автоматизовану форму ведення обліку із застосуванням бухгалтерських програм 1С: Бухгалтерія 8.2. та Медок.

Техніка і форми бухгалтерського обліку.

Для накопичення та групування прийнятої до обліку інформації підприємство використовує реєстри обліку, пристосовані до властивостей господарських операцій на підприємстві з використанням комп'ютерних програм.

2.2. Податковий облік

2.2.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України.

2.2.2. Накопичення даних про валові витрати і валові доходи для цілей обчислення оподаткованого прибутку здійснюється у бухгалтерській програмі на підставі первинних облікових документів, що фіксують здійснення господарських операцій, відповідно до положень Податкового Кодексу України від 02.12.2010, № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).

3. Первинна документація.

Підприємство використовує типові форми бухгалтерського обліку (взагалі), галузеві, спеціальні, що відповідають властивостям виробничої діяльності підприємства.

3.1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

3.2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції (в т.ч. факсимільний підпис).

3.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

3.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

3.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

3.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

3.7. Для надання юридичної чинності і доказовості документам на машинних носіях варто керуватися ДСТ 6.10.4-84 «Уніфіковані системи документації. Надання юридичної чинності документам на машинному носії і роздруківці, створеним засобами обчислювальної техніки. Основні положення», згідно з яким організація - автор документа на машинному носії створює реєстр кодів осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій і правильність їхнього оформлення. Підпис особи, що склала документ на машинному носії, виконується у вигляді паролю чи іншим способом авторизації, що дає можливість однозначно ідентифікувати осіб, що дозволили і здійснюють господарську операцію.

3.8. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

3.9. Даним Положенням затверджено графік документообігу згідно Додатку №1 цього положення

3.10. У Додатку 2 відображено взаємозв'язок бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства.

3.9. Перелік осіб, уповноважених підписувати первинні документи, наведено в Додатку 3. Зазначені в Додатку 3 особи несуть відповідальність за достовірність таких документів та своєчасність їх складання.

4.Методика ведення бухгалтерського обліку.

4.1 Основні засоби

4.1.1. Для цілей бухгалтерського та податкового обліку основні засоби класифікувати за групами, наведеними в Додатку 4. В ньому затверджено і мінімальні строки корисного використання основних засобів та інших малоцінних необоротних активів:

4.1.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) та вартість яких перевищує - 6000 гривень.

4.1.3. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносити матеріальні цінності, що призначаються для використання у господарській діяльності протягом періоду, який більше одного року з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких не перевищує 1000 гривень.

4.1.4. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

4.1.5. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається із наступних витрат:

- сум, які підприємство платить постачальникам активів і підрядним організаціям за виконані будівельно-монтажні роботи;
- реєстраційні збори, державного мита, суми ввізного мита;
- витрат по страхуванню ризиків доставки основних засобів,;
- витрати на доставку, установку, монтаж, наладку інші витрати безпосередньо пов'язанні з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання в виробництві.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат зв'язаних з поліпшенням об'єкту (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція і

т.п., що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод.) Первісна (переоцінена) вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством.

Первісна вартість основних засобів зменшується в зв'язку з ліквідацією основних засобів, їх реалізації. Витрати, що проводяться для нормального функціонування об'єкту основних засобів включаються в склад витрат підприємства.

4.1.6. Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів здійснюється прямолінійним методом із застосуванням мінімально допустимих строків, встановлених у Додатку 3, для кожного об'єкта основних засобів,

4.1.7. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів розраховувати на дату введення в експлуатацію.

4.1.8. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) і бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 відсотків його вартості.

4.1.9. Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

4.1.10. Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості.

4.1.11. Первісна (переоцінена) вартість об'єкта основних засобів може бути збільшена на суму індексації, проведеної у порядку, встановленому податковим законодавством

4.1.12. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для виробничого використання.

4.1.13. У протилежному разі, якщо основний засіб призначається для невиробничого використання, про це обов'язково повинно бути зазначено у первинних документах, якими оформлюється придбання, виготовлення чи введення в експлуатацію таких невиробничих основних засобів.

Відповідальність за правильне визначення виробничого чи невиробничого використання основних засобів покладається на постійну діючу комісію по введенню в експлуатацію, списанню та відчуженню основних засобів, яка створюється наказом керівника підприємства.

4.2. Нематеріальні активи

4.2.1. Нематеріальні активи це активи, що не мають матеріальної форми і використовуються підприємством в термін більше року.

Бухгалтерський та податковий облік ведеться по групам та згідно мінімальних строків корисного використання, наведених у Додатку 5:

4.2.2 Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображати в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

4.2.3 Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

4.2.4. Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного

періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

4.2.5. Не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку і перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

4.2.6. Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю

Вартість нематеріального активу складається із ціни покупки і інших витрат необхідних для доведення нематеріального активу до стану в якому він може використовуватись по призначенню. Первісна вартість нематеріального активу збільшується на суму витрат зв'язаних із поліпшенням нематеріальних активів і збільшенням терміну їх придатності. Витрати зв'язані для підтримки об'єкту в придатному стані відносяться на витрати підприємства.

4.2.7. Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), але не більше 20 років. Строк **корисного використання встановлюється** окремо для кожного нематеріального активу.

4.2.8. При визначенні строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів слід урахувати: строки корисного використання подібних активів; моральний знос, що передбачається; правові або інші подібні обмеження щодо строків його використання та інші фактори.

4.2.9. Амортизація нематеріального активу нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

4.2.10. Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Суму нарахованої амортизації підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і накопиченої амортизації нематеріальних активів.

4.2.11. Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття нематеріального активу.

4.2.12. Нарахування амортизації відбувається в термін їх корисного використання, але не більше 20 років. Термін корисного використання нематеріального активу та метод його амортизації переглядаються в кінці звітного року, якщо в наступному періоді очікуються зміни строку корисного використання активу або зміни умов отримання майбутніх економічних вигод.

4.2.13. Амортизація нематеріального активу нараховується, виходячи з нового методу нарахування амортизації і строку використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем змін.

Переоцінка нематеріальних активів проводиться по справедливій вартості на дату балансу тих нематеріальних активів по яких присутній активний ринок. Сума до оцінки нематеріальних активів знаходить своє відображення в складі додаткового капіталу, сума уцінки - в складі витрат звітного періоду.

4.3. Запаси

Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнавати їх найменування.

Запаси визнавати активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по собівартості запасів згідно з П(С)БО 9.

Первісну вартість запасів, виготовлених власними силами підприємства, визначати згідно з П(С)БО 16.

Запаси відображати в бухгалтерському обліку по первісній вартості. При відпуску запасів у виробництво, продажу чи іншому вибутті їх оцінку здійснювати по методу ФІФО.

Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухгалтерському обліку, а при складанні фінансової звітності не відображати в балансі, а враховувати на окремому субрахунку позабалансового рахунку 07.

Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі 100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 100 грн. за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються (окрім приладів обліку та спецодягу).

Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому субрахунку «Транспортно-заготівельні витрати» щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітного місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць, у порядку, передбаченому П(С)БО 9.

При вибутті запасів, оцінка проводиться по методу (ФІФО) вартості перших по часу надходження.

4.3.12. Вибуття запасів в проводиться по цінах продажі.

4.4 Дебіторська заборгованість

Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

Поточна дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокова дебіторська заборгованість – це заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Сумнівна заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Розмір сумнівної та безнадійної заборгованості визначається виходячи із платіжної можливості окремих дебіторів.

Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

Величина резерву визначається із застосуванням абсолютної суми сумнівної заборгованості.

Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з

активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

Зобов'язання

4.5.1. Зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати лише тоді, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив.

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

Зобов'язання в цілях бухгалтерського обліку діляться на: довгострокові; поточні; забезпечення; доходи майбутніх періодів.

Поточні зобов'язання включають кредити банків, короткострокові векселя видані, кредиторську заборгованість за товари, послуги, розрахунки по отриманим авансам, розрахунки з бюджетом, розрахунки по страхуванню, по оплаті праці.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі по сумі погашення. Забезпечення формуються для забезпечення майбутніх витрат на виплату відпусток, трат матеріальних цінностей.

Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;
- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

На підприємстві створюються наступні види резервів:

Резерв трат сировини у цеху виноматеріалів та ферментації;

Резерв відпускних;

Резерв за контрактами, судовими позовами.

Нарахування резерву трат виноматеріалів проводиться за рахунок собівартості продукції

Відрахування в резерв відпускних проводиться в сумі, яка обчислюється з кількості днів невикористаної відпустки по кожному працівнику на середньоденний заробіток, розрахований згідно законодавства. В суму резерву включено і величину єдиного соціального внесу, нарахованого на всі дні невикористаної відпустки згідно норм права.

Забезпечення (резерви) на додаткове пенсійне забезпечення, на виконання гарантійних зобов'язань, на реструктуризацію, не створювати.

Витрати

4.6.1. Витрати в бухгалтерському обліку відображаються одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

4.6.2. Не визнаються витратами і не включаються до звіту про фінансові результати: платежі за договорами комісій, агентськими угодами; попередня оплата товарів (робіт, послуг); погашення одержаних позик; витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу.

4.6.3. Податок на прибуток визнаються витратами згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток».

Доходи

Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами: дохід від реалізації товарів; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи.

Признання доходів від реалізації товарів відбувається при умові: відвантаження товарів; отримання товарів покупцем; вірогідності оплати.

Не признаються доходами такі надходження: суми податку на додану вартість, і інших платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету; сума попередньої оплати; надходження від первинного розміщення цінних паперів.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи зі ступеню завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції.

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться визначенням виконаної роботи.

Отримане цільове фінансування визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазначені витрати, пов'язані з виконанням умов щодо такого фінансування.

Дохід, який виникає в результаті використання активів іншими сторонами, визнається у вигляді роялті та дивідендів, якщо: імовірно надходження економічних вигод; дохід може бути достовірно оцінений.

Роялті визнаються за принципом нарахування, дивіденди визнаються у періоді прийняття рішення про їх виплату.

Сума доходу за бартерними контрактами визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що одержані

Інвентаризація

1. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до ст. 10 Закону про бухгалтерський облік та інших нормативних документів.

2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється Наказом керівника.

3. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань згідно наступного графіку:

- інвентаризація товарних складів проводиться один раз в рік станом на 01.10.,
- інвентаризація основних фондів -01.11.,
- інвентаризація каси – кожен місяць.

4. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства.

4.7. Операційна оренда

Об'єкт операційної оренди відображається в бухгалтерському обліку на за балансовому рахунку по вартості вказаній в угоді.

Витрати на поліпшення об'єкта оренди відображаються як капітальні інвестиції в складі інших необоротних активів.

Плата за використання об'єкту оренди признається витратами.

Дохід від операційної оренди признається іншим операційним доходом звітного періоду.

4.8. Інші активи та зобов'язання

Фінансові інвестиції оцінюються і відображаються в бухгалтерському обліку по собівартості. Собівартість складається із ціни покупки, митних зборів і інших витрат

безпосередньо зв'язаних з покупкою інвестицій. Фінансові інвестиції на дату балансу враховуються по справедливій вартості, сума збільшення, зменшення балансової вартості показується в складі доходів чи витрат відповідно.

Розрахунок курсових різниць по монетарним статтям в іноземній валюті проводиться на дату проведення розрахунків і на дату балансу. (монетарні статті – це статті про грошові кошти), (немонетарні статті – це статті інші, ніж монетарні).

Поточний податок на прибуток і відстрочений податок на прибуток (Відстрочені податкові зобов'язання, відстрочені податкові активи) визнаються витратами або доходом. Поточний податок на прибуток визнається зобов'язанням у сумі ,що підлягає сплаті. Перевищення сплаченої суми податку на прибуток над сумою, що підлягає сплаті, визнається дебіторською заборгованістю.

Відстрочене податкове зобов'язання визнається у разі наявності тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податковий актив визнається в разі виникнення тимчасових податкових різниць, що підлягають вирахуванню, якщо очікується отримання податкового прибутку , з яким пов'язані ці тимчасові різниці.

Відстрочене податкове зобов'язання та відстрочений податковий актив розраховується за ставками ,що діятимуть протягом періоду, у якому будуть здійснюватися реалізація або використання активу та погашення зобов'язання.

Відстрочені податкові зобов'язання та відстрочені податкові активи відображаються в балансі окремими статтями довгострокових зобов'язань і оборотних активів.

Приклади податкових різниць: суми виданих авансів; витрати майбутніх періодів; позитивна різниця вартості основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку.

Добуток тимчасових різниць і ставки податку на прибуток є відстроченим податковим зобов'язанням.

Приклади тимчасових податкових різниць, що в добутку із ставкою податку на прибуток складають відстрочений податковий актив: суми авансів отриманих; доходи майбутніх періодів; від'ємна різниця вартості виробничих фондів в бухгалтерському і податковому обліку.

Потім проводиться згортання відстрочених податкових активів і зобов'язань і відображається в балансі щось одне, чи відстрочені податкові зобов'язання , чи відстрочений податковий актив.

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку.

Облікова оцінка може переглядатися , якщо змінюються обставини, на яких відбувалася оцінка, або отримана додаткова інформація.

Наслідки зміни в облікових оцінках слід включати до тієї статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалась для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки.

Облікова політика вступає в дію відповідним наказом керівника підприємства. Зміни в обліковій політиці повинні бути обґрунтованими, оформлені наказом і доведені до користувачів звітності. Наслідки змін облікової політики, не пов'язаних із змінами Законодавства України, повинні бути оцінені в вартісному показникові і відображені в звітності шляхом:

- коригування залишку нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду;
- повторного відображення відповідної порівняльної інформації відносно попередніх звітних періодів;
- застосування інших вимог в відповідності з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №6 “Виправлення помилок і зміни в фінансових звітах”.

Облікова політика може змінюватися тільки, якщо змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарт) бухгалтерського обліку, або, якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Не вважаються зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх операцій або подій;
- подій або операцій які не відбувалися раніше.

Події після балансу можуть вимагати коригування певних статей. Коригування активів і зобов'язань здійснюється шляхом сторнування або додаткових записів в обліку звітнього періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей внаслідок подій після дати балансу.

Якщо події після балансу свідчать про наміри підприємства припинити діяльність або про неможливість її продовження, то фінансова звітність складається без застосування принципу безперервної діяльності.

Затвердити перелік осіб, уповноважених отримувати товарно-матеріальні цінності від імені підприємства, наведено в Додатку 8 до цього наказу

5. Заключні положення

1. Загальний контроль за виконанням вимог Положення залишаю за собою.
2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення покладається на головного бухгалтера Підприємства.
3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені Положенням, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Положення повинні бути внесені відповідні зміни.
4. Внесення змін до даного Положення у зв'язку із зміною законодавства чи вступом у дію нових П(С)БО здійснюється шляхом викладення Положення у новій редакції та затвердження Наказом по Підприємству.

Додаток Ж.1

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	-
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2013 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	72.8	79.6
первісна вартість	031	245.2	285,3
знос	032	(172.4)	(205.7)
Довгострокові біологічні активи			
справедлива (залишкова) вартість	036	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	34.4	
Усього за розділом I	080	107.2	79.6
II.Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	4.3	6.1
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	14.9	189.4
первісна вартість	161	14.9	189.4
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	2.1	1.2
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	184.2	278,9
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	453,9	599.3
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.2	0.2
Інші оборотні активи	250	181.0	19.0
Усього за розділом II	260	840.6	1094.1

III. Витрати майбутніх періодів	270	-	-
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
баланс	280	947.8	1173.7
ПАСИВ			
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	532.2	532.2
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	116.0	262,5
Неоплачений капітал	360	(694.8)	()
Усього за розділом I	380	(46.6)	794.7
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування			
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	726.4	240.6
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з бюджетом	550	22.4	27,0
зі страхування	570	-	-
з оплати праці	580	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	245.6	111.4
Усього за розділом IV	520	994.4	379.0
У. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	947.8	1173.7

Звіт про фінансові результати за 2013 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогіч. період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції і товарів, робіт, послуг)	010	3246.0	1979.0
Непрямі податки та Інші вирахування з доходу	020	(478.4)	(329.8)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	2767,6	1649.2
Інші операційні доходи	040	-	-
Інші доходи	050	3.8	1.2
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	2771.4	1650.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(2209.6)	(502.4)
Інші операційні витрати	090	(388.9)	(1720.4)
у тому числі	091	-	-
	092	()	()
Інші витрати	100	()	()
Разом витрати (080+090+100)	120	(2598.5)	(2222,8)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	172.9	(572.4)
Податок нз прибуток	140	(26.4)	(103.0)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	146.5	1469.4
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Ж.2

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2014 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	79,6	47,6
первісна вартість	031	285,3	239,0
знос	032	(205,7)	(191,5)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	79,6	47,6
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	6,1	26,3
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги			
чиста реалізаційна вартість	160	189,4	215,1
первісна вартість	161	189,4	215,1
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	1,2	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	278,9	436,9
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	599,3	801,3
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0,2	0,4
Інші оборотні активи	250	19,0	36,3
Усього за розділом II	260	1094,1	1516,3
III. Витрати майбутніх періодів	270	-	-
IV. Необоротні активи та групи вибуття	276	-	-
Баланс	280	1173,7	1563,9

ПАСИВ	Код	На початок	На кінець
		звітнього року	звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	532.2	532.2
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	262.5	424.6
Неоплачений капітал	360	()	()
Усього за розділом I	380	794.7	956.8
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування			
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	80.0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	240.6	185.3
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з бюджетом	550	27.0	11.3
зі страхування	570	-	65.6
з оплати праці	580	-	98.9
Зобов'язання пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	111.4	166.0
Усього за розділом IV	620	379.0	607.1
V. Доходи майбутніх періодів			
Баланс	640	1173.7	1563.9

Звіт про фінансові результати за 2014 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів робіт, послуг)	010	3498.5	3 246.0
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(583)	(478,4)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	2915.5	2 767.6
Інші операційні доходи	040	20.4	-
Інші доходи	050	0.3	3.8
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	2936.2	2 771.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт послуг)	080	(2007.2)	(2209.6)
Інші операційні витрати	090	(728.4)	(388.9)
у тому числі:	091	-	-
Інші витрати	100	(3.0)	()
Разом витрати (080+090+100)	120	(2738.6)	(2598.5)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	197.6	172.9
Податок на прибуток	140	(35.5)	(26.4)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	162.1	146.5
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201		
Витрати від первісного визнання біологічних зхтєів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Ж.3

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020	-	-
Основні засоби			
залишкова вартість	030	47.6	2443.2
первісна вартість	031	239.0	2647.6
знос	032	(191.5)	(204.4)
Довгострокові біологічні активи			
справедлива (залишкова) вартість	035		
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	47.6	2443.2
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	26.3	4.3
Поточні біологічні активи	110	-	-
Готова продукція	130	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	215.1	496.9
первісна вартість	161	215.1	496.9
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170		8.9
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	436.9	101.8
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти			
в національній валюті	230	801.3	94.1
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	0.4	-
Інші оборотні активи	250	36.3	13.2
Усього за розділом II	260	1516.3	719.2
III. Витрати майбутніх періодів	270	-	-
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
Баланс	280	1563.9	3162.4

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	532.2	532.2
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	424.6	589.1
Неоплачений капітал	360	()	()
Усього за розділом I	380	956.8	1121.3
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	80.0	394.2
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	185.3	1093.1
Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом	550	11.3	65.6
зі страхування	570	65.6	73.1
з оплати праці	580	98.9	78.9
Зобов'язання пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	.	-
Інші поточні зобов'язання	610	166.0	336.2
Усього за розділом IV	620	607.1	2041.1
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	1563.9	3162.4

Звіт про фінансові результати за 2015 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	3981.0	3498.5
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(696.2)	(583.0)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010-020)	030	3284.8	2915.5
Інші операційні доходи	040	-	20.4
Інші доходи	050	50.1	0.3
Разом чисті доходи (030+040+050)	070	3334.9	2936.2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(696.5)	(2007.2)
Інші операційні витрати	090	(2408.6)	(728.4)
у тому числі	091	-	-
	092	-	-
Інші витрати	100	(29.2)	(3.0)
Разом витрати (080+090+100)	120	(3134.3)	(2738.6)
Фінансовий результат до оподаткування (070-120)	130	200.6	197.6
Податок на прибуток	140	(36.1)	(35.5)
Чистий прибуток (збиток) (130-140)	150	164.5	162.1
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201		
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202		

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Ж.4

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	2443.2	2346.2
первісна вартість	1011	2647.6	2647.6
знос	1012	(204.4)	(301.4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2443.2	2346.2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4,3	5,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Потомні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	496.9	531.4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	8.9	10.1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	101.8	85.9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	94.1	89.4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	13.2	15.0
Усього за розділом II	1195	719.2	737.7
III Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи піоуття	1200	-	-
Баланс	1300	3162.4	3083.9
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	532.2	532.2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	589.1	499.9
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	1121.3	1032.1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-

III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	394.2	390.2
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1093.1	1120.4
розрахунками з бюджетом	1620	65.6	60.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	73.1	69.4
розрахунками з оплати праці	1630	78.9	71.5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	336.2	340.2
Усього за розділом III	1695	2041.1	2051.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3162.4	3083.9

Звіт про фінансові результати за 2016 рік

Форма № 2-м
Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт послуг);	2000	3001.4	3284.8
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	3.1	50.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3004.5	3334.9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт послуг)	2050	(675.6)	(696.5)
Інші операційні витрати	2180	(2398.1)	(2408.6)
Інші витрати	2270	(20.0)	(29.2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3093.7)	(3134.3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(89.2)	200.6
Податок на прибуток	2300	(-)	(36.1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(89.2)	164.5

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Ж.5

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»	за ЄДРПОУ	
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	
Орган державного управління		за СПОДУ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:			
Адреса:			

Баланс на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м
Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	2346.2	2287.7
первісна вартість	1011	2647.6	2647.6
знос	1012	(301.4)	(359.9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2346.2	2287.7
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	5.9	26.4
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	531.4	501.0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	10.1	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	85.9	60.2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	89.4	191.3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	15.0	16.0
Усього за розділом II	1195	737.7	794.9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	3083.9	3082.6
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований .пайовий/ капітал	1400	532.2	532.2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	499.9	539.4
Неоплачений капітал	1425	-	-

Усього за розділом I	1495	1032.1	1071.6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	390.2	384.1
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари роботи, послуги	1615	1120.4	1275.8
розрахунками з бюджетом	1620	60.1	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	69.4	51.1
розрахунками з оплати праці	1630	71.5	-
Доходи майбутніх періодів	1 665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	340.2	300.0
Усього за розділом III	1695	2051.8	2011.0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3083.9	3082.6

Звіт про фінансові результати за 2017 рік

Форма № 2-м

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2419.2	3001.4
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	0.5	3.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2419.7	3004.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів робіт послуг)	2050	(587.7)	(675.6)
Інші операційні витрати	2180	(1773.3)	(2398.1)
Інші витрати	22 70	(10.5)	(20.0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2371.5)	(3093.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	48.2	(89.2)
Податок на прибуток	2300	(8.7)	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	39.5	(89.2)

Керівник
Головний бухгалтер

**Робочий план рахунків для обліку розрахунків
з постачальниками та підрядниками ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»**

№	Синтетичний рахунок за планом рахунків		Назва субрахунку за порядком			Об'єкт аналітичного обліку
	Шифр	Назва	1-го	2-го	3-го	
1	2	3	4	5	6	7
1	20	Запаси	201-209			Запаси
2	28	Товари на складі	281-285			Товари
3	23	Виробництво	231-233			Виробництво
4	91	Загальновиробничі витрати				Витрати
5	92	Адміністративні витрати				Витрати
6	93	Витрати на збут				Витрати
7	94	Інші витрати				Витрати
8	30	Каса	301,302			Готівка
9	31	Поточні рахунки в банках	311,312			Безготівкові кошти
10	37	Розрахунки з різними дебіторами	371			Постачальники та підрядники
11	63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631,632			Постачальники та підрядники
12	64	Розрахунки за податками та платежами	641,643, 644			Податки та платежі
13	68	Розрахунки за іншими операціями	685			Постачальники та підрядники

*Джерело: розроблено автором самостійно

Додаток И.3

**ПЛАТІЖНЕ
ДОРУЧЕННЯ №**

1625

від «20» лютого 2016 р.

0
41000
1

Одержано банком

« 20» лютого 2016р.

Платник ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Код

34425800

Банк платника

ПАТ «ПРИВАТБАНК»

у м.

Київ

Код
банку

305299

ДЕБЕТ рах.

№

26003300203216

СУМА

249288

Отримувач ПАТ «СВРОЦЕМЕНТ -
УКРАЇНА»

Код

33722116

Банк отримувача ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ
ТОВАРИСТВО «БАНК ФОРУМ»

у м. Харкові

Код
банку

305749

КРЕДИТ рах.
№

26003300202870

Сума словами двісті сорок дев'ять тисяч двісті вісімдесят вісім
грн. 00 коп.

Призначення платежу: сплата за товари згідно рах. 1915 від. 15.02.16

ДР

М. П.

Підписи _____

Проведено банком
« 20 » лютого
2016р.

Підпис банку _____

Додаток К.1

**АКТ
ПРИЙМАННЯ-ПЕРЕДАЧІ СКЛАДСЬКОГО ПРИМІЩЕННЯ**

м. Київ
“12” березня 2015 року

Ми, що підписалися нижче Товариство з обмеженою відповідальністю «УКРМЕГАГРАНД», в особі Танащук В. А., що діє на підставі Статуту (надалі – Орендар) та ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДАРНИЦЬКИЙ КОМБІНАТ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І КОНСТРУКЦІЙ» (надалі – Орендодавець), в особі Турти Л. В., що діє на підставі Статуту, склали цей акт про огляд та передачу приміщення загальною вартістю **1270000 грн. 00 коп.**, що знаходяться за адресою: м. Київ, Дніпровський р-н, Маланюка Євгена, буд. 101 (Приміщення).

Приміщення має площу 350 кв.м.

Оглядом встановлено, що стан ремонту Приміщення наступний: Сантехнічне обладнання відсутнє, система опалення відсутня. Електрообладнання та інженерні мережі у задовільному стані.

При огляді приміщень не встановлено, якихось дефектів або недоліків.

Орендодавець: ПАТ «ДАРНИЦЬКИЙ КОМБІНАТ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І КОНСТРУКЦІЙ»

Орендар: ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Акт наданих послуг оренди складського приміщення № 4

31.04.2015

м.Київ

Ми, що підписалися нижче Товариство з обмеженою відповідальністю «УКРМЕГАГРАНД», в особі Танашук В. А., що діє на підставі Статуту (надалі – Орендар) та ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДАРНИЦЬКИЙ КОМБІНАТ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І КОНСТРУКЦІЙ» (надалі – Орендодавець), в особі Турти Л. В., що діє на підставі Статуту, склали цей Акт про те, що відповідно до договору № 52/16 від 10.03.15 Орендодавцем надано послуги Орендарю з оренди приміщення, розташованого за адресою: м. Київ, Дніпровський р-н, Маланюка Євгена, буд. 101, площею 350 кв.м.

Місяць	Кількість	Орендна плата без ПДВ грн..	ПДВ (20%)	Орендна плата з ПДВ
Квітень 2015 року	1	60000	12000	72000

Загальна вартість наданих послуг, з урахуванням ПДВ, складає сімдесят дві тисячі грн.. 00 коп.. Щодо обсягу та якості наданих послуг Орендар претензій не має.

Орендодавець: ПАТ «ДАРНИЦЬКИЙ КОМБІНАТ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І КОНСТРУКЦІЙ»

Орендар: ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

Додаток К.4

**ПЛАТІЖНЕ
ДОРУЧЕННЯ №**

1314

0
41000
1

від «2» травня 2015 р.

Одержано банком

Платник ТОВ «УКРМЕГАГРАНД»

«2» травня 2015р.

Код

34425800

Банк платника

ПАТ «ПРИВАТБАНК»

у м.

Київ

Код
банку

305299

ДЕБЕТ рах.

№

26003300203216

СУМА

72000

Отримувач ПАТ «ДАРНИЦЬКИЙ
КОМБІНАТ БУДІВЕЛЬНИХ

Код

04012299

Банк отримувача Публічне акціонерне
товариство «Айбокс Банк»

у м. Києві

Код
банку

322302

КРЕДИТ рах.
№

26005002865501

Сума словами сімдесят дві тисячі грн. 00 коп.

Призначення платежу: сплата за послуги оренди згідно рах. 15 від. 31.04.15

ДР

М. П.

Підписи _____

Проведено банком
«2» травня 2015
р.

Підпис банку _____

Додаток Л

Показники для проведення аналізу поточних зобов'язань

Автор	Назва показника	Розрахунок показника
Івахненко В. М[10]	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості (Ксдж)	$K_{сдж} = \frac{\text{Дебіторська заборгованість (Дз)}}{\text{Кредиторська заборгованість (Кз)}}$
	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Коб.к)	$K_{об.к} = \frac{\text{Грошові засоби (Гз)}}{\text{Середня кредиторська заборгованість за звітний період (Кс)}}$
	Середній строк оборотності кредиторської заборгованості (Ок)	$O_k = \frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Коб.к)}}$
Мних Є. В. [11]	Середня тривалість використання кредиторської заборгованості в обороті підприємства (Ткз)	$T_{кз} = \frac{\text{Середні залишки кредиторської заборг. за аналізований період (КЗ)}}{\text{Загальна сума обороту за розрахунками з кредиторами (КО)}}$
Попович П. Я. [12]	Оборот кредиторської заборгованості	Сальдо кредиторської заборгованості / Сума закупівель
	Тривалість обороту кредиторської заборгованості	Сальдо кредиторської заборгованості / Сума закупівель
Савицька Г. В. [13]	Тривалість використання кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Середні залишки кредиторської заборгованості} \times \text{Дні звітного періоду}}{\text{Сума погашеної кредиторської заборгованості за звітний рік}}$
	Коефіцієнт оборотності за виданими векселями	$\frac{\text{Сума погашених зобов'язань за векселями виданими}}{\text{Середнє сальдо за рахунком «Векселі видані»}}$
	Тривалість заборгованості за виданими векселями	$\frac{\text{Середнє сальдо за рахунком «Векселі видані»} \times \text{Дні періоду}}{\text{Сума погашених зобов'язань за векселями за період, що аналізується}}$
	Порівняння суми дебіторської і кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Сума дебіторської заборгованості на звітну дату}}{\text{Сума кредиторської заборгованості на звітну дату}}$
Томас П. Карлін, Альберт Р. Макмін [14]	Коефіцієнт середньої оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Собівартість проданих товарів}}{\text{Середня заборгованість}}$
	Середня кількість днів заборгованості	$\frac{365}{\text{Коефіцієнт заборгованості}}$
	Коефіцієнт «заборгованість/власний капітал»	$\frac{\text{Сукупні зобов'язання (без довгострокової заборгованості)}}{\text{Власний капітал}}$